

DOLENJSKI LIST

Dolenjska ne more čakati

Nezadovoljni z republiškim predlogom so v Novem mestu pripravili poseben regijski samoupravni sporazum za graditev dijaškega doma Majde Šilc v Šmihelu

V republiškem predlogu imata dijaški dom Majde Šilc v Šmihelu (Novem mestu) in dom dijaškega centra v Brežicah številki 16 in 17, kar pomeni, da ni med tistimi v Sloveniji, ki bi ju bilo treba čimprej zgraditi. Na Dolenjskem in v Posavju se sedaj s tem ne strinjajo in zahtevajo kot prioriteto listo, po kateri bi prišlo Novo mesto in Brežice v najkrajšem času do novih domskih zmožnosti. Menijo, da je treba na Dolenjskem še posebno upoštevati dejstvo, da sta tu črnomaljska in trebanjska občina nerazviti, hkrati pa, da je Novemu mestu nov dijaški dom potreben že zaradi trenutnega in v mnogočem nezaviljivega stanja v srednjem šolstvu.

V dnevi, ko čakajo na podpis republiškega samoupravnega sporazuma, s katerim bi dokončno urjen tudi prioriteten red gradnje dijaških in študentskih domov, so v novem mestu pripravili samoupravni sporazum o združevanju sredstev za graditev dijaškega doma Majde Šilc. Ta sporazum naj bi podpisali delavci iz temeljnih in drugih organizacij združenega dela v črnomaljski, metliški, novomeški in trebanjski občini. Predlagajo, naj bi v ta namen že od sredstev za osebne dohodke v letu 1975 namenili za graditev šmihelskega dijaškega doma 13 odstotke in sicer iz dohodka tozdog po zaključnem računu za istoletje leto, iz skladov skupne porabe in iz osebnih dohodkov, to pa v višini enodnevne neto osebnega dohodka v rednem delovnem času ali zasluženega z dodatnim delom nad 42-urnim delovnim tednom.

Novi dijaški dom Majde Šilc v Šmihelu bo imel 480 ležišč. Zidava prvega trakta za 240 ležišč naj bi se začela že leta 1976. Čeprav je dom zasnovan z velikimi zmožljivostmi, ne bo mogel sprejeti vseh, ki bodo v njem iskali prostor za bivanje. Kako pereče je to vprašanje, kaže podatek, da bi že v šolskem letu 1975/76 potrebovali dom vsaj za 600 dijakov. Streho nad glavo pa bi v resnici potrebovalo še več kot 1.100 tistih dijakov (od 2.285 vseh, ki obiskujejo novomeške srednje šole), ki se zdaj v šolo vozijo z avtobusi, vlaki in s kolesi ter nekaj tistih, ki zdaj pripeljejo iz bolj oddaljenih krajev.

Preprečiti nesamoupravne pojave

Medobčinski svet ZK za Dolenjsko ocenil povezovanje v regiji

Na Dolenjskem je razvitih že več kot 50 oblik sodelovanja ter povezovanja dela in sredstev, za večje število pa dogovori še potekajo. V primerjavi s prejšnjimi leti je to velik korak naprej, takega mnenja pa je tudi medobčinski svet ZK za Dolenjsko.

Ko je ta organ 5. decembra ocenjeval povezovanje in sodelovanje, je opozoril tudi na napake, mimo katerih, kot kaže, ni mogel ta proces. Predvsem so se ga držala najrazličnejša občinska gledanja, delovanje mimo delovnih ljudi in njihovih interesov, preračunljivost in druge nezdrave težnje.

Medobčinski svet je podčrtal, da je nujno pospešiti povezovanje kmetijske proizvodnje, predelave in trgovine, trdnije sodelovanje med tekstilnimi delovnimi organizacijami, integracijske procese med lesno industrijo in gozdarstvom in na drugih področjih. Pri tem je dolžnost komunistov preprečiti primere ozkih občinskih ali podjetniških in druge nesamoupravne pojave. Kajpak velja to tudi za področje samoupravnih interesnih skupnosti.

Stanje bi lahko, kakor so menili na seji medobčinskega sveta, popravili tudi z boljšim informiranjem. Nepopolno, enostransko ali zaka snelo obveščanje ne more biti koristno za nikogar. Da nekaj ni v redu, čuti jo tako občinski komiteji kot sam medobčinski svet. Član izvršnega komiteja CK ZKS Ludvik Golob je posebej opozoril na to, naj integracijski procesi vznikajo ob resničnih interesih, ne pa iz volje posameznikov. „Vsaka papirnata – administrativna integracija se ne bo obnesla, če ne bodo urejeni tako imenovani dohodkovni odnosi. Prakso preračunavanj, kaj pri takem sodelovanju kdo dobi ali izgubi, je treba dokončno izčrtati,“ je poudaril.

NOVI ČLANI IN ORGANIZACIJE ZK

Na zadnji seji občinske konference ZK v Trebnjem so sprejeli sklep o ustanovitvi novih osnovnih organizacij v Donitovi tovarni v Veliki Loki, trebanjskem Krojaškem podjetju in čateški Elmi. Prav tako so sprejeli sklep o ustanovitvi aktivna mladih komunistov. Pred praznikom dneva republike so v sejni sobi družbenopolitičnih organizacij sprejeli v ZK 13 novih članov, večinoma mladih.

Oskar Ličen, predsednik komisije za delo z mladino pri Foto-kino zvezi Slovenije, izroča članu FKK osnovne šole Kočevje Juretu Podražju diplomu. (Foto: France Brus)

Dvakrat zlato v Kočevje

Dve zlati plaketi za fotografijo članoma foto-kino krožka OŠ Kočevje

V organizaciji Foto-kino zveze Slovenije, mestne Zveze organizacij za tehnično kulturo in mestne Zveze prijateljev mladine Ljubljana so 27. novembra v avli osnovne šole Tone Cufar v Ljubljani odprli XVI. republiško razstavo pionirskih fotografij „Pionirski foto 1975“.

108 najmlajših fotografov iz vse Slovenije je poslalo na razstavo oziroma v oceno 471 fotografij. Ocenjevalna komisija je proglasila za najboljši fotografiji „Vihitke“ Zorana Lapajnetna in „Varilni plamen“ Romana Gašparca. Za nagrado sta prejela zlati plaketi. Oba nagrajenca sta člana foto-kino krožka (FKK) osnovne šole Kočevje. Posebno diplomu je prejel tudi član FKK osnovne šole Kočevje Jure Podraž, in sicer za fotografijo „Pregled orožja“.

Ta, visoka republiška priznanja članom FKK osnovne šole Kočevje niso slučajna, temveč so rezultat narčnega dolgoletnega vzgojno-izobraževalnega dela na področju fotografije in filma. Člani tega kluba so poleg dveh zlatih odličij in diplome na XVI. razstavi pionirskih fotografij pred nekaj dnevi prejeli tudi bronasto medaljo za film „Vlak“ na republiškem festivalu amaterskega filma v Ljubljani, o čemer smo pred kratkim že poročali.

NAGRADE KMETOM

TOZD kooperacija pri brežiški Agrarii in upravni odbor sklada za pospeševanje kmetijstva pri občinski skupščini v Brežicah sta v nedeljo, 8. decembra, povabila kmete na predavanje o selekciji in njenih ciljeh v govedoreji. Po predavanju so najboljšim pridelovalcem koruze in najboljšim proizvajalcem mleka podelili nagrade, ki jih daje sklad vsako leto za te namene.

ZIVALI ZACUTILE POŽAR

V ponedeljek okoli 21. ure je izbruhnil požar v stanovanjski hiši in gospodarskem poslopju Jožeta Kozika iz Malega trna. Stanovanjska hiša je pogorela, škoda pa je za 60.000 din. Kaže, da je prišlo do samovžiga, kajti goreti je začelo v lopi z listjem in stelo. Na požar so gospodinjino opozorile nemirne živali.

Razen mnogih prispevkov, poročil in novic iz vseh naših občin lahko v današnji številki Dolenjskega lista preberete še naslednje zanimive sestavke:
BEG IZ BOLNIŠNICE
PRAZNIK ZELENE BRATOVŠČINE (velika brakada na Gorjancih)

Danes v Dolenjskem listu

- POBRANA ROKAVICA, KI JO JE ZALUČAL STALIN (odlomke iz knjige Vladimira Dedijera „Izgubljeni boj J. V. Stalina“)
- DON KIHOT IZ NAŠIH KRAJEV (kakšen je zadnje čase zelo priljubljeni televizijski junak Draš Katalenič-Dudek zasebno)
- NEZASLIŠANA ZLORABA DRUŽBE: GRABEŽ
- POLTRETJEGA MILIJONA
- KOŠAKOVH ŠEST KONJ
- POMNIKI ZGODOVINE: V VOJNI NI GOVORILA LE PUŠKA

35.000 din preveč in premalo za spomenik

Spomenik na Cviblju pri Zužemberku že nekaj časa ni osvetljen – Poziv občanom

Da je spomenik padlih borcev NOV in žrtve fašističnega terorja na Cviblju nad Zužemberkom že nekaj časa brez javne razsvetljave in da je nezavrtan pred zimskimi vplivi, smo pisali že pred nedavnim.

Krajevna skupnost Zužemberk, ki je pred leti prispevala za večja razsvetlavalna dela okoli 70.000,00 din, je na zadnji seji sveta krajevne skupnosti v posebni točki dnevnega reda razpravljala tudi o stanju tega pomembnega spomenika. V sklepu je bilo sprejeto stališče, da je treba najti sredstva za obnovitev električne napeljave in za zimsko zaščito. Krajevna skupnost se je sedaj prista, in če bi bilo sredstva izkoristili in s tem pripravili obnovo električne napeljave in zimsko zaščito. Krajevna skupnost se obraca na vse, ki so pripravljani pomagati zbrati ta sredstva, da bi lahko končno le zaščitili in uredili ta pomembni spomenik.

PRIZNANJA VINOGRADNIKOM

Na Čatežu ob Savi so večeraj, 10. decembra, na otvoritveni vinski razstavi podelili diplome in priznanja za najboljše rdeče in belo bizeljsko vino. Prizidatelji vabijo na ogled vinskih razstav: na razstavo vina, na razstavo vinogradniških pripomočkov, v sotočnici, 13. decembra, pa še na kulinarično razstavo, ki bo odprta do nedelje popoldne v prostorih krajevne skupnosti na Čatežu. Za vino-podnike prirejajo v petek popoldne strokovno predavanje v zdravilišču v Čatežu ob Toplicah.

Zoper „papirnato“ pot v boljši jutri

Novomeške pripombe na slovenski in zvezni osnutek resolucije o ekonomskem in socialnem razvoju v prihodnjem letu – Trditve, da je vzrok negativne plačilne bilance tudi uvoz opreme so zvitiz iz trte

„Prizadevanja in sklepi, ki smo jih sprejeli in opredelili v akciji za stabilizacijo gospodarskih gibanj, se ne uresničujejo tako in v tolikšni meri, kot bi bilo potrebno. Zaradi tega so problemi v gospodarstvu ob koncu leta ter prehodu v novo leto precejšnji ter v marsičem bolj zaostreni, kot je to mogoče spoznati iz splošnih ugotovitev, navedenih v osnutkih resolucij o ekonomskem in socialnem razvoju Slovenije in Jugoslavije v letu 1976,“ so menili delegati skupščine občine Novo mesto, ko so razpravljali o besedilu in vsebini obeh resolucij.

Med drugim so ugotovili, da je benega razvoja (v Sloveniji za okoli 5, v Jugoslaviji pa za 5,3 odstotka)

razmeroma nizka, nižja, kot naj bi bila povprečna stopnja rasti v obdobju 1976-1980. V okvirih take stopnje rasti da bo najbrž težko pokriti rastoče potrebe na številnih področjih, obenem pa zagotoviti uspešno rast reprodukcijske sposobnosti gospodarstva.

Pri opredelitvi politike za prihodnje leto po mnenju novomeških delegatov tudi ne moremo mimo ocen stanja za leto 1975, ki da bi morala biti bolj stvarna. Ocena bi morala vsebovati tudi vzroke za odstop od predvidenih letošnjih ciljev.

Če primerjamo prednost ne naloge v obeh resolucijah, ugotovimo, da so različno zastavljene. Po mnenju novomeških delegatov je zvezna resolucija bolj konkretna pri obravnavi nekaterih posameznih področij, obenem pa vsebinsko preveč odmaknjena od trenutnega stanja na področju gospodarstva ter perečih problemov naše družbe, torej od ciljev, ki smo jih glede stabilizacije in uresničevanja ustavnih določil sprejeli na zvezni ravni. Predvsem bi morali jasneje opredeliti naloge, ki bi jih morala prevzeti razna samoupravna združenja. Veliko pomembnih, odločilnih nalog je namreč še vedno prepuščenih zveznim upravnim organom.

V osnutkih obeh resolucij so dane tudi smernice za urejevanje blagovnih odnosov s tujino. Za osnutek zvezne resolucije je značilno, da ima precejšen poudarek na omejevanju uvoza, premalo pa je konkretnih rešitev za povečanje izvoza. Relativno zmanjševanje izvoza v zadnjem času je posledica zaostrenih pogojev plašmaja na tujih tržiščih. Zaradi tega so potrebne večje stimulacije izvoza, kot je na primer povečanje obsega kreditov in refakcij. Takoj bi morali povečati, menijo novomeški delegati, odstotek reeskontnih kreditov, podaljšati kreditne roke od 90 na 120 dni oziroma na 150 ali 180 dni

za dežele v razvoju ter prekomorske države, povečati kredite za pripravo izvoza od 15 na 30 odstotkov, uvesti reeskontne kredite za konsignacijo naših izdelkov na tujih tržiščih za 12 mesecev itd.

Spremeniti bi morali tudi sedanje določila vezave uvoz-izvoz. Organizacije, ki izvažajo velik del svoje proizvodnje ali uvažajo manjši del v odnosu na izvoženi dolar, je treba obravnavati brez omejitev, za tiste, ki tega ne dosejajo, pa naj velja poseben režim. Po mnenju novomeških delegatov so neurgumentirane tudi trditve, da je uvoz opreme vzrok negativne plačilne bilance, saj nanjo vpliva le tista oprema, ki se plačuje v gotovini. Nesprejemljivo je tudi obremenjevanje uvožene opreme z depoziti, ta ukrep namreč zavira modernizacijo proizvodnje.

To je seveda samo del novomeških pripomb k osnutkom obeh resolucij o družbenoekonomski politiki in razvoju v prihodnjem letu. Vsekakor pa je treba ob koncu poudariti tudi to, da mora biti načelo samoupravnega urejanja in reševanja gospodarskih in družbenih problemov edino veljavno vodilo. Do resničnega boljšega jutri namreč ne vodi administrativna, ampak samoupravna pot.

Postal sem pionir. Dobil sem pionirsko kapo in ruto in objubil sem, da bom priden. Alen Recejl. (Foto: Smiljan Pavšič, fotokrožek OŠ Katja Rupena, Novo mesto.)

Nadaljevalo se bo suho vreme z jutranjo meglo po kotlinah in temperaturami, ki so povprečne za ta čas. Manjše poslabšanje vremena je možno proti nedelji.

V zadnjem desetletju se je v Sloveniji povečalo število zaposlenih s srednjo šolo od 11 na 13 odstotkov, z visoko in višjo izobrazbo pa od 5 na 7 odstotkov. Nprestano raste tudi število vpisanih v te šole. Toda vse to je mnogo premalo, saj se je Slovenija v pogledu izobrazbene sestave zaposlenih znašla precej pod jugoslovanskim poprečjem in tega v kratkem času zagotovo ne bo mogoče bistveno popraviti.

Vse analize kažejo, da že zdaj potrebujemo in da bomo v prihodnje potrebovali celo precej več strokovnjakov, kot jih zdaj lahko izobrazijo slovenske visokošolske ustanove. Zato nikakor ne gre samo za naloge, ki sodijo v ožje okvire našega sistema vzgoje in izobraževanja, temveč predvsem za zelo pomembne družbene in politične odločitve. Dejstvo je namreč, da so pred dobrimi desetimi leti vsako leto naše delovne organizacije potrebovale približno 3 tisoč strokovnjakov z visoko

izobrazbo, zdaj pa so te potrebe za štirikrat narasle. Tako na primer vsako leto pridobimo le okrog 120 strojnih inženirjev (potrebovali bi jih okrog 400), 70 elektroinženirjev od 250, kot bi jih potrebovali, 150 ekonomistov, čeprav jih potrebujemo petkrat več, trikrat manj pravnikov, kot bi jih želeli, in tako naprej.

Bistveno pa je, da taka zastojanja najbolj občutimo pri načrtovanju novih naložb in tehnološkem posodabljanju gospodarstva in da tudi pri sedanji proizvodnji nesorazmerja v marsikateri delovni organizaciji že kaj težko nadoknadimo z manj strokovnimi kadri. Vse to pa nujno vpliva na učinkovitost dela, saj je že zdavnaj dokazano, da investiranje samo po sebi, če nima podlage tudi v kadrovskem sestavu, še zdaleč ne prinaša gospodarskih uspehov, kot bi jih lahko pričakovali. In ne samo to. Šolanje na teh šolah traja poprečno za redne študente nad 6 let, kar seveda spet vpliva na izobrazbeno sestavo, še posebej zato, ker diplomanti še lep čas po šolanju ne morejo uveljaviti pridobljenega znanja na delovnem mestu in si z diplomami praktično šele pridobijo podlago za hitrejšo uveljavljanje znanja v praktičnem delu.

TELEGRAMI

DAKA - Predsednik Bangladeša Sajem je izjavil, da je poglavna naloga njegove vlade zagotoviti takšno ozračje v državi, ki bo olajšala prenos oblasti na izvoljene predstavnike ljudstva in obnovilo razvojna prizadevanja. Dejal je, da bo treba državljanom odvzeti orožje in pozval oborožene sile, naj pri tem sodelujejo.

NIKOZIJA - Turški ciprski list "Bozkurt" je napovedal, da bodo tako imenovane "splošne volitve, ki naj bi bile med prebivalstvom turške ciprske skupnosti v naslednjih desetih dneh" odložili.

AMSTERDAM - Nizozemska policija je sporočila, da je peterica molumskih teroristov, ki od minulega četrtka držijo v svojih rokah zgradbo indonezijskega konzulata v Amsterdamu in okrog 25 talcev, v ponedeljek izpustila na svobodo trinajstletno deklico in tri dvanajstletne dečke. Ti štiri otroci so prišli iz zgradbe po dolgotrajnih pregovornih nizozemskih oblastih z Molučani.

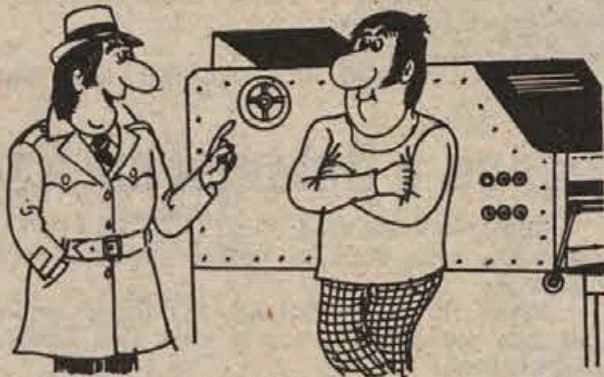
„Sprehod na državne stroške“, „izlet v brezdelje“, „turizem decembra“... to so samo trije izmed mnogih podobnih naslovov v ameriških časopisih, s katerimi so te dni komentatorji v Združenih državah Amerike opisovali potovanje predsednika Geralda Forda v LR Kitajsko. Med tem obiskom se namreč - gledano z očni javnosti - ni zgodilo za Američane prav nič pomembnega ali koristnega, saj po koncu uradnih pogovorov niso objavili niti običajnega in v takih primerih nujnega uradnega sporočila o obisku. Vrednost obiska pa je zmanjšal tudi Ford sam, ko se je na povratku ustavil še v Indoneziji in na Filipinih in tako dal jasno vedeti, da zanj potovanje v LR Kitajsko ni pomenilo nič prelomnega di enkratnega. Kljub temu pa se je s predsednikom Mao ce tungom pogovarjal kar dve uri - kar je precej več kot se je z njim mogel Nixon... slaba tolažba...

Medtem pa je v evropskih političnih krogih (zlasti pa v krogih evropskih komunističnih partij) precej krepko odjeknila izjava člana politbiroja italijanske komunistične partije Segre-ja, ki je izjavil, da se Italija nikakor ne bi umaknila iz NATO pakta, če bi komunisti prišli na oblast. In zakaj se ne bi? Zato, je dejal ugledni italijanski komunist, ker bi bilo to slabo za ravnovesje sil v Evropi in tudi na svetu... v čigavo škodo bi se ponušilo...?

Da je treba ravnovesje držati po vsej sili, so prepričani tudi Izraelci, le da je to prepričanje na čudnih temeljih. Tako so med drugim komaj za silo utihnili protesti zoper divji letalski napad na beginska taborišča Palestinev v Libanonu (več kot petdeset mrtvih in ranjenih), ko so se izraelski lovci znova pogrnali v nebo in prisilili neko grško potniško letalo, da je pristalo na telavivskem letališču. In vzrok? Samo pomota, so dejali Izraelci... pomota za pomoto...

Pomota pa ni tisto, kar se je zgodilo v Stockholmu, kjer so tudi Švedci izjavili, da imajo sedaj že dovolj izraelske tme in grožen arabskim državam, pri čemer so bili Švedci dolgo izraelski zaščitniki... časi se spreminjajo...

IZ ZADNJEGA PAVLIHE

- Mejdun, tiskarno imaš pa tako, da bi menda še denar lahko tiskal v njej!
- Čemu bi ga pa, saj že tako toliko zaslužim z njo, da ne vem, kam z denarjem!

BEJRUT - Libanon ne more iz objema državljanske vojne, saj novice, ki prihajajo iz Bejruta, vsak dan postrežejo s podatki o nekaj deset mrtvih in ranjenih. Včeraj, na primer, je tiskovna agencija UPI sporočila, da je padlo 60 oseb, dvakrat toliko pa naj bi jih bilo ranjenih. Vsi poskusi sprave so zaman, saj sporazumi (doslej so jih sklenili že dvanajst) praviloma veljajo samo nekaj ur, v najboljšem primeru samo nekaj dni. Tako je bilo tudi z zadnjim. Na sliki: vsakdanji prizor v Bejrutu, kjer so na ulicah samo oboroženi moški. (Telefoto: UPI)

tedenski zunanjepolitični pregled

Pogovori, ki jih je imel v Moskvi podpredsednik zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za zunanje zadeve Miloš Minić s svojim kolegom, sovjetskim zunanjim ministrom Andrejem Gromikom, niso senzacionalne vsebine - kakor so to, mimogrede rečeno, hoteli prikazati nekateri krogi na zahodu - ali nakak mejnik v odnosih med obema državama, marveč zgolj nadaljevanje tradicionalnih stikov na visoki ravni, ki to pot prihajajo v enem tistih obdobjih, za katere so občasno značilne nekatere nejasnosti.

Moskovski pogovori, ocenjeni kot odkriti in prijateljski, so prispevali tako k utrditvi vsega, kar je v odnosih med dvema deželama pozitivnega in dobrega, kot k uskladitvi nekaterih v bližnji preteklosti nedorečenih reči.

Predvsem sta državnik zno-va ugotovila, da počivajo odnosi med obema državama na znanih načelih Beograjske deklaracije, kar z drugimi besedami pomeni naslednje: spoštovanje suverenosti, ozemeljske nedotakljivosti in celovitosti, nevmišavanja v notranje zadeve in spoštovanje posebnosti razvoja vsakega partnerja.

Ko sta pregledala medsebojne odnose in tudi najpomembnejše svetovne probleme, sta Minić in Gromiko lahko z zadovoljstvom ugotovila, da vežejo državi tudi izredno močne ekonomske vezi - o čemer pričata tudi ločeno od teh pogovorov sklenjen sporazum o petletnem gospodarskem sodelovanju.

Jugoslavija in Sovjetska zveza sta izrazili velik interes za nadaljevanje takega sodelovanja in tudi prepričanost, da je treba storiti vse, da bi se že sedaj plodni stiki še poglobili. Skoraj odveč je dodati, da obstajajo za to vse možnosti.

STROUGAL PRI NAS

Predsednik češkoslovaške vlade Ljubomir Strougal in predsednik zveznega izvršnega sveta Djemal Bijedić sta ugotovila med pogovori, da bo mogoče že sedaj dobre odnose konkretnje razširiti tako na političnem kot - še posebej - na ekonomskem področju.

Glede slednjega velja, da obstaja, ne samo veliko zanimanje za sodelovanje na področju industrijske kooperacije, znanstvenega in raziskovalnega dela in druge, marveč, da so tudi dobre možnosti, da tako načrtovano sodelovanje tudi uresničita.

INVAZIJA TIMORJA

Indonezija je medtem z vojsko zasedla vzhodni del otoka Timorja, ki je sicer sestavni del

indonezijskega otočja, je pa bil doslej štiristo let pod portugalsko kolonialno upravo.

Ta zasedba je sicer doživela precej obsodb, toda hkrati z njo tudi tiho soglasje nekaterih (Združenih držav Amerike na primer), pa jo je zato vzeti kot dokončno dejanje - s katerimi pa se ni mogoče strinjati.

Dejstvo je namreč, da se je po umiku portugalske uprave vojske del otoka in njegovega

Minić v Moskvi

prebivalstva (ki šteje skupno okoli 600.000 ljudi), opredeljen prek svojega osvobodilnega gerilnega vojskevalnega gibanja FRETILIN za neodvisnost, ki bi bila najbrž edina razumna in pravična pika na portugalškem odhodu.

Indonezijska invazija na otok je prišlo 1000 padalcev, štiri vojne ladje in oddelek pomorske pehote) je torej grobo prekinitev nekega naravnega razvoja in to ni mogoče opraviti brez tveganja. Čeprav se četrta (kakor to sicer poskušajo v Djakarti) s tem, da bodo šele pod indonezijsko oblastjo prebivalci dobili resnično možnost za svobodno opredelitev.

Doslej je bilo v zgodovini namreč bolj malo primerov, da bi se ljudje zares lahko svobodno opredeljevali v... sedaj okupatorskih bajonetov. Timor ni nobena izjema.

ŠPANIJA: NEGOTIVI KORAKI

Španski kralj Juan Carlos v času ni dal nobenega posebnega upanja vsem tistim, ki so si obetali že v začetku njegove vladavine več demokracije in svobode.

Na ključne položaje je namreč imenoval nedvomne pristane frankizma in desnice (čeprav velja predsednik parlamenta za moža, ki utegne s simpatiziranjem spremljati morebiten kasnejši premik proti demokraciji), kar je izzvalo vihar protestov in mračnih napovedi.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Razvojni resoluciji za prihodnje leto - tako zvezna kot republiška - sta umljivo še vedno v ospredju vseh družbenih razprav, saj se sedaj oblikujeta njuna dokončna teksta. Sredi prejšnjega tedna so v republiški skupščini zasedali vsi trije zbori in delegati so po izčrpnih razpravah (ter po celovitem uvodnem ekspoziciji člana republiškega izvršnega sveta Mirana Mejaka) osnutka resolucij sprejeli, pri čemer pa so seveda izrazili kopico konkretnih pripomb. Bistveno, kar so ob tem poudarili - če naj tako rečemo - je bila zahteva, da se moramo v prihodnjem letu prav vsi obnašati dosledno stabilizacijsko, pri čemer moramo z vsemi močmi zagotoviti kar najbolj živahno rast našega gospodarstva.

Miran Mejak, ki je delegatom skupščinskih zborov razčlenil naše razvojne naloge v prihodnjem letu, je ob tem še dejal, da sedaj pravzaprav že tudi določamo obrise našega srednjeročnega razvojnega načrta, pa sta nam zatorej realizem ter trdnost začrtanih smeri pri oblikovanju resolucije še kako nujna. Glede letošnjih gibanj drža ocena, da na glavnih strateških točkah razvoja nismo dosegli predvidenega. Tu sta se nekaterim že tradicionalnim težavam našega gospodarjenja - inflaciji in nelikvidnosti - pridružila še nizka stopnja gospodarske rasti ter naglo zmanjševanje izvoza.

Rešitev iz sedanjega stanja, je poudaril Miran Mejak, vidimo za naprej edino v intenzivnejši gospodarski rasti, ki pa mora temeljiti na kvalitativnih osnovah. To pomeni, da se lahko prebijemo naprej le z večjo produktivnostjo vsega družbenega dela, pa z večjo racionalnostjo pri delu in pri vseh oblikah porabe, kakor tudi z doslednim uveljavljanjem vseh obveznosti in dogovorov.

Za prihodnje leto - če poudarimo samo to - si moramo torej tako opredeliti cilje (ki naj zagotovijo nemoten razvijanje naše samoupravne socialistične družbe), da bo v re-

soluciji zares upoštevan nujen in selektivni pristop k prvenstvenim družbenim nalogam. Le-te pa naj bi bile: selektivno izvajanje programa izgradnje gospodarske infrastrukture, predvsem na področju energetike in prometa, nadalje izvajanje programa proizvodnje hrane in pa dajanje prednosti vsem tistim dejavnostim; ki so izvozno usmerjene, vključno s turizmom in dejavnostmi, ki spodbujajo domačo konjunkturo, ne da bi postabsevale plačilno bilanco.

Predvsem stabilizacijsko obnašanje

Vse to zveni takole v kratkem povzetku resda dokaj načelno - drži pa, da bomo v pripravi konkretnih planov za izvajanje razvojne politike v prihodnjem letu morali biti kar se da realni. Tudi glede politike nagrajevanja se bomo morali dosledneje kot doslej ravnati po načelu, da bomo vezali kar najbolj neposredno osebne dohodka na dosežene delovne rezultate. Ob sprejemu razvojne resolucije za naprej, bodo sprejeti ozioroma podpisani tudi nekateri pomembni dogovori - tako npr. dogovor o razporejanju dohodka v prihodnjem letu, dogovor o splošni porabi in pa dogovor o proračunu za leto 1976. Vse to bodo pomembne timice za uresničevanje začrtane razvojne politike za

naprej, seveda pa se jih bo treba tudi kar najbolj dosledno držati.

Tudi v skupščini SFRJ sta prejšnji teden zasedala skupščinska zbora - sprejela sta osnutek proračuna federacije, ki naj bi za prihodnje leto znašal 75 milijard in 849 milijonov dinarjev. Ob tem sta skupščinska zbora sprejela tudi popravek letošnjega proračuna federacije, ki ga je bilo treba povečati od planiranih 58 milijard dinarjev (približno) na skoraj 61 milijard dinarjev.

Republiška konferenca SZDL Slovenije je prejšnji teden ocenila svoje delo v minulem mandatnem (štiriletnem) obdobju ter je izvolila svoje novo vodstvo. Predsednik RK SZDL Mitja Ribičič je v uvodnem ekspoziciji poudaril, da so med najpomembnejšimi nalogami, ki čakajo socialistično zvezo poslej, poglobljanje samoupravnih odnosov v združenem delu ter sploh nadaljnje utrjevanje ter uresničevanje ustavno začrtanih smeri našega samoupravnega socialističnega razvoja. Za predsednika RK SZDL Slovenije je bil ponovno izvoljen Mitja Ribičič, za podpredsednika Tina Tomljen in Zoran Polič, za sekretarja pa Milan Kučan.

Tudi predsedstvo CK ZKS se je prejšnji teden zbralo na seji pod vodstvom Franceta Popita - obravnavali so pripravo (in gradivo) za 5. sejo CK ZKS, ki bo 5. januarja. Na dnevnem redu tega zasedanja centralnega komiteja bo uresničevanje družbene vloge ZKS v boju za razvoj socialističnih samoupravnih odnosov, kar bo tudi tema uvodnega referata.

Skupnost pokojninskega zavarovanja je že predlagala, naj bi se z začetkom prihodnjega leta pokojnine spet ustrezno zvišale - konkretno za 14 odstotkov. Soglasje k temu so že dali družbenopolitični in samoupravni dejavniki v republiki; sklenjeno je tudi, da bo služba pokojninskega zavarovanja pripravila vse potrebno, da bodo tako zvišane pokojnine izplačali upokojencem že z novim letom, torej že z januarjsko pokojnino, se pravi že pred novoletnimi prazniki.

„Kaj veš o prometu?“

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pri občinski skupščini Novo mesto bo tudi letos pripravil šolsko tekmovanje „Kaj veš o prometu?“ Tekmovanje, katerega pokrovitelj je Avtomoto društvo Novo mesto, bo tokrat v šentjernejški kinodvorani 13. decembra ob 9. uri.

Za prehodni pokal najboljši ekipi, kolektivne in praktične nagrade se bodo potegovala ekipe osnovnih in srednjih šol iz novomeške občine. Pomerile se bodo v znanju s področja prometnih predpisov, pravil in poznavanja prometnih znakov. Na tekmovanju, ki je ena od oblik skrbi za večjo prometno varnost vseh udeležencev, predvsem pa šolske mladine v prometu, bodo podelili najbolj prizadevnim mentorjem prometne vzgoje v šolah in drugim prizadevnim delavcem na področju prometne vzgoje značke „SPV“, nekaterim zaslužnim voznikom pa tudi plakete „Vzorni voznik“.

RAZGOVORI S KMETI

V tem tednu je trebanjska Kmetijska zadruga pričela z letošnjim izobraževanjem kmetov na Trebelnem in Sentrupertu. Ne gre toliko za predavanja, temveč bolj za razgovore. Tako želijo obdelati vprašanja različnih družbenih pomoči za kmete in kakšni so obeti za razne premije v prihodnjem letu. Želijo se pogovoriti o proizvodnji in prodaji kmetijskih pridelkov, predvsem z vidika povezovanja z drugimi partnerji. Posredovati želijo izkušnje o novostih pri pridelovanju krompirja, koruze in pšenice, pridelovanju kakovostne krme, novosti pri siliranju, oskrbo in varnost pri delu s traktorjem in kmetijskimi stroji. Prvič bodo vnesli tudi povsem gospodarsko temo o pravilnem pridelovanju lesa.

PREDAVANJE ZA LJUBITELJE CVETJA

Hortikulturno društvo Krško pridelci v torek, 16. decembra, ob 18. uri predavanje o manj znanih okrasnih rastlinah. V besedi in sliki vam jih bo predstavil inž. Ogorevc, direktor arboretuma v Voičjem potoku.

Alkoholizem

8

Piše: dr. JANEZ RUGELJ

Alkoholizem je pri nas zelo razširjen, oziroma alkoholikov je toliko – posebno „nevarni“ so v tej zvezi „prikriti“ alkoholiki – da na različne načine uspešno „pritisnejo“ na ženo, ki se je odločila, da se razveže od svojega alkoholičnega moža. O njej govorijo, da je brezsrčna in nesramna in da ni nič čudnega, če si je omislila razvezo, saj je tako prešušnica. Sedaj zapušča moža, ko se je revež zgaral! Postala je tako skupščina, da mu niti dveh decijev več ne privoščijo. In zakaj se sploh repenčijo, saj vendar pije za svoj denar, oziroma iz svojega vinograda? Kaj pa vendar misli, ali bo delal ob vodi? Saj ni nič čudnega, če včasih „malo več“ popije, vsaj pozabi na sramoto in zaničevanje, ki ga revež mora prenašati od svoje žene. In dalje: kaj si sploh nevarnica predstavlja? Ali se ne zaveda, da je cerkveno poročena in s tem do smrti pred Bogom zvezana z možem, v lepem in hudem? Ubogi otroci, katerim namerava vzeti očeta in jim pripeljati kakšnega priložnika!

V tem pogledu se posebno prizadeva možovo sorodstvo, ki čuti, da bo dobilo alkoholika na grbo, čega bo žena res odslavila. Opisani pritisk na ženo, ki se je odločila, da se bo znebila alkoholičnega moža, je pravzaprav izraz odporu prikritih in odkritih (znanih) alkoholikov, pa tudi visokega odstotka zmernih pivcev (kateri se vedno, kadar se govori o alkoholizmu, na tihem sprašujejo, kam spadajo: med alkoholike ali še med nealkoholike); ta odpor pa je tako zavozlan in zanimiv, da si ga bomo kdaj pozneje natančneje ogledali.

— Ekonomski odvisnost žene, posebno na kmetih, ter stanovanjska stiska večini žena alkoholikov (skupaj z ostalimi dejavniki) povsem onemogočita, da bi ukrepale tako, kot je treba, in moža z razveznim postopkom „prisilile“, da bi se začel zdraviti. In še nekaj: stanovanjski zakon je do teh žena in njihovih otrok krivičen, tako da ni čudno, če marsikateri žena pravi, da je takšen, kot bi ga napisali alkoholiki sami.

Namreč: tudi če se žena razveže, ne more svojega asocijalnega moža spraviti iz stanovanja, pa čeprav je brez dela in živi na njen račun. Da, na njen račun! Če mu ne skuha, oziroma ne da denarja za pijačo, ukrade on in proda celo otroško perilo, izkupiček pa seveda požene po grlu. Tudi takšne alkoholike poznamo. Če se noče zdraviti, socializirati in se rehabilitirati, potem bi morala imeti družina pravico, da ga nažene, naj gre, kamor hoče. Saj bo šel – naravnost na zdraviljenje. Takšne so naše izkušnje. Dokler pa ima potuho, bo pil in „užival“ v alkoholni omami, saj mu je vse lepo v treznem stanju že dolga leta povsem tuje.

— Skoraj popolna nevednost vladarjev med prebivalstvom o bistvu alkoholne bolezni, o možnostih zdravljenja, o načinih, kako alkoholika spraviti v tako brezihoden položaj, da se bo moral odločiti za zdravljenje, itd. Kako brezupna je včasih nepoučenost, naj osvetli naslednji primer:

— Pri piscu teh prispevkov se v eni od disperznih skupin zdravi zaradi alkoholizma dvajsetleten fant. Ker še ni poročen, prihaja na tedenske sestanke skupine in kluba v domačem kraju njegova 40 let stara mati. Ko smo nedavno v skupini obravnavali vprašanje, ki je predmet današnjega prispevka, je ta žena, ki je bistra, urejena in ima srednje izobrazbo, povedala: „Od moža sem se ločila pred šestimi leti. Ni se dalo z njim živeti, vendar sem šele tu, na skupinskih sestankih, spoznala, da sem ga pustila pravzaprav zato, ker je bil alkoholik.“ Njeno spoznanje

goje, da se bodo lahko delavci, ki sedaj delajo v tujini, vračali domov in se tu tudi zaposlili. Govor je bil tudi o zaposlovanju invalidnih ljudi, ki jim moramo seveda najprej nuditi možnost, da se temu primerno usposobijo za delo.

A. BARTEJL

Smo nesposobni?

Na novinarski konferenci, ki jo je o problematiki uvajanja racionalizacije pretoke blaga in sodobnih sistemov transporta prejšnji teden pripravila Gospodarska zbornica Slovenije, je prišla v ospredje ugotovitev, da čedalje bolj zanemarjamo celo vrsto geografskih prednosti, ki bi bile lahko odločilnega pomena pri različnih oblikah transporta. Posledica tega je, da je tranzit že velikokrat obšel državo zategadelj, ker jugoslovanski prevozniki niso mogli ponuditi primerne kvalitete prevoza.

Temeljni nosilci prometnih dejavnosti imajo izdelane podrobne pa tudi obsežne programe razvoja, toda le-ti so med seboj neusklajeni, zato je ena od možnih rešitev do zdajšnjega domača stihinskega razvoja prometa tudi v skladnem razvoju prometnih odnosov. Najprej pa kajpak v modernizaciji prometa in transporta.

Nekako ne zavedamo se še dovolj, da je prav urejanje prometa lahko velika stabilizacijska postavka, zdaj pa nam zavoljo premalo racionalnega prometa polzi iz rok velik del družbenega bogastva. Izkoristiti moramo precejšnje možnosti za zmanjšanje prometnih stroškov. Da se ne bo več dogajalo, da bo delež stroškov notranjega transporta denimo v lesni industriji kar 25 do 45 odst. celotnih stroškov.

Preprečiti moramo, da nas bo stanje na področju transporta še naprej potiskalo v tehnološko in ekonomsko izolacijo na prometnem področju. Izkoristiti moramo poti samoupravnega sporazumevanja in določila, ki jih ponuja ustava. Pri tem mora sodelovati celotno gospodarstvo, program izboljševanja prometa pa naj bo znanstveno utemeljen. Pri nadaljnjem razvoju prometa in transporta naj ne bo več mesta za kratkovidne t.j. dodatne investicije, ampak za bolj racionalno usmerjanje sredstev, ki so namenjena razvoju prometa.

SEMINAR ZA CELOLETNO TEKMOVANJE ZA ZNAČKO ŽIVKA LOVŠETA

V soboto, 6. decembra, so se na osnovni šoli Grm v Novem mestu zbrali predstavniki taborniških enot z Dolenskega in Posavskega področja, da bi se seznanili s celoletnim delom odredov za značko Živka Lovšeta. Značka Živka Lovšeta je že tradicionalna celoletna akcija slovenskih tabornikov, v kateri enote izvajajo minimalni program taborniške organizacije. Seminar je bil organiziran z namenom seznaniti sodelujoče z novostmi in posebnostmi v letošnjem celoletnem delu enot za značko Živka Lovšeta. Seminar so pripravili člani programskih komisij pri IO RK Zveze tabornikov Slovenije.

M. F.

Dr. Vladimir Bakarić:

Postrani si mnogi višajo standard

Nekaj je treba reči o stagnaciji. Statistika namreč lepo odkriva elemente stagnacije, če pa greste na cesto, če motrite potrošnje, tedaj stagnacije ni. To pomeni, da je proizvodnost dela v družbi kot celoti vendarle napredovala, da se standard kljub vsemu nenehno izboljšuje, vendar ne za vse, nekateri so prizadeti, drugi pa povečujejo svoj življenjski standard. V družbenem sektorju so stimulansi za večjo produktivnost dela slabi, dokaj slaba je tudi povezanost te proizvodnje s tržiščem. V sindikatu poudarjajo, da ima skoro polovica zaposlenih postranske zasluge, opravlja še nekatera dela, kar je v dobri meri prispevalo k splošnemu zvišanju porabe in življenjskega standarda. Tisti pa, ki nimajo takih postranskih zaslug, so prizadeti zaradi inflacije, razen seveda v tistih organizacijah, ki imajo možnosti večanja osebnih dohodkov zaposlenih.

(Član predsedstva ZKJ in podpredsednik predsedstva SFRJ v intervjuju „Borbi“)

Mitja Ribičič:

Moč izvira iz vpetosti med množice

Iz naše zgodovinske izkušnje vemo, da je bil osrednji smerter sovražnega delovanja in napadov na Jugoslavijo vselej in predvsem napad na povezanost partije, avantgarde delavskega razreda kot osrednjega gibal našega razvoja z razredom, z delavskimi in ljudskimi množicami. V tej trdni zakoreninjenosti partije med množicami je, kot vselej, tudi danes nesahljiv izvor naših sil in naše moči. Osobodilna in kasneje Ljudska fronta, ta demokratična politična oblika razredne zveze delavskega razreda, delovnih kmetov in inteligence, je bila in je živ dokaz, da je partija nezlomljiva, dokler je trdno vpeta in živi med množicami. Lahko je zlomiti in zamenjati garniture, vodstva, če so ta odmaknjena od ljudi, brez zaslombe v svojem delavskem razredu, težko pa je zlomiti množice, narod; težko ga je spraviti na kolena. Ta zakoreninjenost naše partije v množicah naših delovnih ljudi dokazuje, da raste njena politična usmeritev iz dejanskih potreb in interesov človeka, da je usmerjena k izboljšanju njegovih življenjskih razmer, da je ljudska in da zato računa z množičnim odzivom, v katerem se oblikuje in krepi razredna zavest množic, pa tudi solidarnost skupnega premagovanja težav.

(Predsednik RK SZDL na seji republiške konference SZDL)

Jure Bilić:

Ko postanemo pravi tovariši v delu...

Poziv na red in disciplino ni apel, temveč zahteva, naj se spremenijo družbeni odnosi, katerih odliki bosta red in disciplina. Ko bomo dosegli, da bomo tovariši v delu, bomo znali ukrepati proti tistim, ki ne delajo, ne bomo se skrivali za lažno solidarnostjo. Viri oportunitizma so materialne narave. Pojavljajo se, ker ljudje hočejo ohraniti položaj in privilegije. Najboljše zdravilo proti oportunitizmu je močna kolektivna in organizirana zavest. Brez organiziranosti ne bodo uspeli niti največji idealisti.

(Sekretar IK ZKH v razgovoru za „Politiko“)

sploh kdaj pride. Raznovrstnost in vse odenke manipulacij alkoholika v družini pa lahko razumemo samo, če se najprej seznanimo z zverženimi, bolnimi odnosi v alkoholikovi družini.

BOLEZEN ALKOHOLIKOVE DRUŽINE

Kot smo že večkrat omenili, ni bolan samo alkoholik, temveč tudi njegova družina in delovna skupina. Izredno važno je, da imamo to stalno vedno v mislih, kajti le tako bomo lahko došli, da alkoholika samega sploh ne moremo zdraviti, temveč le skupaj z njegovo družino in ob sodelovanju delovnih tovarišev, po potrebi pa še drugih ljudi. In če se sedaj vrnemo malo nazaj, lahko dodamo, da alkoholika ne moremo poslati na prisilno zdravljenje tudi zato, ker si danes težko predstavljamo, da bi lahko kam poslali na prisilno zdravljenje vso družino. Naše strokovno spoznanje pa je, da je žena alkoholika (prav tako ostali družinski člani) še bolj bolna kot alkoholik sam. Še več: če ne bi bila žena na poseben način bolna, verjetno alkoholikov sploh ne bi bilo. Predzrna trditve? Poglejmo!

Mlado dekle, poznejša alkoholikova žena, se običajno poroči s fantom, ki je od alkohola že odvisen (posledice alkoholizma, predvsem pa spremembe obnašanja, v prvih letih alkoholizma niso tako izrazite

kot v poznejših obdobjih). Brž kmalu pa je človek od alkohola odvisen, več zmožen, dokler se uspešno zdravi, iskrenih, pristnih čustev, ima vendar alkohol rajši kot pa voljenko. Zaradi ljubezni do žene mu ne bo odrekel. Pozneje pa se mu bo že tako bolj „posvečal“ kot ženi in otrokom.

Če dekle ne prenaša okajenega fanta, bo ženin prihajal na ljubezenske sestanke trihen, s svojo bodočo nevesto bo pil sadni sok. Komaj bo čakal konec snidenja. Od dekleta bo odšel naravnost v gostilno, kjer bo potešil odvisnost.

Torej svojo zasvojenost skriva ampak samo do poroke, kajti potem „igra igro“ z odprtimi kartami.

Ali nevesta pred poroko res ni vedela, da se bo poročila z možem, ki rad pije? Seveda je vedela, razen takšne, ki se je mimogrede, razen čaka konca snidenja. Od dekleta bo odšel naravnost v gostilno, kjer bo potešil odvisnost. Torej svojo zasvojenost skriva ampak samo do poroke, kajti potem „igra igro“ z odprtimi kartami. Ali nevesta pred poroko res ni vedela, da se bo poročila z možem, ki rad pije? Seveda je vedela, razen takšne, ki se je mimogrede, razen čaka konca snidenja. Od dekleta bo odšel naravnost v gostilno, kjer bo potešil odvisnost. Torej svojo zasvojenost skriva ampak samo do poroke, kajti potem „igra igro“ z odprtimi kartami.

Bolnišnica postaja za ženske vedno manj zaželeno delovno mesto. Delo v njej jim jemlje preveč prostega časa, zato zlasti sestre s srednjo izobrazbo bežijo drugam. Dokler so samske, se laže spriznajo z delom ob nedeljah in ponoči, toda skrbi se začno potem, ko se poročijo in se jim poveča družina.

„Zaposlenim materam povzročajo v našem poklicu največ težav neurejeno otroško varstvo,“ pojasnjuje Milka Habinc, višja medicinska sestra na internem oddelku splošne bolnišnice v Brežicah. Svoj poklic ima rada, vendar si tudi ona želi, da bi imela več časa za družino. V bolnišnici dela sedmo leto. Začela je v obratni ambulanti Iskre v Sentjerneju, nadaljevala pa kot patronažna sestra v Kostanjevici. Tedaj je obhodila vse pogorjanske in gorjanske vasi od Sentjerneja do Cerkelj in tja do Planine. Poklic medicinske sestre pozna torej z več strani. Delo v bolnišnici je po njenem mnenju predvsem odgovornejše in zahteva mnogo večji psihofizični napor, zato pa si na drugi strani bogati svoje strokovne izkušnje. To so prednosti, ki jih družina občuti kot breme, saj prihaja domov utrujena in izčrpana. Tedaj vse zavore popustijo in to občutijo njeni najbližji.

NEPREKINJENO 31 UR

Kot višja medicinska sestra ima tov. Habincova redni delovni čas dopoldne, približno sedemkrat v mesecu pa jo doleti dežurstvo. Če je to med tednom, potem je z rednim delovnim časom vred v bolnici neprekinjeno 31 ur. Kadar je za dežurstvo na vrsti konec tedna, je zdoma od sobote zjutraj do ponedeljka opoldne oz. do 13. ure, ko se konča redni delovni čas. Takrat jo družina najbolj pogreša, ona pa njo.

Sestra Habincova na srečo ni ena tistih, ki imajo težave z varstvom otrok. Na šestletno Tatjano in triletno Matejko pazi moževa teta. Starejšo hčerko je še nosila v varstvo drugam, kjer je morala tudi prespati. Tudi tedaj je imela dobro varuhinjo, vendar ji ni bilo vseeno, ko jo je deklica pri dveh letih nešteto krat poklicala teta namesto mama.

Sestra Milka je doma iz Brežic. Mož se že petnajst let vozi na delo v Zagreb. Zdoma odhaja z vlakom ob pol šestih zjutraj in se vrača ob štirih popoldne. Tudi on nima veliko časa za družino. Posedanja pred televizorjem zato pri Habincovih sploh ne poznajo, niti v soboto zvečer. Gospodinja namreč ob nedeljah vstaja ob štirih zjutraj, da zlika perilo za družino. Tak urnik si je izbrala, ker drugače ne bi prišla na tekoče z gospodinjskim delom. Upoštevati je namreč treba tudi dneve, ki ji manjkajo zaradi dežurstva v službi.

„Avgusta, ko so bili dopusti, sem morala dežurati po deset dni v mesecu in isto se mi spet obeta, če bo kolegica odšla v drugo službo.“ Mislija je na višjo medicinsko sestro Heleno z Dovškega pri Senovem, ki si išče delo bliže doma. Z vožnjo zgubi veliko časa, saj mora do Brežic dvakrat preседati. Od Senovega do Brestanice se vozi z avtobusom, od tam do Brežic z vlakom in z brežiške železniške postaje do mesta spet z avtobusom. Ko bi ji bili pred leti omogočiličasno vselitv v leto dni prazno stanovanje, bi

Srednja medicinska sestra Marjana Černoš ob bolniški postelji: „Četudi daš bolniku le kozarec vode, mu jo moraš ponuditi s prijazno besedo.“

Beg iz bolnišnice

Milka Habinc, višja medicinska sestra na internem oddelku: „Delo v bolnišnici je predvsem zelo odgovorno.“

si z možem zgradila hišo v Brežicah. Tako jima ni preostalo drugega kot da si uredita dom v Dovškem. Razumljivo je, da je družina sestri Heleni prva skrb in da se želi čimprej zaposliti v bližini domačega kraja.

NI POKLIC DANAŠNJE DOBE

Ko medicinske sestre primerjajo svoje dolžnosti z delom v drugih strokah z enakovredno izobrazbo, ugotavljajo, da so mnogi poklici na boljšem predvsem glede prostega časa. Tisti z višjo komercialno, višjo tekstilno, upravno ali drugo šolo se na primer zaposlijo kot obratni inženirji v tovarnah, kot referenti v strokovnih službah podjetij ali v občinski upravi, kjer se jim delovni teden izteče že v petek.

Tudi tovarišica Habincova pogosto razmišlja o tem in prihaja do spoznanja, da poklic medicinske sestre ni poklic današnje dobe. Danes vse hiti, človek nima časa za poslušanje sočloveka, brez tega pa pri njenem delu ne gre.

„Do dela v naši stroki moraš imeti nagnjenje, sicer nisi srečen. Razen dolžnosti je potrebno še nekaj več, predvsem osebnostna toplina v odnosu do ljudi, ki jim pomagaš,“ mi je dejala. Teja ji ne manjka, vendar bi se vseeno rada več posvečala družini in bila zdoma le toliko kot večina drugih zaposlenih mater.

Tudi srednja medicinska sestra Marjana Černoš razmišlja o ugodnejši zaposlitvi. Ena tistih mladih mamic je, ki se težko spriznajo z nočnim in nedeljskim delom. V decembru bo prosta samo eno nedeljo, navadno pa sta njeni dve nedelji v mesecu.

Na delo se vozi s svojim avtomobilom. Doma je v Čurnovcu

pri Sromljah in drugače spine bi mogla v službo. Tudi se vozi vsak dan v Brežice, vendar zdoma ne gresta istočasno. Ona namreč dela v izmenično dopoldne, popoldne in ponoči. Razumljivo je, da si želi službo v kateri bi delala samo dopoldne in potem bi z možem lahko odhajala in prihajala skupaj.

Ni hotela reči, kaj namerava toda kdo bi ji zameril, če izkoristila prvo priložnost odšla v službo, ki se ji bo podila. Zakaj neki bi sicer medicinske sestre obiskovale strokovne pisne tečaje? Prav gotovo za ker računajo na lažje delo administraciji. Tam je nasploh lažje življenje se jim kaže z lepše, sončne strani.

Bolničarka Ivanka Vučur pa je ena tistih, ki se ne namerava izneveriti bolnišnici. Šestnajst let že dela v njej in najhujše preizkušnje so za njo. Raztega njena generacija ni imela toliko odprtih možnosti. Sedem sestre imajo srednjo izobrazbo in se lahko preusmerijo.

Sicer pa vožnja na delo tudi njej dela preglavice. Doma je v Dobove in ima vedno težave zaradi slabih zvez. Dela v izmenično in kadar je v službi popoln dne, konča ob osmih. Te dni pride ponjo mož s svojim avtomobilom. Na srečo je zasebnik obrtnik in si delo laže razporedi tako, da ji med njeno odsotnostjo priskoči na pomoč njegov gospodarstvo in varstvo otrok.

Ivanka ima dve hčerki, stari enajst in devet let. Ničkolikokrat ju mora razočarati, kadar mora v službo v nedeljo, to pa je vsak mesec po dvakrat. Včasih ima samo pol nedelje, kar pride zjutraj iz službe, a je zvečer treba spet nazaj. Morala bi se dobro odpočiti, toda poleg družine se podnevi slabo nasploh četudi ji tega nihče ne brani.

JOŽICA TEPPEY

Lovski starosta Franjo Bulc razlaga na Vahti zeleni bratovščini, kako bo tekell lov.

Praznik zelene bratovščine

Z gosto meglo je pozdravila Vahta na Gorjancih na dan republike nekaj več kot 100 dolenskih lovcev, ki so se udeležili tradicionalne lovske brakade. V počastitev 29. novembra jo je letos zelena bratovščina pod okriljem Zveze lovskih družin Novo mesto priredila že petindvajsetič.

Prav je imel vodja lova Franjo Bulc, predsednik skupščine ZLD Novo mesto, ko je že med pregledom orožja rekel, da se bo megla razkadila in da bo, kar se vremena tiče, zares obveljalo geslo „Dober pogled“.

Po zrebanju stojišč se lovci razidejo po Gorjancih. Sestavljajo verige; kakšnih sto in še nekaj metrov je od lovca do lovca. Lovno območje obkolijo gonilci s psi, ki se trudijo nagnati divjad proti lovskim vrstam. „Danes se lovi volk, divja mačka, divji prašič, lisica in zajec,“ piše v vabilu.

S fotoaparatom sem zavzel mesto ob Ivanu Kulovecu s Podgrada, ki mu pravijo „Prašičja smrt“, toliko neresecev je že položil na ščetine. Tišina in jesensko sonce, ki bolj hladi kot

greje. Mogočne bukve se prepletajo s smrekami in gabriči, tu in tam predirljiv šojin krik. V zraku veje duh po umirajočem listju, tu in tam v goščavi skrivnostno počiva veja, potok Gospodična šumi kot v Trdinovih časih. Moj fotoaparati in Kulovecova puška se miroljubno družita ob bukovem deblu, Ivan pripoveduje, kako je jahal merjasca.

KAKO JE IVAN JEZDIL NA NERESCU

„Prvič sem ga zadel v čeljust. Med skalami sem mu zaprl pot, ranjen in krvavec se je pognal proti meni. Dobesedno sem ga zajahal, z levo roko sem ga zgrabil za rillec (še sreča, da je bil zdrabljen, sicer bi me hudo okljal), desnica pa je segla po puški. Ustje cevi se je dotaknilo hrbta, odjeknil je strel in merjasec je obmiroval. Na tehničnici je potegnil 200 kilogramov,“ se živo in nekako z nostalgijo spominja Ivan Kulovec.

Stojiva že več kot dve uri. Včasih odjekne v daljavi strel. Ivan takoj ve, ali je bil izstreljen

iz risanice ali pa iz puške z gladko cevjo. Pričakovanje narašča, zdaj bomo zaslišali histerično bevskanje psov in vpitje gonjačev. In res: šoje, gozdni policaji, se vse bolj predirljivo oglašajo in nato visok bevskajoč zvok. Psi gonijo divjad. Ivan položi prst na usta, avrsto zgrabi puško in se v lovski preži razkorači ob bukvi. Lajanje se približuje, oddaljuje, spet približuje. Je nekakšen barometer Ivanove pozornosti in lovskih

upov. Lovčev pogled je zazrt v neprodarno goščavo, ušesa obrščajo glavo ob vsakem najmanjšem šumu.

Lajež se dokončno oddalji, puška se povese. „Nič ne bo danes,“ pravi Ivan. In vesel sem, da v njegovem še vedno razburjenem glasu ni odenka, ki bi dal slutiti vsaj kanček razočaranja.

Eden za drugim, od stojišča do stojišča se zbirajo lovci. Pogona je konec. Ob koči pri nekdanji tovarni plamti velik ogenj, okoli so lesene klopi in mize. Obetavno se iz lonca kade zajetne kranjske klobase, cviček se blišča v kozarčih. Na vrsti je lovski „koš“, kot pravijo pri grizku ob koncu lova. Bojda v spomin na koše z malico, ki so jih v starih časih lovci nosili s seboj.

KAKO USTRELITI LASTNEGA PSA

Požirek še bolj razživi besedo, prijetno prasketajo polena. Ožive zgodbe o lovcu, ki je po nesreči dovolil ustreliti lastnega psa: o članu zelene bratovščine,

ki je „podkovan“ s šmarnico, streljal na zajca in ga samo zaradi tega zadel, ker je bojda „videl“ manjšo zajčjo čredo; o tem, da imajo medvedje večji red kot dandanašnja človeška družba. Med kosmatinci baje še spoštujejo starost in modrost ter na teh dveh temeljih zgrajeno hierarhijo. Mladi medvedje morajo počakati, da se najprej nasitijo že siveči kosmatinci, kar ostane, je za mladi, doraščajoči rod. Izjema je seveda medvedji naraščaj v najbolj rosnih letih.

Zgodba sledi zgodbi, kolikor je vmes lovske latinščine, vedo samo prizadeti. Lepo pa je, da imen ne omenjajo.

Pripeljejo ulov. Sto in še nekaj lovcev čez je tistega novembrskega dne položilo na ščetine divjo svinjo. Dve leti da je stara gre od ust do ust. Všeč mi je, da Ladu Ostanku, ki je imel dober pogled in strel,

nihče od zelene bratovščine zavida. Nasprotno: prasketi rok in kakšna dobromerna šala: da je bila svinja ob lani v zmrzovalni skrini podobno.

Kozarci osame, ko starost Franjo Bulc skliče zbor, imenovani pozdrav lovini. Kibuki zlete z glav, trebuhi namočena smrekova vejica, v oču Ladu Ostanku. V popolni tišini se sliši samo sopnen nemir od gozdnih vonjav mirjenih lovskih psov ter vokalni kriki šoj.

„Je lov, je lovski nagon, vekov atavizem, genetski ostanek prvobitnih samohranjenih nagonov?“ sem se mišljaj, ko so avtomobilni žarometi vsiljivo bodli v njegovo gorjansko noč. Odgovor vem. Vsi smo namreč na ta drugačen način lovci, območje pa tudi plen. M. BALIČ

Povprečen ulov je bil ena divja svinja na stotnijo in še kakšna desetina več lovcev. Nihče ni bil zaradi tega jezen.

Pobrana rokavica, ki jo je zalučal Stalin

Odlomek iz Dedijerjeve knjige „Izgubljeni boj J. V. Stalina“, iz katerega je razvidno, kakšnih metod se je posluževal stalinizem, da bi naši partiji in ljudstvu vsilil svojo voljo – Resolucija informbiroja – posledica, ne vzrok in začetek naše lastne poti v socializem – Naša revolucija je bila in ostaja neodvisna

Informbirojevke sile, bolje rečeno posamezniki in majhne skupine, zadnje čase spet dvigajo glave v zmotni misli, da je prišel njihov čas in da je mogoče spremeniti jugoslovansko usmeritev, ki jo opredeljujejo tri stalnice: socializem, samoupravljanje in neuvrščena politika. Očitno se niso ničesar naučile iz leta 1948, najtežjega obdobja v novi Jugoslaviji, ko se je naše politično vodstvo s tovarišem Titom na čelu in ob množični podpori ljudstva uprlo diktatu Stalina in njegovemu poskusu, da bi strmoglavil voditelje naše revolucije, ki mu niso bili po volji. Informbiro oziroma njegova resolucija je bila logična in nujna posledica soglasne želje in odločnosti jugoslovanskih narodov, da si v novi državi krojijo življenje po lastni poti, da sami odločajo o nadaljnji socialistični graditvi. Naša revolucija je bila neodvisna od prvega dne in tako želi ostati tudi v prihodnje. Da bi obudili spomine na delno že odmaknjeni, a še vedno aktualni čas, ko se je odločalo o naši usodi, in da bi si priklicali v spomin metode stalinizma, ponatiskujemo nekaj odlomkov iz knjige Vladimira Dedijera „Izgubljeni boj J. V. Stalina“. Vmesne naslove je dalo uredništvo DL.

a) da KPJ še ni legalizirana in da je njen položaj na pol legalen.
b) „V življenju KPJ ni čutili notranje partijske demokracije. CK partije po večini ni bil izvoljen, temveč kooptiran. V partiji ni kritike in samokritike ali je skoraj ni. Značilno je, da je sekretar partije za kadre minister za državno varnost, kar pomeni, da so partijski kadri pod nadzorom ministra za državno varnost.“
c) „V jugoslovanski komunistični partiji ni čutili duha politike razrednega boja. Naglo naraščajo kapitalistični elementi na vasi in prav tako v mestih, vodstvo partije pa ne ukrepa, da bi omejilo kapitalistične elemente. Komunistična partija Jugoslavije je uspravna z gnilo oportunistično teorijo mirnega vraščanja kapitalističnih elementov v socializem, s teorijo, ki si o je sposodila od Bernštajna, Fotmarja, Buharina.“
3. Stalinu je bila zelo na poti širina jugoslovanske revolucije in je zato z vso silo udaril po Ljudski fronti:
„Po tej teoriji marksizma-leninizma volja partija za glavno vodilno silo v državi, ki ima svoj ločen program in se ne razblinja v nepartijski množici. Toda v Jugoslaviji imajo za glavno vodilno silo Ljudsko fronto in si prizadevajo, da bi se partija razkrojila v Ljudski fronti.“
4. Na koncu pisma je Stalin uporabil svojo preizkušeno metodo s procesov proti starim boljševikom v ZSSR, ko jih je oblatil s kleveto, da so imperialistični agenti. To je storil tudi z vsemi jugoslovanskimi vodilnimi komunisti, a v tistem pismu je začel pri Vlatku Velebitu, prvem človeku, ki se mu je bil zameril, ker je že leta 1946 opozoril na izkoriščevalsko naravo sovjetskih predlogov o ustanavljanju mešanih družb.
V tem pismu je Stalin sprožil pravi plaz obsodb na Velebita kot „angleškega vohuna“. Očitno je, da ga je stališče Vlatka Velebita iz leta 1946 zadelo v živo.

Toda ta poteza ni uspela. Dalje, v pismu 2. marca je poskušal ločiti četverico „dvojni-vih marksistov“: Djilas, Rankovića, Kidriča in Vukmanovića od Tita in Kardelja. Tudi to ni šlo. Potem je v pismu 4. maja 1948 poslušal zabit klin med Tita in Kardelja. Še prej je med Titovim obiskom v Moskvi leta 1946 Berija, ki so se delal pijanega, zaupno šepetal tovarišu Titu na uho, da ne sme verjeti nikomur okrog sebe.
Dalje, Stalin je imel jugoslovanske komuniste, kakor je nekoč dejal tovarišu Titu, za čestitne durake, za poštene bedake. To je bil izraz za revolucionarja ne samo iz Jugoslavije, ampak iz vseh drugih dežel, ki so gledali ZSSR v nekakšnem zvezdnem siju, njega pa na dnu srca imeli za pravičnega človeka in voditelja vseh zatiranih.
S svojimi napadi in klevetami proti jugoslovanskemu vodstvu je Stalin pri številnih komunistih povzročil hude notranje razkole. Še nobeno pero ni opisalo teh duševnih muk. V tem so tudi prvine grških tragedij, spopad med dvema občutoma: občutkom dolžnosti do Moskve, prestolnice prve uspešne socialistične revolucije, in dolžnostjo do lastne socialistične revolucije.
Stalin je sploh igral na karto človeških slabosti. V Jugoslaviji so bili tudi komunisti, ki so bili iz teh ali onih razlogov nezadovoljni. Sovjetska obveščevalna služba je vse to skrbno opazovala in se lotila teh ljudi v pravem trenutku, da bi jih izkoristila v bitki za Jugoslavijo.
Drugi ljudi so se spet lotevali z drugačnimi parolami...

vlogi partije, o položaju na vasi itd.
V teh dneh, polnih pričakovanja, kaj nam bo prineslo naslednje jutro, so bila tudi presenečenja. Očitno je, da je delovala sovjetska črna propaganda. Neki sovjetski funkcionar, ki je prihajal z nami v stik, nam je podtaknil novico, da je sovjetsko pismo z dne 2. marca 1948 posledica enostranske informacije.
Pri nekaterih naših tovariših je bilo izraženo mnenje, da bi morali tudi mi nekoliko sprejeti sovjetsko kritiko. Račun so plačali razni hoteli, trgovine, krčme in kavarne. Vse to je bilo čez noč nacionalizirano! A neki moj dober tovariš iz partizanov, sicer visok funkcionar, je govoril v Šumadiji, v svojem rojstnem kraju, in grozil kmetom: „Vi, kulaki, ste nas pripeljali v spor s Stalinom!“
Pozneje sem mu dejal: „Ne sekaj veje, na kateri sedimo... Kdo nas je med vojno prav v tvoji Šumadiji hranil, kdo nam je dal partizane, kdo te je skrival čeli dve leti, ko si bil ilegalce?“
On pa me ni hotel niti poslušati, ampak mi je odgovarjal s citati iz Zgodovine VKP(b) o kulakih in o potrebi po pospešeni kolektivizaciji.

hova moč, in ker so se bale govoriti o svojih slabostih. Mi pa ne bomo propadli, ker se ne bojimo govoriti o svojih slabostih in se bomo naučili, kako naj jih obvladamo.“
Zal moramo ugotoviti, da so jugoslovanski voditelji, ki ne bolehalo za skromnostjo in so še najprej pijani od svojih uspehov (ki niso prav veliki), pozabili na to Leninovo navodilo.
Tovariša Tito in Kardelj govorita v svojem pismu o zaslugah in uspehih jugoslovanske kompartije, o tem, da je CK VKP(b) prej priznaval te zasluge in uspehe, zdaj pa jih menda taji. To je seveda netočno. Nihče ne more zanikati zasluge in uspehov jugoslovanske kompartije. To je nesporno. Mofamo pa poudariti, da zasluge in uspehi, denimo, komunističnih partij Poljske, Češkoslovaške, Madžarske, Rumunije, Bolgarije, Albanije niso nič manjši od zasluge in uspehov jugoslovanske kompartije. Kljub temu se vedejo voditelji teh kompartij skromno in ne povzročajo hrupa s svojimi uspehi kakor jugoslovanski voditelji, ki so vse zaigrali s svojim pretiranim hvalisanjem.
Pripomniti je tudi treba, da francoska in italijanska kompartija nimata pred revolucijo manj zasluge od jugoslovanske kompartije, ampak več. Da pa francoska in italijanska kompartija nimata za zdaj večjih uspehov od jugoslovanske kompartije, si ni mogoče pojasniti s kakimi posebnimi kvalitetai jugoslovanske kompartije, ampak v glavnem s tem, da je po tem, ko nemški padaleci razbili štab jugoslovanskih partizanov, v trenutku, ko je narodnoosvobodilno gibanje v Jugoslaviji preživljalo hudo krizo, sovjetska armada prihitela na pomoč jugoslovanskemu ljudstvu, razbila nemške okupatorje, osvobodila Beograd in tako ustvarila pogoje, ki so bili nujni za prihod komunistične partije na oblast. Zal sovjetska armada ni dala in ne mogla dati take pomoči francoski in italijanski kompartiji. Če bi tovariša Tito in Kardelj upoštevala okoliščino kot neizpodbitno dejstvo, bi manj kričala o svojih zaslugah in se vedla dostojneje, skromneje...“
CK KPJ je sklenil, da se vsa naša in vsa sovjetska pisma preberejo članstvu. Nekega majskega jutra je bral Krsto Popivoda na pisma skupini partijcev, med katerimi so bili tudi jaz. Iz njegovega glasu je bilo razburjenje. To razburjenje se je lotilo nas vseh.

SPOPAD BUTNE NA DAN

Tisto usodno pomlad 1948 sta bili sprti državi, ZSSR in Jugoslavija, v marsikaterem oziru v neenakopravnem položaju. Vsekakor ni vladalo na obeh straneh enako miselnostno vzdušje.
To je danes očitno, kakor je očitno, da sta dva in dva štiri, toda v tistih težkih dneh ni bilo videti tako. Ta spopad med dvema socialističnima državama je povzročil pravo zmedo v glavah vseh Jugoslovancev, predvsem komunistov. Vsi so se spraševali, ali je to mogoče, ali ne gre za kak nesporez ali zverzo spletko. Ljudje so v svojem razpoloženju šli od skrajnosti do skrajnosti, od najmačnejših napovedi do največjih utvar, da se bo spor navzlic vsemu poravnal.
Toda na drugi strani v Kremlju je stal Stalin, ki je natanko vedel, kaj hoče, in je po svojem neokretnem stroju hladnokrvno vlekel poteze, da bi čimprej prisilil na kolena majhno državo.

Sredi marca 1948 je spet nekajkrat udaril. Sklenil je, da bo spopad razkril javnosti, da bo nastopil pred partijskim članstvom v Jugoslaviji s svojimi obtožbami proti vodni jugoslovanske države in partije in da to te obtožbe razširi tudi med komunističnimi partijami po svetu, da bi tudi one prisilile na Jugoslovane, naj se skesajo svojih grehov.

Stalin je ukazal, naj nam njegovo prvo pismo izročijo 27. marca. Pri tem izbiranju datumov, kdaj je treba izročiti posamezne ultimativne zahteve Jugoslovancem, se je Stalin držal nenavadnih pravil. Pri vsem tem spopadu je zagrešil velika napaka, da je v maršnem podcenjeval drugo stran, ko ji je pripisoval lastnosti, ki jih ni imela. Tako je bil prepričan, da smo vraževerni, da smo preveč navezani na vas in njene konservativne tradicije. Zato je za prvo pismo izbral datum, datum, ki je pomemben v zgodovini Jugoslavije, ker je takrat izbruhnil spopad proti Hitlerju naklonjeni vladi Cvetkovića-Mačeka. Mar je Stalin pričakoval, da bo to ta novi 27. marec izvalil upor Jugoslovancev proti Titovi vladi, ki jo je v svojih mislih osmil celotno sodelovanje z okupatorji.

Stalin si je izbral za objavo resolucije „reformna“, s katero je Jugoslavijo urbi et orbe razglasil za izdajalsko, 28. junij 1948, datum kosovske bitke, ko je „propadlo carstvo“. Za drugo resolucijo Informbiroja je določil datum objave 29. novembra, državni praznik nove Jugoslavije, 29. november II. zasedanja AVNOJ.
27. marca 1948 je Stalin najprej odgovoril na konkretna vprašanja glede strokovnjakov in njihovega odpoklica, nato pa prišel na dan z važnejšimi vprašanji: „Znano nam je, da med vodilnimi voditelji v Jugoslaviji krojijo antisovjetske metode, kakor na primer, da se „VKP (b) izboljša“, da v „ZSSR vlada velikodržavni interes“, da si „ZSSR prizadeva gospodarstvo Jugoslavije“, da je Kominform (VKP(b)) za osvajanje drugih partij odgovorno. Te protisovjetske izjave običajno izjavljajo z lepimi frazami o tem, da je Stalin prenehal biti revolucionar, da je samo Jugoslavija prava nosilka socializma.“
V pismu trdi v zvezi s to točko, da je uporabljal take metode, potem pa pravi: „Stalin je bil politična kariera Trockea, ki je bila popolnoma neuporabna.“
V tej obrambi je Stalin prešel v ofenzivno: „Stalin je bil politična kariera Trockea, ki je bila popolnoma neuporabna.“

RAZGOVOR S TOVARIŠEM TITOM

Kako je sovjetski veleposlanik Lavrentjev izročil prvo pismo tovarišu Titu, sem opisal v Prispelkih za biografijo Josipa Broza Tita. Na tem mestu bom navedel razgovor s tovarišem Titom 15. junija 1952 na Brionih, ki je zabeležen v Knjigi o Titu. Ta razgovor je za zgodovino pomemben, ker vsebuje nekaj doslej neznanih dejstev. Tovariš Tito je dejal:

„Prvo pismo sta mi izročila v Zagrebu na Tuškancu Lavrentjev in njegov spremljevalec, svetnik veleposlanštva, enkavedejevec, ki je pozneje postal odpravnik poslov. Ko sta vstopila, sem že po videzu ugotovil, da pripravljata nekaj velikega. Izročila sta mi pismo, nato pa smo obstali, ker ju nisem povabil, naj sedeta. Tudi sam sem stal, in medtem ko sem bral pismo, sem se z roko naslanjal na mizo. Ko sem preletel z očmi prve vrstice, se mi je zdelo, kakor da me je udarila strela. Lavrentjev in oni drugi pa sta samo buljila vame, da bi videla, kakšna bo moja reakcija. Jaz pa nisem niti trenil. Brzdal sem se, kolikor sem se mogel, onadva pa sta mi nenehno buljila v oči. Ko sem prebral vse strani, se Lavrentjev ni mogel premagati in je vprašal: „Kdaj bomo prejeli odgovor?“ „Proučili bomo pismo.“ Zamahnil sem z roko in tako nakazal, da je sestanek končan. Odsla sta.“
Brž sem sedel k telefonu, poklical Kardelja, Djilasa, Rankovića in Kidriča. Takoj sem začel skicirati naš odgovor in čez dve uri sem ga končal.

Posebno mi je žal, da zadnjega dela tega koncepta niso sprejeli na seji CK. (Seja je bila 12. aprila 1948). Tam sem jasno napisal, da želimo našo državo potisniti v okvir ideoloških vprašanj, da bi opravičili svoj pritisek nanjo. Tam sem jasno povedal, za kaj gre, napisal, da se ne smemo dati speljati v diskusijo o teoretskih vprašanjih, ampak sprejeti boj, kar zadeva odnose med državama. Rusi so hoteli imeti opravka samo s KPJ in ne z vsem ljudstvom.“
Na plenumu CK je bilo mnogo tovarišev neobveščanih, pod pritiskom Rusov.
Rusi so tik pred prvim pismom nenehno tipali okrog mene, da bi videli, kakšna bo naša reakcija. Sedem dni pred prvim pismom je prišel Judin, da bi dobil članek za svoj časopis. V resnici pa je hotel izvertati iz mene, da bi videl, kako bom jaz zagrabil določene stvari.
Prišel je Lavrentjev in je celo grozil: „Mi imamo večji aparat.“

„ZAUPNO“ PISMO

Stalin je mislil, da bo z obtožbami v pismu z dne 2. marca in v drugih pismih, ki jih je pozneje poslal CK KPJ, lahko pritegnil večino članov KPJ in strmoglavil režim v Jugoslaviji.
Čprav je na pismih pisalo zaupno, so jih začeli sovjetski predstavniki na veliko širiti po Jugoslaviji, in kakor bomo videli pozneje, tudi v tujini.
Na katere „zdrave sile“ v Jugoslaviji se je opiral? Stalin je imel pri tem več namenov: Predvsem je poskušal razbiti enotnost CK KPJ. Najprej je imel na muhi Djilasa že od leta 1944, ko sta se bila srečala v Moskvi in ko je Djilas objavil članek o Stalinu.

Predsednik Tito na novinarski konferenci z domačimi in tujimi novinarji za časa boja proti Stalinu

ODGOVOR NAŠEGA CK

...Odgovor našega CK na pismo iz Moskve je prišel 13. aprila 1948 po zgodovinski seji CK KPJ 12. in 13. aprila. Na njej so zavrnil vse sovjetske obtožbe, le Sreten Žujović, minister za finance v zvezni vladi, je poskušal zagovarjati moskovsko pismo.
Na isti seji so ustanovili komisijo treh članov, da bi proučila stališče Sretene Žujovića in stališče Andrije Hebranga, predsednika planske komisije. Ta se je odločil za Stalina. Bili so dokazi, da je Sreten Žujović izročil sovjetskemu veleposlaniku Lavrentjevu svoje zapiske s sestanka CK KPJ z dne 1. marca 1948, na katerem so Kardelj, Djilas in Bakarić poročali o srečanju s Stalinom v Moskvi 10. februarja in o njegovi ultimativni zahtevi, da je treba takoj skleniti federacijo z Bolgarijo.
V odgovoru Moskvi 13. aprila, ki sta ga v imenu CK KPJ podpisala Tito in Kardelj, so navedeni odgovori na sovjetske obtožbe točko za točko.
To je pomenilo, da je bila rokavica, ki jo je zalučal Stalin, pobrana.

Na Stalinov odgovor je bilo treba čakati celih 21 dni. Medtem je Judinov časopis, sicer službeno glasilo Informbiroja „Za trajni mir in za ljudsko demokracijo“ v svoji številki 15. aprila objavilo prvo javno kritiko KPJ. Sicer niso bila navedena cela imena, toda vsakomur je bilo jasno, kdo je mišljen.
Tudi na naših mejah ni bilo mirno. Ameriška letala so ponovno demonstrativno letala čez naše ozemlje.
Sovjetska vlada nas je 14. aprila obvestila, da razveljavlja sporazum o posvetovanju med našima državama, ki ga je tovariš Kardelj podpisal v Moskvi februarja 1948.
V Moskvi so poskušali naši predstavniki priti v stik s sovjetskimi državniki in funkcionarji, s katerimi so prej po navadi sodelovali. Toda vsi ti ljudje so kakor na povelje zavračali vsak razgovor. Naši argumenti jih sploh niso zanimali.
Kar tako se je razvedelo, da CK VKP(b) na vseh straneh preverja stališča, vsebovana v našem pismu z dne 13. aprila. Vsi sovjetski strokovnjaki in državljani, ki so bili v Jugoslaviji, so dajali podatke o vsem tistem, o čemer je bilo govora v našem pismu, o

JUGOSLOVANI SE „USTIJO“

Toda iz Moskve so pred 1. majem prišle novice, ki niso obetale nič dobrega. Založniško podjetje za tujo literaturo je pripravljalo zbornik člankov in govorov tovariša

Tito. Ko se je delo že začelo, je bilo rečeno, da mora knjiga čim hitreje iziti. Zdaj pa že mesec dni niso nič delali za izid te knjige.

Tudi druge založbe so ustavile sleherno delo pri prevajanju del jugoslovanskih piscev ali posebnih knjig sovjetskih pisateljev o Jugoslaviji.
V osrednjem tisku so se poročila o Jugoslaviji skrčila na najkrajše novice. Moskovski Boljševik je pripravil članek o tretji obletnici sovjetsko-jugoslovanske pogodbe. Članek so že odobrili za tisk. Toda v zadnjem trenutku je prišel ukaz, da ga ne smejo tiskati.
V zveznem radijskem komiteju, ki daje informacije za vse radijske postaje v Sovjetski zvezi, so sploh prenehali posredovati novice o Jugoslaviji.
Književnik Filip Nasjetnik je po drugi vrtni iz Jugoslavije tiste dni pripovedoval, da Jugoslovani niso več tisto, kar so bili leta 1945:
„Leta 1945 so Jugoslovani dosti bolj cenili in ljubili Sovjetsko zvezo, zdaj pa ni več tako. Zdaj Jugoslovani nastopajo samostojno, ustijo se, da zdaj tudi oni ustvarjajo socializem, in potemtakem sodijo, da so v enakopravnem položaju s Sovjetsko zvezo.“

STALIN GRE ŠE DLJE

Sovjetski odgovor je prispel v Beograd 4. maja. To je bila res strela z jasnega. Nihče ni pričakoval, da bo šel Stalin tako daleč s svojimi obtožbami.
Kar je Jugoslovane najbolj osupnilo in ujezilo, je bil Stalinov nebrzdani napad na naš narodnoosvobodilni boj.
„Sodimo, da tiči v osnovnih razlogih nepripravljenosti politbiroja CK KPJ, da bi pošteno priznal svoje napake in jih vestno popravil, pretirana domišljavost jugoslovanskih voditeljev. Po doseženih uspehih se jim je zvrtele v glavi, postali so ošabni in mislijo, da jim sega morje do kolena. Ne samo da so postali domišljavi, ampak celo razglašajo domišljavost in ne razumejo, da domišljavost lahko pokopje jugoslovanske voditelje.“
Lenin pravi:
„Vse revolucionarne partije, ki so doslej propadle, so propadle zato, ker so postale domišljavce, ker niso uvidele, v čem je njihova moč, in ker so se bale govoriti o svojih slabostih. Mi pa ne bomo propadli, ker se ne bojimo govoriti o svojih slabostih in se bomo naučili, kako naj jih obvladamo.“
Zal moramo ugotoviti, da so jugoslovanski voditelji, ki ne bolehalo za skromnostjo in so še najprej pijani od svojih uspehov (ki niso prav veliki), pozabili na to Leninovo navodilo.
Tovariša Tito in Kardelj govorita v svojem pismu o zaslugah in uspehih jugoslovanske kompartije, o tem, da je CK VKP(b) prej priznaval te zasluge in uspehe, zdaj pa jih menda taji. To je seveda netočno. Nihče ne more zanikati zasluge in uspehov jugoslovanske kompartije. To je nesporno. Mofamo pa poudariti, da zasluge in uspehi, denimo, komunističnih partij Poljske, Češkoslovaške, Madžarske, Rumunije, Bolgarije, Albanije niso nič manjši od zasluge in uspehov jugoslovanske kompartije. Kljub temu se vedejo voditelji teh kompartij skromno in ne povzročajo hrupa s svojimi uspehi kakor jugoslovanski voditelji, ki so vse zaigrali s svojim pretiranim hvalisanjem.
Pripomniti je tudi treba, da francoska in italijanska kompartija nimata pred revolucijo manj zasluge od jugoslovanske kompartije, ampak več. Da pa francoska in italijanska kompartija nimata za zdaj večjih uspehov od jugoslovanske kompartije, si ni mogoče pojasniti s kakimi posebnimi kvalitetai jugoslovanske kompartije, ampak v glavnem s tem, da je po tem, ko nemški padaleci razbili štab jugoslovanskih partizanov, v trenutku, ko je narodnoosvobodilno gibanje v Jugoslaviji preživljalo hudo krizo, sovjetska armada prihitela na pomoč jugoslovanskemu ljudstvu, razbila nemške okupatorje, osvobodila Beograd in tako ustvarila pogoje, ki so bili nujni za prihod komunistične partije na oblast. Zal sovjetska armada ni dala in ne mogla dati take pomoči francoski in italijanski kompartiji. Če bi tovariša Tito in Kardelj upoštevala okoliščino kot neizpodbitno dejstvo, bi manj kričala o svojih zaslugah in se vedla dostojneje, skromneje...“
CK KPJ je sklenil, da se vsa naša in vsa sovjetska pisma preberejo članstvu. Nekega majskega jutra je bral Krsto Popivoda na pisma skupini partijcev, med katerimi so bili tudi jaz. Iz njegovega glasu je bilo razburjenje. To razburjenje se je lotilo nas vseh.

PODCENJUJOČE O NOB

Mene je morda bolj kot vse drugo prizadel tisti del pisma 4. maja, v katerem Stalin in Molotov s podcenjevanjem govorita o narodnoosvobodilnem boju, ko trdita, da je bilo narodnoosvobodilno gibanje v Jugoslaviji po napadu na Drvar v hudi krizi.
Nasprotno. Narodnoosvobodilno gibanje je bilo takrat v svojem največjem vzponu. Nemška ofenziva v zahodni Bosni je bila hitro zlomljena in partizani so dosegli nove velike uspehe. Sama moskovska „Pravda“ je v svoji številki 4. junija 1944, torej prav v času, ko je bilo, sodeč po pismu, narodnoosvobodilno gibanje v najhujši krizi, pisala takole:
„...V Italiji so se uspešno razvlele vojaške operacije zavezniške vojske in za to ima posebne zasluge junaki boj narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije proti hitlerjevskim zavojevalcem in njihovim podlim sodelavcem. Z vsakim dnevom se bolj bliža konec vojne, ki divja na vseh frontah v Jugoslaviji... Nemci se spuščajo v nove pustolovščine, da bi dosegli uspeh. Znano je, da se je Nemcem izjalovil poskus zajeti štab maršala Tita. Nemški napad se je zlomil ob odporu herojske vojske maršala Tita... Fronta v Jugoslaviji hromi velike sile Nemcev in jim onemogoča, da bi pomagale Kesselringu pri njegovih sedanjih hudih porazih. V tem je moč videti poseben pomen vztrajnih prizadevanj nemško-fašističnih zavojevalcev, da bi dosegli kakršenkoli uspeh v Jugoslaviji...“
...Enote narodnoosvobodilne vojske so se proslavile z močatostjo in s pogumom, toda primanjkuje jim orožja. Nujno je treba pomagati z orožjem maršalu Titu in mu dati možnost, da stre ne samo prizadevanja Nemcev, ampak da tudi uniči sovraznika v imenu osvobodilne jugoslovanskega ljudstva, v imenu splošne stvari zaveznikov.“
Ko sem poslušal ta del Stalinovega pisma z dne 4. maja, mi je šinilo v glavo: Stalin vendar govori nerazumno. Odtlej sem si bil popolnoma na jasnem. Neresnice v pismu so bile tako očitne in žaljive, da mi je takoj prišlo na misel: vodstvo ZSSR ni več tisto, kar smo mislili, da je. Uporablja laži, s takimi metodami pa v mednarodnem delavskem gibanju in v odnosih med narodi in državami ni mogoče zmagati.
Začel sem se spominjati raznih nadrobnosti iz njihovih odnosov z nami, ki jim prej nisem posvečal dovolj pozornosti, ker sem mislil, da je to slučajno, da je bila Rusija silno zaostala dežela in da ne more tako hitro premagati stoletne zaostalosti.
Takoj nato sem si zastavil drugo vprašanje: Kaj bo z usodo socializma na svetu, ko nam je ugasnil ta do sodanj svetilnik? Mar ne bi bilo bolje zaradi enotnosti delavskega gibanja skloniti zdaj glave in pogotititi krievce? Kaj nam bo takšen „socializem“, v katerem kraljuje krivica? Ne, stokrat ne!...

Martin Sagner, igralec zagrebskega gledališča Komedija, je živi primer človeka, ki je izgubil svoje ime in priimek. Od dne, ko je njegov življenjski televizijski lik (po katerem ga je spoznalo na milijone Jugoslovancev – stalnih ali občasnih sužnjeval malega ekrana) postal popularen, bi lahko mirne duše iz osebne izkaznice izbrisal svoje osebne podatke.

Martin Sagner je od tedaj Dudek, in kdo ve, kako dolgo bo samo Dudek tudi ostal. Četudi si še tako prizadeva dokazati, kako pomembne vloge je na gledaliških deskah že odigral – z njimi bi se lahko ponašal vsak umetnik – in si še tako prizadeva dopovedovati tistim, ki so ga poistovetili s preprostim podravskim kmetom iz Kerstner-Golikove nadaljevanke Gruntovčani, da je ta vloga zanj le postransko delo – , bo ostal samo Dudek.

Kadar se pojavi na zagrebskih ulicah, kličejo za njim otroci, pa tudi odrasli: „Dudek! Dudek!“ Marsikateri njegovi someščani pa se odpravijo v gledališče samo za voljo njega in pri tem domišljavo povedo: „Ogledali si bomo Dudeka!“ In ko v Talijinem hramu na srednjeveškem Kaptolu vdihne kakemu zamišljenemu junaku iz gledališkega dela dušo in pozanje aplavz, komentirajo gledalci njegovo prizadevanje z besedami: „Dudek je bil odlični!“ Na lepe prizore hitro pozabijo, v spominu pa jim ostane samo dobrodušnež iz Gruntovčanov.

Kakšen je Draš Katalenič – Dudek zasebno

Kakšen je Draš Katalenič – Dudek zasebno

Kakšen je Draš Katalenič – Dudek zasebno

Don Kihot iz naših krajev

– če zgodb o njem ne bodo nadaljevali (kar bi mi bilo zelo žal) – se bom pobrigal za karkoli drugega.“

Vse dotlej pa se bo moral – ne glede na to, kakšne volje je in kako je razpoložen – ob srečanju z gručami ljubeznivih in manj ljubeznivih otrok vladno smehljati in ponavljati svojo krilatice iz Gruntovčanov: „Isusek – Isusek!“

TUDI – MRAVLJINČAR

Pred Gruntovčani smo lahko gledali na televizijskih zaslonih Mejaše, prav tako izpod peresa hrvatskega humorista Mladena Kerstnerja, v katerih sta pravzaprav bila rojena Dudek in njegova žena Regica – lika, ki sta iz skorajda neznanih igralcev Martina Sagnerja in Smiljke Bencet ustvarila čez noč vsakemu znani „faci“. Ko je prišel trenutek, da njuni kreaciji počasi zbršne neizprosni čas, je znani režiser Krešo Golik poslal čez zaslon Gruntovčane, Dudek in Regica pa sta za zdaj najbolj priljubljeni televizijski osebnosti.

Kaj se je dogajalo medtem, je bolje, da Sagnerja sploh ne vprašate. Svoj glas je posojal junakom iz risank in se na svoj račun, ko je improviziral v gledališču ob predstavi Naročene komedije Fadila Hadžića, ponorečeval iz svoje usode in na račun standarda tudi takole:

„Takšno je življenje nas igralcev. Zvečer sem Hamlet, potem pa hitim na televizijo, da bom v risanki mravljinčar!“

ALI JE DUDEK NEUMEN?

Martin Sagner je eden od prvakov gledališča Komedija. Skorajda ni predstave, v kateri ne bi igral, še posebno pa se je izkazal v delu znane pisateljice Marije Jurić-Zagorke Jaluševčani in de Filipovi Sobotna, nedelja in ponedeljek.

In sedaj Dudek, pravzaprav Draš Katalenič iz izmišljene vasi Gruntovcev, nadkrikuje, presega in meče za zapeček zrele stvaritve nadarjenega mojstra karakterne igre Martina Sagnerja.

Njegov obraz je hvaležen in kot ustvarjen za Dudeka, čigar filozofija je naivna, do groteske poštena, katere humor je trpek, oster in konkreten in nam prikazuje ovednega človeka, prav takšnega, kot ga je prikazal pisec v svoji domišljiji:

„Ko sem Sagnerja videl na prvi vaji, v tistem klobuku, potegnjenem do ušes, z negotovim nasmehom in pogledom, za katerega ne veste, ali kaže na jok ali smeh, sem vedel, da smo Dudeka našli – takšnega, kot sem ga želel. Kakor da sem ga sam poiskal!“ je pripovedoval svojčas Mladen Kerstner, avtor Mejašev oziroma Gruntovčanov.

– Ali ste dali tudi vi, Martin, Dudeku nekaj svojega? me je zanimalo. „Seveda! Saj sem Podravec, in večkrat se zgodi, da se zalotim, da sem – isti kot Dudek!“

– Ali je – po vašem mnenju – ta Dudek neumen, ali samo zvito prikr-

Martin Sagner, kakršnega poznamo iz ... in nasmejani Martin Sagner v nadaljevanke Gruntovčani ... „civilu“ ob raznju.

va svojo pravo osebnost, ki se skriva za njegovo naivnostjo?

„Za nas Podravec pravijo, da smo ‚picoki‘ – tako nas kličejo. Naši slikarji-kmetje si niso kar tako, brez vzroka, pridobili z naivnim slikarstvom milijone, od katerih se ti v glavi zvrti. Morda je v tej sredini tudi Dudek, ko se vsi bore za denar in vlada za njim prava obsedena dirka, malce neumen. Nekateri takšen izvor poštenosti in dobrodušnosti imenujejo neumnost. Mislim, da je ta Dudek, ta Draš Katalenič, ki se boji vseh in vsakega, začeni od svoje bistroumne žene Regice, takšen, kakršnega doživi vsak gledalec posebej.“

Takšen lik v dramaturgiji ni nov, še več, obstaja že od antične dobe, od obstoja gledališča. Dudek je neke vrste naš racman Jaka, neozdravljiv nesrečnej, kateremu se vse, cesarkoli se loti, izjalovi. Pri njem ni hepienda, ki bi nas zadovoljil zato, ker je pravica na koncu vendarle zmaga.

Toda poprečen človek, ali kot bi ga sociologi še natančneje opredelili – ‚navaden človek‘, sprejme takšno nerodo, podobno Dudeku, z ljubeznijo in ga ima rad. V VUS, zagrebskem tedniku, se je takoj po prvem prikazu Gruntovčanov pojavila ocena nekega mladega kritika, ki je Dudeka ostro napadel. Zanj je pripomnil, da je norec (ne igralec, ampak Dudek, da ne bi napak razumeli, op. pis.), ki tudi ni pravi junak, ker ga vsi vlečejo za nos, tudi takrat, kadar za to ni pravega razloga.

Odgovor na to pisanje je bil silovit, takšen, kot ga v uredništvu tega tednika niso pričakovali. Protesti so prihajali z vseh strani: Dudek je lik iz ljudstva, ki ga spremljajo nesreče, neuspehi, in takšen v vsaki sredini resnično obstaja, so ogorčeno pisali samozvani Dudekovi zagovorniki in branitelji.

Oglasil se je tudi cenjeni Fadil Hadžić, ki se je prav tako postavil na Dudekovo stran: „Dudek je antiheroj, slab in nemočen, toda obstaja tu med nami.“

ZAUPANJE V DOBROTO

„Tudi sam sem podoben Dudeku, saj sem se, ker neomajno verujem v ljudi, že ničlikokrat opekeli,“ pravi Martin Sagner.

– Ali ni to morda samo fraza, s katero se hočete novinarjem prikupiti?

„Verjemite mi, da ni! Spočetka pač vsakemu človeku verjamem, a podravska narava me uči tudi to, da me lahko nekdo prevara samo enkrat.“

– In se kljub temu ne naučite, da se taki ljudje, kot je Dudek – ali če že hočete, konkretno vi, Martin Sagner, igralec – slabo odrežejo?

„Ne tajim, da sem tisto slabo stran tudi sam že večkrat doživel, ker sem prelahko dojel in sprejel tuje obljube. Zaradi krivic sem večkrat trpel. Toda

v moji filozofiji, da se dobri ljudje na koncu prej ko slej dobro odrežejo, me ne more nihče omajati. Pregovor pravi: Kakor si sejal, tako boš žet. Mi Podravci smo pri tem določnejši, pa modrujemo in se učimo potrpljenja na pogovoru: Vsaka rit pride na sekret...“

NOVE VLOGE

Tako je to: dokler je v modi, se zanj puljijo in ga vabijo na vse strani. Ne more odkloniti pozivov za ustne časopise, prireditve, vabijo ga za gostje radijskega večera, televizije...

Za novoletne praznike pripravljajo skupina avtorjev o Gruntovčanih musical, v katerem bosta, seveda, igrala glavni vloge Dudek in Regica.

– Ali vas to odteguje od rednega dela v gledališču? se je glasilo moje naslednje vprašanje.

„Če si človek čas dobro razporedi, gre vse,“ se smehlja Sagner, ki nosi v zasebnem življenju očala, dolge lase, se modernno oblači, njegov gledališki staž pa traja že dvajset let. „Od vaj in predstav me nič ne more oddvojiti.“

– Kaj sedaj pripravljate?

„Sodelujem z nekaj režiserji, posebno pa me veseli musical že uigranega tandema Kabiljo – Grgić, ki sta napisala po Jalti, Jalti še Dlakav život. To je zgodba o moderni družini, lahko bi rekel malomeščanski, ki jo bo, prav zato ker se dogaja tukaj med nami, občinstvo sprejelo.“

– Ali se ne bojite, da vas bodo v prihodnje vsi gledali kot Dudeka? ga vprašam na koncu.

„Kaj hočemo, tukaj je. Dudek je, v to sem prepričan, moja življenjska vloga. Če mi bo kdaj od nje uspelo pobegniti, ne vem.“

Kot tudi Dudek ne more pobegniti od svojega značaja in svoje vasi Gruntovca. V zadnji epizodi Gruntovčanov namreč (upajmo, da nam avtorji ne bodo zamerili, ker smo vam izdal njen konec) Dudek odhaja na delo v Nemčijo. Toda ko z žalostjo v srcu gleda skozi okno vagona lepa, zelena podravska polja, že na drugi postaji izstopi in se vrne tja, odkoder je prišel.

PERO ZLATAR (po „7 dni“)

ODPRLI SMO POVEČANO IN ADAPTIRANO PRODAJALNO OBUTVE „PEKO“ V ČRNOMLJU, KI SMO JO PRESELILI V ULICO STANETA ROZMANA 8 NAJNOVEJŠIH MODELOV OBUTVE ZA ZIMO 75/76

NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO!

TO-MO-DI

uporablja se za peči in kotle od 4.000 do 100.000 Kcal/h

TOPLI MONTAŽNI DIMNIK Z GIBLJIVO KISLOODPORNO OGNJESTALNO ŠAMOTNO CEVJO

INFORMACIJE — STROKOVNI NASVETI:

MONTAŽNO INDUSTRIJSKO PODJETJE 61000 LJUBLJANA, OPEKARSKA 13 Tel. 22-113, 20-641, Telex 31420 YU KIP

IN V VSEH PRODAJALNAH Z GRADBENIM MATERIALOM

NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO!

NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO!

IOAON IOAON IOAON IOAON IOAON IOAON IOAON IOAON IOAON

kultura in izobraževanje

Silvester Mihelčič, znani solist na elektonski harmoniki in ravnatelj črnomaljske glasbene šole, je prvi predsednik Društva glasbenih pedagogov Dolenjske.

Tri razstave

V avli študijske knjižnice

Pred kratkim so v vitrinah novomeške študijske knjižnice odprli knjižno razstavo del književnika in predsednika SAZU Josipa Vidmarja ob njegovi 80-letnici. Razstavljena dela so iz fonda študijske knjižnice.

Tej bo v drugi polovici decembra sledila knjižna razstava, s katero bo Novo mesto počastilo 100-letnico slovenskega slovstvenega zgodovinarja dr. Ivana Prijatelja, dolenjskega rojaka.

Velja še zabeležiti, da je imela izreden odmev razstava „Novo mesto na starih fotografijah – do bombardiranja“, odprta v počastitev novomeškega praznika. Razstavljeno je bilo 156 fotografij. Posebno pozornost je vzbujala fotografija, ki kaže Novo mesto pred zidavo železniškega mostu v Kandiji. To je bila že druga razstava z novomeškimi motivi. Pred dobrim letom smo v knjižnični avli videli razglednice z upodobljenim Novim mestom.

podčrtano

Nobene škarje ne režejo brez bolečin. Toda če je zavoljo stabilizacijskih ali kakšnih drugih ukrepov nujno uporabiti to (ne)popularno rezilo, so bolečine večje, če so škarje v enostranskih rokah. Krivično prikrajševanje tega na račun onega ni pogosten pojav, dogaja pa se kljub temu, da tu in tam obrežejo malo do golega.

Nekako tako so nekateri razumeli Antona Pleterškega s Senovega, ko je na novembrskem kulturnem posvetu v Kostanjevici razgrinjal stanje v krški občini. „Za amaterizem je letos v občini na voljo komaj 950 tisočakov. Če vemo, da ta dejavnost „živi“ 29.000 občanov, tako minimalna vsota res ne more zadostiti. Rešitev je v naslonitvi na krajevne skupnosti, ki bi morale postati tudi srca za kulturno življenje.“

Ne samo škarje

Zaposleni oziroma člani sindikata po svojih močeh pomagajo, dogaja se tudi, da delovne organizacije neposredno vabijo medse kulturne skupine. Torej ta naklonjenost je. S programi je kajpak drugače. Prioriteto ima šolstvo, za kulturo pa je, kolikor ostane od drugih SIS. To ni prav, kajti če je kultura družbeno pomembna dejavnost, njenih potreb ne bi smeli reševati s tem, kar ostane od drugih.

Po mnenju Pleterškega bremenijo občinsko kulturno mošnjo tudi zadeve, ki so republiškega pomena. Ker mora občina zanje odšteti nemajhne denarje, ostane malo za druge dejavnosti. In tudi v tem je razlog, zakaj je zalogaj amaterizma tako majhen.

I. Z.

NASTANEK ILUSTRACIJE – Med nedavnim obiskom v knjigarni Mladinske knjige v Novem mestu je ilustratorica Jelka Reichman Jtrkom pokazala, kako je narisala mačka, junaka slikanice, ki je medtem že izšla. (Foto: I. Zoran)

Mali kulturni barometer

POKRAJINA NA FOTOGRAFIJI – Drugo medklubsko razstavo fotografije sta priredila Kabinet slovenske fotografije in Gorenjski

Kaj velja stara igralska „garda“, je pokazal Riko Urh na nedavni proslavi 30-letnice DPD Dušan Jereb, ko je ob asistiranju Jožeta Falknerja odigral odlomek iz dela, s katerim je igralska skupina „jerebovcey“ žela uspehe pred desetletji. (Foto: I. Zoran)

muzej v Galeriji v mestni hiši v Kranju. Osnovni motiv te razstave je pokrajina. Selektor Janez Marenčič je iz množice poslanih fotografij izbral za razstavo izdelke 52 avtorjev, od tega 11 iz drugih republik. Med slovenskimi razstavljalci prevladujejo avtorji iz Ljubljane, precej jih je tudi iz Maribora, Kranja in Radovljice. Zanimiva razstava bo odprta do 25. decembra.

NAŠI „AVNOJCI 75“ – Letošnjo nagrado AVNOJ so dobili tudi trije Slovenci: pisatelj in dramatik dr. Bratko Kreft, kipar Zdenko Kalin in prof. dr. Stane Kraševac za delo s področja ekonomske znanosti.

RAZSTAVA SRBSKEGA UMETNIKA – V ljubljanski Mali galeriji so odprli v torko razstavo slik in risb sodobnega srbskega likovnika Radomira Reljića. Zanimiva razstava bo odprta do 11. januarja prihodnje leto.

„ERO“ ZA JUBILEJ – S slavnostno predstavo Gotovčeve opere „Ero z onega sveta“ bo mariborska Opera 20. decembra proslavila 30-letnico umetniškega delovanja. V treh desetletjih so mariborski operniki izvedli 3.519 predstav, število obiskovalcev v tem času pa presega 1.566.000.

Društvo sedmih občin

Društvo glasbenih pedagogov Dolenjske ustanovljeno

Na našem območju imamo od sobote, 6. decembra eno organizacijo več: Društvo glasbenih pedagogov za Dolenjsko, ki so ga učitelji glasbenega pouka iz sedmih dolenjskih, posavskih in belokranjskih občin ta dan ustanovili v Dolenjski galeriji neposredno po krajšem nastopu otroškega pevskega zbora osnovne šole Katja Rupena in gojencev glasbene šole „Marjan Kozina“ iz Novega mesta.

BREZ OVINKOV

Ne miže mimo

Kakovost in tradicionalnost Dolenjske slikarske kolonije sta ugotovljeni in z nedavno odprto peto razstavo v Dolenjski galeriji tudi dokazani. Od vsega gledalca je znano tudi to, da bi kolonije in razstav ne bilo, ko bi ta kulturna akcija ne imela moralne in gnotne opore v kolektivni novomeške tekstilne tovarne. Pet let vztrajanja in namenjanja znatnega dela dohodka za dejavnost, ki je lahko industrijski delovni organizaciji le stranski produkt, nikakor pa ne glavni, je najmanj izrednega občudovanja vredna poteza delovnih ljudi, ki živijo od metrov staknega blaga in količine sešitih hlač. Seveda pa je tudi res, da postane sčasoma še tako lahka stvar breme in da se želi nosilec vsaj nekoliko, če že ne v celoti, razbremeniti.

V tem smislu je bilo razumeti tudi besede Franca Zuniča, predsednika Novoteksovega delavskega sveta, ko je 28. novembra v imenu pokrovitelja – kolektiva Novoteksa odprl razstavo del udeležencev letošnje Dolenjske slikarske kolonije. „Če bomo hoteli s to tradicijo nadaljevati, si bomo bržkone morali podati roke – neposredni proizvajalci in kulturni delavci. Doseči bomo morali,“ je menil, „tesnejše sodelovanje z občinsko kulturno skupnostjo v tem smislu, da bi vnesla kolonijo ne le v program za prihodnje leto, ampak tudi v načrt za srednjeročno obdobje. Menim, da ta likovna manifestacija to zasluži.“

Na rob tem besedam, ki jim v bistvu ni kaj dodati in že same komentirajo pomen obstoja Dolenjske slikarske kolonije, samo še tole. Zdej, ko so dejstva tu in je diagnoza stanja v celoti poznana, najbrž tudi novomeška kulturna skupnost ne bo mogla neprizadeto mimo tega vprašanja, njeni načrtovalci pa še posebno ne mimo opozorila na dolžnost, ki jo ima ta samoupravna interesna skupnost pri razvijanju in utrjevanju likovnega življenja na Dolenjskem, in ne samo v Novem mestu.

I. ZORAN

Za prvega predsednika društva, ki je – kakor je med drugim poudaril Miran Hasl, predsednik Zveze društev glasbenih pedagogov Slovenije – prvo tovrstno pokrajinsko društvo v naši republici, so izvolili Silvestra Mihelčiča, ravnatelja črnomaljske glasbene šole in znanega solista na elektronski harmoniki.

Društvo bo imelo obsežne in odgovorne naloge, predvsem pa bo nepogrešljiv dejavnik pri strokovnem usposabljanju glasbenih pedagogov. Hkrati se bo tvorno vključevalo v reševanje perečih vprašanj na področju vzgojno-izobraževalne in kulturne dejavnosti. Miran Hasl je poleg tega opozoril, da bo društvo dodatne naloge dobilo z uvedbo celodnevne šole, kakor tudi v okviru usmerjenega izobraževanja, na katero v Sloveniji tudi prehajamo. Svojo besedo bo moralo zastaviti tudi pri pravilnem pojmovanju in vrednotenju dela ki ga opravljajo glasbene šole.

Iz že sprejetih društvenih pravil kaže posebej omeniti določilo, da bo lahko član društva vsak, kdor poučuje glasbo, neglede na to, ali je za to strokovno usposobljen. To je pomembno zlasti za Bejo krajino, ki nima na osnovnih šolah trenutno nobenega učitelja z ustreznim strokovno izobrazbo.

Medtem ko bodo v okviru društva delovali najrazličnejši aktivni za strokovno izpopolnjevanje članov, se bo zunanja društvena dejavnost kazala v organizaciji (samostojno ali v sodelovanju z ZKPO) revij, tekmovanj, srečanj glasbenih šol itd. Vse to pa bo zajel tudi delovni načrt, ki ga bodo sprejeli naknadno.

I. Z.

Nenehen beg s skicirko

Jakčevi portreti edinstven dokument časa

Slovenski slikar in grafik Božidar Jakac se rad počuti, da ne bo časa niti „za umret“. V resnici pa nima kaj prida časa za slikanje, torej za delo, zaradi katerega se je rodil. Prijubljenost in nesopna umetniška vrednost „očeta slovenske grafike“ ga trga in odnaša na vse konce tega sveta. Toda tudi to je umetniškovo poslanstvo ali davek za stvari, ki jih je v življenju počel. Po izredno uspešnih razstavah, ki jih je letos že deset samostojnih

listi XIV. divizije, in Poti v Jajce, poleg tega pa so na razstavah zastopana dela, narejena v sodobnem času, kot spomin na vojno ali kot inspiracija le-te. To je med drugim spomin na Tjen

Božidar Jakac

in z udeležbo z drugimi avtorji triindvajset, je bila prav te dni odprta razstava v Ivanjci Gradu, od četrta 27. novembra, pa je odprta podobna razstava ob tridesetletnici svobode v Gornji Stubi.

To so značilna Jakčeva dela na temo revolucije, ki so nastajala neposredno na marših, v bunkerjih, ko se je kot avnojski delegat in član SNOS udeležil legendarnega pohoda slovenske delegacije v Jajce. Ali pa so zgodovinski dokumenti in portreti borcev in vodij revolucije. Znanim portretom Josipa Broza – Tita, Edvarda Kardelja, Moša Pijada, dr. Ivana Ribarja, Borisa Kidriča, Josipa Vidmarja, Mateja Bora, Rodoljuba Colakovića, Mileta Klopčiča, Karla Pahorja in drugih se pridružujejo grafični

tišče in lesorez: To je bila vojna. Partizanska čista grafika. Partizanski obrazi in linorezi so edinstven dokument časa in zato neprecenljive vrednosti.

Ko se Božidar Jakac usede na stol v svojem ateljeju, zazvoni telefon in za sprejem ga prosijo učenci neke osnovne šole. Zato najraje, če je le mogoče, pobegne v pokrajino s skicirko in barvami in tam šele se začne njegovo pravo življenje. Rad bi narisal še tiste zadnje kozolce, ki jih vrtinči veter in še nimajo betonskih podstavkov, ali drevo, ki je onemelo v svoji stoletni rasti in pomeni umetniku vizijo vztrajanja.

L. LESAR

Oživljeni impresionizem krajine

Andrej Pavlovec: „Mikaven pogled na razstavo 5. Dolenjske slikarske kolonije“

Bežen sprehod po razstavi del članov pete Dolenjske slikarske kolonije nam pokaže, kakor je ob otvoritvi ugotovil Andrej Pavlovec, izredno mikavne poglede, ki s posebnega zornega kota lahko osvojijo gledalca.

Če za hip vzamemo v pretres Čora Škodlarja kot starostno kolonijo, v njegovih delih kaj hitro vidimo most med impresionizmom in današnjo slikarsko tvornostjo na Slovenskem. „Škodlarjeve, v impresio-

nističnem duhu osnovane krajine so pravo poživilo razstave.“ je menil recenzent. To je vsekakor dokaz, da lahko slikar spregovori z mladostnim žarom, četudi ima za izrazilo danes že ostarelo slikarsko govornico.

Ob Škodlarjeva dela je po Pavlovcem mnenju možno postaviti slike Borisa Jesiha, čigar dela so prav tako zasnovana na impresionistično, vendar pa so njegove krajine ustvarjene v duhu novih realističnih tendenc. Z impresionistično tehniko se z enim delom spogleduje tudi Jože Centa, vendar pa mu le-ta ne zadošča za opis dogajanj v krajini. Mehkobo impresionistične tehnike je zamenjala ostra risba, pri tem pa se Centi pridružuje „opisno-geometrično“ natančni Pavle Florjančič. Sem bi lahko šli tudi Janeza Kovačiča, ki pa je nekoliko mehkejši in ves zaverovan v zeleni kolorit.

Branko Sulj je sicer še zvest krajini, vendar je s tokratnimi deli postavil pred gledalca moderno tihozitje z angažirano vsebino. Slikarski kredo Marina Berovića je še ves

zajat v ekspresionistični akvarel. Ejub Begović po sodbi Andreja Pavlovca ni izpolnil pričakovanj. Medtem ko se je Damir Smerdel približal Novemu mestu z istim motivom v več delih in iz znanih zornih kotov, je Evgen Sajovic odkril nove in prav nič konservativne poglede na novomeške motive.

Takim mnenjem bodo svoje mnenje dodali tudi obiskovalci. Razstava je prav gotovo doživljene in potrdilo več, da se morajo kolonije nadaljevati.

I. ZORAN

VELIKO VPISANIH

Pri delavski univerzi v Brežicah imajo v srednji komercialni šoli 25 slušateljev, v poklicni šoferski 20, v tehniški 35, v ekonomski srednji šoli 25, v strojepisnem tečaju 48 in 75 v višji upravni šoli. Družbeno izobraževanje se odvija po programu, ki je določen v dogovoru za izobraževanje delegatov.

PEDAGOŠKI KOTIČEK

MLADINA, KNJIGA IN SPOLNO VPRAŠANJE

Tu je še vprašanje: „Kaj bi vi svetovali, da ukrenemo v primerih, ko se otroci navdušujejo za knjige, ki niso primerne njihovi starosti, čeprav so morda velike umetnine, npr. Maupassantove? Ali naj jim prepovemo tako branje in kako?“

Ne poznam dečkov v starosti petnajstih let – niti iz lastnega otroštva se jih ne spominjam niti kasneje nisem naletel nanje – pri katerih se ne bi pojavljala močan spolni interes. Zdi se mi, da ta interes sploh nima oblike razvratne želje po ženski. Nasprotno, takšen deček se pogosto boji žensk, nerodno mu je pred njimi in lahko je zaljubljen povsem platonsko. Celo joče zaradi ljubezni kje na samem, da ga ne bi kdo videl.

In veste, kaj mislim: naj preboli to stvar brez vašega vmešavanja! Prepričan sem se, da se to dotakne vrhne lupine duše in niti najmanj ne spreminja človeka v razvratnika.

Poznam dokaj vrstnikov, ki so nas včasih v odmorih zbirali v skupinico in pripovedovali neverjetne stvari, da se mi še zdaj ježijo lasje. Potem pa so zrasli v moralno najčistejše ljudi, čudovite delavce, tudi do žensk so se čudovito vedli. Hkrati sem opazoval dečke, ki niso hoteli poslušati takih razgovorov, ki so se ograjevali od „slabih“ vrstnikov in se vedli, kot da so mirni in plašni. Ti pa so kasneje postali nasilniki, nekakšne živali brez načel.

A. Makarenko (1888–1939), sovjetski pedagog

O TA SLOVENSKA KVANTA!

Brez števila blagoslovov ti je dobrotni Bog dodelil, ampak le enega je dodelil tebi edinemu (slovenski narod)! Ni je kvante, ki bi bila tako krepka, sočna in izdatna, kakor je ta slavna slovenska kvanta!

IVAN CANKAR

ZANIMANJE ZA RAZSTAVO – Dela udeležencev 5. Dolenjske slikarske kolonije, od dneva republike razstavljena v veliki dvorani Dolenjske galerije, si obiskovalci z zanimanjem ogledujejo. (Foto: I. Zoran)

Bogata izbira AVTORADIOV, gramofonov, magnefonov, avtomobilskih televizorjev, daljnogledov ter fotoaparátov.

— kupcem z odrezkom tega oglasa poseben popust!

Fototecnica
MODESTO QUATTROCCHI

TRST, Trg Goldoni 7

Priporočamo se za obisk in hkrati voščimo srečno ter uspešno
novo leto 1976!

PROSTO DELOVNO MESTO!

UNION

pivovarna union ljubljana n. sol. o.

TOZD SKLADIŠČE IN PROIZVODNJA
„HMELJNIK“

(n.sub.o.) NOVO MESTO, Ločna 22 a

RAZPISNA KOMISIJA TOZD HMELJNIK

razpisuje delovno mesto

I. DIREKTORJA

individualnega poslovnega organa TOZD (reelekcija)

Zahtevani pogoji:

Poleg splošnih pogojev, določenih v zakonu, mora izpolnjevati še naslednje:

- da ima srednjo šolo ekonomske smeri in 5 let uspešne delovne prakse na vodilnem delovnem mestu v trgovski stroki,
- ali pa nepopolno srednjo šolo in 10 let delovne prakse na vodilnem delovnem mestu v trgovski stroki,
- da je pri doseganju delu pokazal dobre organizacijske sposobnosti
- da pozna organizacijo upravljanja v družbenem delu
- da ima moralno-politične kvalitete.

Kandidati naj s priporočenim pismom pošljejo prijave z dokazi o izpolnjevanju razpisnih pogojev v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Pivovarna Union, Ljubljana, TOZD Hmeljnik Novo mesto, Ločna 22 a. (Za razpisno komisijo).

Kandidate za razpisano delovno mesto bomo obvestili o izbiri najprimernejšega kandidata v 15 dneh po izbiri.

II. RAZGLAŠA PROSTO DELOVNO MESTO TAJNICE — REFERENTA ZA OD

Pogoji za sprejem: srednja ekonomska ali njej ustrežna šola.

Zahtevana praksa: eno leto delovnih izkušenj na področju vodenja tajniških poslov

Rok prijave: 15 dni po objavi razpisa.

PROSTA DELOVNA MESTA!

DONIT, kemična industrija
MEDVODE, n.s.o.
TOZD Tovarna Medvode, n. sub. o.
obrat Velika Loka

RAZGLAŠA NASLEDNJA PROSTA DELOVNA MESTA:

1. VODJA KONTROLE KVALITETE
2. VEČJE ŠTEVILO STROJNIH TEHNIKOV za delo v pripravi dela, proizvodnji in vzdrževanju
3. VEČ ORODJARJEV (3 del.)
4. VEČJE ŠTEVILO KLJUČAVNIČARJEV za delo pri vzdrževanju in proizvodnji
5. VEČJE ŠTEVILO NEKVALIFICIRANIH DELAVCEV za delo v proizvodnji

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

- pod 1. višješolska izobrazba in 1 leto delovnih izkušenj
- pod 2. TSS strojne smeri, 3 leta delovnih izkušenj
- pod 3. kvalificiran orodjar
- pod 4. kvalificiran ključavničar ali strojni ključavničar, 3 leta delovnih izkušenj
- pod 5. nekvalificirani delavci z dopoljenimi 16 leti starosti

Če želite zaposlitev, ki ustreza vaši strokovni izobrazbi, izkoristite priložnost in se odločite. Vaša odločitev ne bo težka, če veste, da boste postali član doma in v tujini znanega in zelo cenjenega podjetja.

Nastop dela je možen takoj.

Osebnostne in pismene prijave sprejema splošna služba podjetja DONIT, obrat Velika Loka, ki daje tudi vse potrebne informacije.

PROSTA DELOVNA MESTA!

UPRAVA JAVNE VARNOSTI

Novo mesto

objavlja naslednja prosta delovna mesta:

- ADMINISTRATORJA
Pogoj: dveletna administrativna šola
- TEHNIČNEGA RISARJA
Pogoj: srednja izobrazba ali nepopolna srednja izobrazba tehnične smeri
- KUCHARICE
Pogoj: kvalificirana delavka.

Kandidati morajo izpolnjevati tudi pogoje iz 23. čl. zakona o samoupravljanju delovnih ljudi v upravnih organih v SR Sloveniji in 71. čl. zakona o notranjih zadevah.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in življenjepisom je treba poslati v 15 dneh po objavi Upravi javne varnosti, Novo mesto, Jerebova ul. 1.

vsak četrtek
DOLENJSKI LIST

NOVA
RANILNOVA
PRATIKA
KOLEDAR IMENA SLOVENCERJE
MARSIKAJ O ZELENJAVENČERJE
NASVETI v zelenjavni in sadni
IN RECEPTI UGANKE
zanimivosti
BRANJE ZA VSE LETO!
HOROŠKOP
DEBELEJSA KOT KDAJKOLI

VAZNO SPOROČILO NA 2. STRANI PRATIKE!

ZAHVALA

Za globoko sočustvovanje ob izgubi ljubega moža in atka

NANDETA ŽVARJA

iz Koprivnice

izrekamo vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti in mu izkazali poslednje časti, vsem, ki so darovali mnogo številne vence, dragim občanom, ki so se v tolikšnem številu udeležili pogreba, iskreno zahvalo!

Posebej naj se zahvalimo predsedniku sveta krajevne skupnosti za ganljivo slovo, ZZB Senovo, družbenopolitičnim organizacijam Krškega, Senovega in Koprivnice, moškemu pevskemu zboru iz Brestanice, domačemu prosvetnemu društvu in njegovemu zboru, rudniški godbi na pihala, osnovni šoli ter vsem, ki so nam telegrafsko ali pismeno izrazili sožalje.

Iskrena zahvala za pomoč dobrim sosedom, Mimici Bogolinovi, in dragim prijateljem Škobernetovim s Senovega.

Globoko hvaležni smo osebju kardiološkega oddelka kliničnega centra v Ljubljani, ki je storilo vse za lajšanje trpljenja med težko boleznijo, posebej za požrtvovalno pomoč dr. Mazovčevi in viš. med. sestri Stanki Grbac. Prav vsem še enkrat prisrčna hvala!

Žena Malka, hčerka Sonja, mama, brat in sestra
Koprivnica pri Brestanici, 5. decembra 1975

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi brata

JANEZA PALČIČA

iz Ratij pri Loškem potoku

ki je preminul na delovnem mestu, se iskreno zahvaljujemo vsem za poklonjeno cvetje in vence ter vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni tovarišu iz delovnega kolektiva Inles Ribnica za poslovljne besede.

Žalujoči: brat Alojz z ženo Zalko in družino, brat France z mamo, in drugo sorodstvo.

Podturn, Vrhnika, Viševk, Stari trg

ZAHVALA

Ob boleči izgubi ljubljene očeta, dedka in pradedka

**JOŽETA
BLAŽIČA**

iz Karlovske 18
Novo mesto

se najlepše zahvaljujemo vsem prijateljem, znanecem, sosedom in sorodnikom za izrečeno sožalje, vsem, ki so v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali, darovali vence in cvetje ter pokojnika spremili na njegovi zadnji poti. Najlepše se zahvaljujemo kolektivu Labod Novo mesto ter gradbenemu podjetju Pionir Novo mesto. Dr. Vodniku za njegovo dolgoletno zdravljenje in župniku za opravljeni obred najlepša hvala. Vsem skupaj še enkrat prisrčna hvala.

Žalujoči: žena Nežka, hčerke Pepca, Rezka, Nežka in Anica z družinami, sinova Jože in Franci z družinama, vsi vnučki in pravnuki

V SPOMIN

Dne 6. decembra je minilo mesec dni od tragične smrti našega dragega in nepozabnega moža, očeta, sina, brata in strica

**JANEZA
BALKOVCA**

gostilničarja iz Malega Nerajca,

ki nas je zapustil v 46. letu starosti. Vsak dan se te z veliko žalostjo spominjamo vsi tvoji najbližji. Ob tej priliki se najtopleje zahvaljujemo upraviteljici osnovne šole Dragatuš tov. Tomanovi in učencem petega in prvega razreda, ki so se tako polnoštevilno udeležili pogreba Tatjaninega in Andrejčkovega očeta in prispevali za cvetje in venec. Vsem, ki sočustvujete z nami, iskrena hvala.

Žalujoči: žena Ana, sin Andrej, hčerka Tatjanca, mama in oče ter sestri Kristina in Majda z družinami

ZAHVALA

Po dolgotrajni, mučni bolezniji je odšel v tihi, hladni dom srčno ljubljene očca, moža, strica in stari očca

JOŽE HOČEVAR

Vrh 4 pri Šentjerneju

Najiskreneje se zahvaljujemo vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti, mu darovali vence, cvetje in nas tolažili v težkih dneh. Posebno zahvalo smo dolžni družini Cvelbar in ostalim sosedom za nesebično pomoč. Hvala župniku za obrede in ganljiv govor v cerkvi. Še enkrat hvala vsem, ki ste imeli radi našega Jožeta.

Žalujoči: žena Terezija, otroci Martin, Ivan, Jožica, Zinka, Marija z družinami ter drugo sorodstvo

PROSTO DELOVNO MESTO!

„TRANSPORT“ KRŠKO

objavlja na podlagi določil samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih v združenem delu 1 prosto delovno mesto

AVTOMEHANIKA

Pogoji:

- kvalificiran mehanik z urejeno vojaško obveznostjo,
- poizkusna doba traja 3 mesece,
- osebni dohodek po samoupravnem sporazumu.

Ponudbo z dokazilom o kvalifikaciji dostavite do 26. 12. 1975.

vsak četrtek
DOLENJSKI LIST

BRUXELLES 1974
AMSTERDAM 1975

POZNATE OKUS
PIVA MED PIVI?
HP TALIS

Po osmih kolih v drugi namiznoteniški ligi so Novomeščani na tretjem, Sodražani pa na šestem mestu

V osmem kolu prvega dela tekmovanja v drugi republiški ligi - zahod so Novomeščani gostovali v Anhovem, Sodražani pa na Jesenicah. Medtem ko so bolj izkušeni Novomeščani - še vedno trenirajo le na tekmah - zmagali, so Sodražani v gosteh gladko izgubili.

vendar so bili gostje boljši. Domači Lovrenčič, Mrgole in Gašperič so se bojevali na vso moč, več kot minimalen poraz pa niso mogli doseči. Tudi tokrat je bil najboljši Somrak, ki je dobil vse tri partije.

NOVOTEKS ZMAGAL

V počastitev dneva JLA je novomeška komanda garnizije pripravila v telovadnici osnovne šole „Katja Rupena“ namiznoteniški turnir, na katerem je nastopilo šest moških ekip. Kot je bilo pričakovati, je zmagal Novoteks (Somrak, Kapš), ki je v finalu premagal ekipo IMV (Turk, Berger). Tretja sta bila predstavnik družbenih služb Dušan Pezelj in Uhl, četrta je bila Krka, peto in šesto mesto pa so si razdelili Novomontažini in Iskrini igralci.

TURNIR ZA DRUGO KATEGORIJU

Štirinajst mladih ribniških tretjekategorikov sodeluje na šahovskem turnirju, na katerem si bodo trije najboljši priborili drugo kategorijo. Turnir je vsak torek in četrtek. Po nepopolnem tretjem kolu vodi Mikulin z 2,5 točke. Tekmovanje pritegne tudi veliko gledalcev, s čemer pridobiva šah nove privržence.

TROBOJ ZA DAN JLA

Sklenjeno je že, da bo na dan JLA, se pravi 22. decembra, v Ribnici šahovski troboj med 15-članskimi ekipami JLA Ribnica, Kočevje in Ribnica. Troboj bo v novem domu JLA, ki ga bodo odprli 19. decembra.

Legan - nov rekord kegljišča

V počastitev dneva republike so kočevski kegljaci pripravili tradicionalni turnir, na katerem so se pomerili tekmovalci iz Delnic, Novega mesta, Ljubljane in Kočevja. Tekmovanje je bilo zanimivo, saj se do konca srečanja ni vedelo za zmagovalca. Tokrat je bil razporejen Legan, ki je z 996 podrtimi keglji postavil nov rekord kegljišča. Zmagala je domača ekipa, zanjo pa so nastopili: Kajfež, Klarič, Vidmar, Kosten, Rački, Sturm, Pajnič in Logan. Kočevci so zmagali drugič zapored in še enkrat osvojili prehodni pokal. Vrstni red - ekipno: 1. Kočevje 7019, 2. Delnice 6908, 3. Krka (Novo mesto) 6878, 4. Ilirija (Ljubljana) 6851. Posamezniki: 1. Legan (Kočevje) 966, 2. Rački (Delnice) 936, 3. Turk (Krka) 931, 4. Vic (Delnice) 914, 5. Perušek (Ilirija) 910, 6. Pajnič (Kočevje) 898, 7. Biškič (Delnice) in Vesel (Krka) 885 itd. J. GORŠE

Krkine odbojkarice sedaj druge

Novomeščani zmagali na Jesenicah in so na dobrem četrtem mestu - V naslednjem kolu se obema novomeškima ekipama obetajo nove prvenstvene točke

Minulo nedeljo sta novomeški odbojkarici ekipi zmagali. Krkine igralke so doma odpravile Vičanke, Novomeščani pa so v gosteh po izenačeni igri premagali Jeseničane. Novomeščanke so tako po sedmem kolu na odličnem drugem, Novomeščani pa na četrtem mestu.

JESENICE - NOVO MESTO 2:3
(-4, -12, 12, 11, -12)

Novomeščani so v prvih dveh setih igrali zelo dobro in kmalu vodili

V zadnjem kolu slovenske šahovske lige so v Novem mestu gostovali igralci Lesc, ki so bili letos najboljši. Dobro so igrali tudi v Novem mestu in domačo ekipo premagali s 6,5:3,5. Na sliki: prizor s tekmovanja.

V ligaškem „finalu“ - slabo

Lescani so v Novem mestu prepričljivo zmagali in gredo na kvalifikacije - Novomeščani so drugi, sedmi Kočevci, Ribničani pa gredo v drugo republiško ligo

V zadnjem kolu I. slovenske šahovske lige - zahod je bilo najbolj zanimivo srečanje v Novem mestu, kjer sta se v dvorani doma JLA pomerili najboljši ekipi v ligi, Novomeščani in igralci Lesc. Gostje, na derbi so prišli z močno prednostjo, so zaslužno zmagali. V drugem zanimivem srečanju so se v Kočevju pomerili domači igralci z Ribničani. V derbiu so bili tokrat boljši gostje, predvsem po zaslugi - domačih igralcev in igralca.

NOVO MESTO - LESCE
3,5 - 6,5

V odločilnem dvoboju z najboljšimi mogorenskim šahisti so bili domači igralci zaslužno poraženi. Rezultat dvoboja ni podoba slabe igre domačih šahistov, pač pa dejstva, da so igrali pod psihičnim pritiskom, saj bi le zmagala 7:3 prinesla udeležbo na kvalifikacijah za drugo zvezno ligo. Novomeščani so igrali na zmago, kar pa je gostom, ki so v odlični formi,

KK NOVOTEKS - OBCNI ZBOR

Novomeški košarkarski klub Novoteks bo imel v petek, 12. decembra, v prostorih nove „Športne dvorane“ občni zbor, na katerega vabijo vse člane, igralce, njihove starše in seveda ljubitelje košarke. Sestanek kluba se bo pričel ob 19. uri!

omogočilo, da so močno zmagali. Izidi zadnjega kola: Osterman - Roblek 1:0, Penko - Matijašič 0:1, Praznik - Mali 1:0, Poredoš - Harinski 1:0, Sitar - Kaše 0:1, Sporar - Sterle 0:1, Praznik-Bucher - Petek 0:1, Peterle - Borštner remi.

Ervin Poredoš je v prvenstvenih srečanjih slovenske šahovske lige igral zanesljivo in je zmagal tudi v zadnjem nastopu proti članu najboljšee ekipe iz Lesc.

Pucelj - Deželak 0:1 in Golobič - Mencinger 0:1. A. S.

KOČEVJE - RIBNICA
4:6

V zadnjem kolu I. slovenske šahovske lige - zahod so se v Kočevju pomerili domači igralci z Ribničani. V dvoboju so šli gostje s prednostjo 2:0, saj obeh domačih igralcev ni bilo na srečanje. Gostje so dobro igrali in so dosegli prvo zmago v ligi.

Posamični izidi: Cimer - Pisar remi, Mestek - Karničnik 0:1, Ivič - Mohar 1:0, Zupančič - Rakovec remi, Ofak - Šipka 0:1, Podkoritnik - Mikulin 1:0, Šega - Tanko 0:1 b.b., Gornik - Drobnič 0:1 b.b., Kovač - Levstik 1:0 in Dujm - Trobec 0:1.

Končni vrstni red: 1. Lesce 75 točk, 2. Novo mesto 68, 3. Jesenice 65,5, 4. Iskra 62, 5. Borec 61, 6. Solidarnost 58, 7. Kočevje 52,5, 8.-9. Borovnica in Svoboda 48, 10. Koper 42, 11. Nanos 41,5 in 12. Ribnica 37,5.

V KRATKEM PRVENSTVO NOVEGA MESTA

Novomeški šahovski klub prireja za naslednje leto klubsko prvenstvo, ki naj bi se začelo konec tega meseca ali pa v prvih dneh januarja. Na turnirju bodo lahko nastopili vsi mojstri, mojstrski kandidati, prvokategorniki, drugokategorniki in tretjekategorniki, člani kluba. Zanimivosti naj se prijavijo do 11. decembra, do 18. ure, v prostorih kluba. A. S.

SAHOVSKI VELEDVOBOJ

Šahovski „veledvoboj“ na desetih deskah so si napovedali učenci 7.a in 7.b ribniške osemletke. Zmagal je 7.a z 8:2, medtem ko sta razrednika igrala izven konkurence in remizirala.

1. KRKA, 2. JLA

Novomeška komanda garnizije je v počastitev dneva JLA pripravila ekipno šahovsko prvenstvo sindikalnih ekip, na katerem je nastopilo sedem ekip. Zmagali so Krkini igralci, ki so zbrali 20 točk.

Minulo soboto in nedeljo je bilo na novomeškem kegljišču na Loki 3. prvenstvo ljubljanskega armadnega območja v kegljanju. Nastopile so ekipe iz Postojne, Ljubljane, Kranja, Maribora, Vrhnike, Ajdovčine in Novega mesta. Zmagali so Postojnčani, med posamezniki pa član zmagovite ekipe Bruno Stegel z 931 podrtimi keglji. (Foto: Janez Pezelj)

LJUBLJANA - Minulo nedeljo sta se pomerili v malem nogometu v počastitev dneva republike pionirski ekipi Brinja (Ljubljana) in Bereče vasi iz Bele krajine. Srečanje se je končalo neodločeno, zadetka za goste pa sta dosegla Mihelič in Dragovan. (G. S.)

PROSVETARJI NAJBOLJŠI

Na sindikalnem šahovskem prvenstvu ribniške občine so zmagali prosvetarji. V borbi za 1. in 2. mesto so premagali RIKO z 2,5:1,5.

Prvo mesto ne bo presenečenje

Po prvem delu tekmovanja v ljubljanski nogometni podzvezni ligi so ribniški nogometaši osvojili odlično četrto mesto. Takega uspeha ni nihče pričakoval, predvsem zato ne, ker je nastopila ribniška ekipa močno pomlajena. Toda že prve tekme so pokazale, da so novinci v ligi dobra in nevarna ekipa, win po petih kolih so imeli Ribničani že - 10 točk; zabili so 20 golov, prejeli pa pet. Vsekakor so se prav vsi razveselili zmage nad tekme iz Kočevja. Premagali so jih s 5:0, in to v Kočevju.

V nadaljevanju so Ribničani nekoliko popustili, zato pa so toliko bolje igrali v nadaljevanju, zlasti v zadnjih kolih, ko so med drugim v gosteh premagali tudi Novomeščane, in sicer s 3:2.

Tako so po prvem delu novinci na četrtem mestu s tremi točkami manj kot vodeča enajsterica Save. Moštvo je „prosto“ do 15. januarja, ko bo pričelo pospešeno trenirati. Kot pravita trener Viado Popović in tehnični vodja Niko Bajde, se bo nadarjena ekipa do prvenstva dobro uigrala ip z malo športne sreče bi lahko osvojila celo prvo mesto. V ekipi bosta ponovno igrala dobra strelca Marković in Farič, po vsej verjetnosti pa bo za ekipo igral tudi najboljši Cerkljan Miroslav. Z okrepljeno postavo prav gotovo prvo mesto v ligi ne bi bilo presenečenje.

Za prvo ekipo so v jeseni nastopili: Mrhar, Indihar, Pelc, Turk, Ovarčič, Markovič, Stamenkovič, Hojč, Petrovac, Nusan, Andoljšek, Hočevar, Dejanovski, Čeh, Hrvatič in Nevojnič.

M. GLAVONJIC

Mlada in nadarjena novomeška telovadka Jasna Dokl bo od 19. do 22. decembra nastopila z državno gimnastično reprezentanco v Turčiji.

Doklova gre v Turčijo

Novomeščanka se je uvrstila v državno reprezentanco

Minulo soboto je bila v Subotici na memorialnem tekmovanju „Pokal Bele in Marice Ivančević“ izbrana gimnastična tekma za sestavo mlade jugoslovanske reprezentance, v kateri bodo telovadili pionirji do petnajstega in pionirke do štirinajstega leta.

Naša najboljša gimnastična vrsta bo nastopila od 19. do 22. decembra na prvih balkanskih gimnastičnih tekmah v Turčiji. Mesto med najboljšimi jugoslovanskimi telovadci si je priborila tudi Novomeščanka Jasna Dokl, ki je bila druga. Nastopili sta tudi Matejka Kavšek in Nataša Kočevar. Prva je bila osma, druga pa je pristala v prvi polovici nastopajočih jugoslovanskih upov.

Glede na to, da so Novomeščanke stare po 11 let, imajo razen Doklove, ki bo tokrat sama oblekla dres z državnim grbom, v prihodnjih tekmah veliko možnosti, da pridejo v državno reprezentanco. To velja zlasti za nadarjeno Matejko Kavšek, ki je že v republiški gimnastični ekipi. J. P.

V počastitev dneva republike so šahovski delavci v Ribnici in Kočevju pripravili turnir, na katerem so nastopili šahisti iz Novega mesta, Kočevja in Ribnice. Vrstni red: Osterman 9 točk, Penko 8, Ivič 7, Cimer 7, Zupančič 6, Mestek 5,5, Karničnik 5,5, Ofak 5, Golja 4,5, Janež 2,5 in Rankovič 0,5 točke. Na sliki: šahisti med igro.

Nezaslišana zloraba družbe: grabež poltretjega milijona!

V desetih letih je Terezija Prosevc iz Kapel pri Brežicah poneverila 2,420.000 vrh dinarjev in oškodovala podjetje za 3,525.150 din — Denar je sproti zapravljala za razkošno življenje?

Po nalogu preiskovalnega sodnika iz Novega mesta se je znašla v priporu 47-letna Terezija Prosevc iz Kapel pri Brežicah, ki je osumljena da je v zadnjih desetih letih kot računovodkinja v Kovinskem obrtnem podjetju Dobova poneverila 2,420.000 din tako, da je ponarejala listine.

Krivo pot je Prosevcova ubrala leta 1965, ko si je prisvojila 765 din, leto kasneje je poneverila dva tisoč dinarjev, v nasled-

njih letih pa so se zneski še večali. Tako je lani osumljena spravila v žep 500 tisoč dinarjev, v prvih desetih mesecih letos pa še 460 tisoč dinarjev.

Preprost sistem, če lahko tako rečemo, je imela Prosevcova: Na plačilnih listih je povečevala mesečne bruto zneske, pri razdeljevanju denarja v ovojnice pa je razliko do neto zneskov spravljala v svoj žep. Kot že zapisano, si je na ta način prisvojila 2,420.000 din (242 starih milijonov), skupaj z družbenimi dajatvami pa je oškodovala podjetje za 3,525.150 din. Početje Prosevcove je bilo tako spretno, da blagajnik, s katerim je skupaj delila denar, ni ničesar opazil, poneverjanja pa ni odkrila niti kontrola službe družbenega knjigovodstva.

Sum in podrobnejšo preiskavo, ki je kriminaliste celjske UJV pripeljala na sled tej nezasišani zlorabi družbenega premoženja, je povzročilo nenavadno razkošno in zapravljivo življenje osumljenke. Prosevcova je imela lastnega frizerja, šiviljo in kozmetičarko; veliko je potovala, tudi v tujino, kajpak z letalom; odhajala je v zdravilišča, velikodušno poklanjala darila, dajala je napitnine ipd. Mladotnemu sinu in prijateljem je omogočila polet z letalom v Dubrovnik, sinu pa je med drugim kupila tudi celih 27 tisoč din vreden motor „honda“ ter za okoli 35 tisoč din glasbenih instrumentov.

Res, razkošno življenje! Kako tudi ne, saj je vsota, ki si jo je prigrabila Prosevcova; ogromna. Denar pa je, vsaj tako trdi osumljenka v preiskovalnem zaporu, zapravljala sproti.

D. R.

Iz megle, nasičene z izpušnimi plini, so se tudi prejšnji četrtek čez novomeški most valile takele „pločevinaste kače“. Če bi v kandijškem križišču ne stal „mož postav“, bi bila gneča gotovo še večja. Prizori, enaki temule, se vrstijo dan za dnevom, zato še kako velja: „Le ena rešitev: nov most!“ (Foto: D. Rustja)

Devet mesecev za požig

Požar na Cikavi, „vreden“ okoli 49.695 din, je Janez Slak zanetil v stanju zmanjšane prištevnosti

Okoli poldne 30. septembra letos je 38-letni kmečki delavec Janez Slak z Dečjega vrha zažgal na Cikavi gospodarsko poslopje posestnika Ivana Stariča.

Slak je z vžgalico prižgal suho slamnato streho, nakar je nastal požar, v katerem so pogoreli ostrešje in vsi leseni deli gospodarskega poslopja, slamoreznica, 500 kil krompirja, 1500 kil sena, 500 kil slame, strešna opeka, stiskalnica, kmečka skrinja, nekaj pšenice, 12 sadnih dreves in 20 vinskih trti. Vse skupaj, kar so „požrli“ plameni, je bilo vredno okoli 49.695 din.

Senat okrožnega sodišča v Novem mestu je prejšnji teden spoznal Slaka za krivega in ga

kot povzročitelja nevarnosti za premoženje precejšnje vrednosti obsodil na devet mesecev zapora ter določil varnostni ukrep zdravljenja alkoholizma v kazensko-poboljševalnem zavodu. Na razmeroma nizko kazeno glede na nastalo škodo je vplivalo dejstvo, da je Slak storil kaznivo dejanje v stanju, ko je bila njegova zmožnost zaznati pomen dejanja bistveno zmanjšana.

„SEKAL“ JE OVINEK

7. decembra okoli 19. ure je Rafael Lekše iz Dolge Rake pri Krškem vozil tovorni avtomobil iz Krškega proti Brežicam. V Skopcah je zapeljal v oster nepregleden ovinek in ga nekoliko „sekal“ v trenutku, ko mu je nasproti pripeljal z osebnim avtom Anton Drnovšek iz Goleka. Prišlo je do čelnega trčenja, v katerem se je Drnovšek hudo poškodoval in so ga prepejali v novomeško bolnišnico. Tudi gmotna škoda je precejšnja.

PRETESNO PREHITEVANJE

66-letna Marija Hvala iz Lončarjevega doma se je 6. decembra okoli poldne peljala s kolesom skozi Sevnico. Na manjši vzpetini na Glavnem trgu je izstopala s kolesa, v tistem trenutku pa je za njo pripeljal z mopedom Leopold Jazbec iz Sevnice. Kolesarko je prehitel tako tesno, da jo je s podalom mopeda zadel v nogo in oha sta padla po cesti. Hvalova se je hudo poškodovala, prepejali so jo v celjsko bolnišnico, Jazbec pa le lažje.

S STRANI PRED AVTO

Iz krške smeri je 7. decembra popoldne pripeljal v Drnovo z osebnim avtomobilom Stefan Boh iz Ljubljane, tedaj pa mu je s stranske ceste na levi strani pripeljal pred avto kolesar Alojz Paček iz Leskova pri Krškem. Boh nesrečo ni mogel preprečiti, zadel je kolesarja in za bil po cesti. Hudo poškodovanega Pačka so prepejali v brežiško bolnišnico, materialne škode pa ni bilo.

Le ena rešitev: nov most!

Običajno je zima precej pristrigla dolg avtomobilski rep, ki je posledica ozkih in zategadelj ostrih zob novomeškega mostu. Kdor je tudi letos pričakoval kaj podobnega, se je dokaj uštel, saj se zdi, da avtomobilom tokrat ne more nič do živega. Zjutraj in popoldne jih je na cesti kot listja in trave, mostovo žrelo pa jih ne more požreti. Docela se zavemo, da s takimi pisanjem nemogočega stanja ne bomo nič spremenili, pa smo vseeno povprašali občane, kaj menijo o tej ribji kočici v grlu novomeškega prometa. Povedali so:

FRANC PLANTAN, delavec pri Komunalnem podjetju: „Občasno smo pomagali ustvarjati gnečo ob prometnih konicah tudi začrtovalci prehodov za pešce. Pozimi to odpade, gneča pa ni nič manjša. Miličnik, ki usmerja promet, jo sicer nekoliko omili, čudeža pa ne more storiti. Most je potreben temeljitega popravila. Če ga ne bo deležen, tudi novi most v Ločni ne bo odpravil gneče.“

ŠTEFAN BLAŽIČ, voznik pri vzgojnovarstvenem zavodu: „Prepoved vožnje tovornjakom ob prometnih konicah je po mojem mnenju zadnje, kar se je dalo storiti. Avtomobilske vrste so še zmeraj dolge, pogosto zaradi avtobusov. Semaforji v Kandiji ne pridejo v poštev, miličniki se trudijo po svojih močeh, edina rešitev pa je nov most. Skrajno, skrajno potreben je že!“

IVAN SIMČIČ, voznik avtobusa pri Gorjancih: „Bodi čudno ali ne, toda res je, da gnečo pogosto povzročajo tudi pešci. Čez cesto skačejo pred avtomobili zunaj prehodov; vsakič nekaj metrov jim je treba ustaviti. Le kako naj ne bodo potlej vrste? Morda ne bi bilo odveč, da bi miličnik usmerjal promet tudi pri bencinski črpalki. Precej bi olajšal vožnjo proti Kandiji.“

ANTON STANGELJ, taksist: „Takšen, kot most je, je primeren le za enosmerni promet. Gneče so zato čisto naraven pojav. Rešitev vidim samo v novem mostu. Niti miličnik niti prepoved vožnje tovornjakom nič ne pomaga. Tudi rasplah je nujno v Novem mestu uvesti enosmerne ulice. Denimo pri avtobusni postaji takole: mimo doma JLA naravnost do postaje in po stari poti ven.“

ANTON KASTREVC, voznik smetnjaka pri Komunalnem podjetju: „S tem mostom se ne da narediti nič več. Tovornjakov zdaj ni, zato pa ovirajo avtobusi. Toda le-ti morajo voziti. Dokler ne bo novega mostu, naj tisti, ki imajo blizu do dela, hodijo peš. Pa tudi delovne organizacije bi lahko uvedle zaporeden začetek službe. Ob šestih, sedmih in osmih, denimo. Sporazumeti se je treba.“

KRONIKA NESREČ

TREBNEJE: NA LEVO V AVTO — 2. decembra popoldne je v koloni avtomobilov na Goljovem trgu vozil osebni avto tudi Dušan Sladič z Mirne. Nenadoma je zavil na levo in za pri pot osebne avtomobilu, ki ga je naproti pripeljal Božidar Grozdnik iz Starega trga. Vozili sta kar močno trčili, saj je gmotne škode za 11.000 din.

MALA BUČNA VAS: PRIDRVEL V OVINEK — Izolčan Eljo Jurman je 2. decembra popoldne vozil „Slavnikov“ avtobus iz Novega mesta proti Karteljevemu, v Mali Bučni vasi pa mu je v nepreglednem ovinku pridrvel naproti z osebnim avtom Mate Begič iz Kranja in pri srečanju trčil v prednji del avtobusa. Poškodovan se ni nihče, le potniki so se nekoliko prestrašili pa škode je za 10.000 din.

ROSALNICE, CELNO TRČENJE — 3. decembra popoldne je Anton Štublar z Jugorja vozil avtobus NM 269-22 iz Metlike proti Božakovemu. Tudi njemu je naproti pripeljal osebni avtomobil prav tako v ovinku pri Rosalnicah, vozil pa ga je Milan Kozjan iz Zelebeja. Voznika sta hitro zavrla, toda razdalja je bila prekratka zato sta vozili trčili. Voznik Kozjan se je lažje poškodoval, gmotne škode pa je za 8.000 din.

NOVO MESTO: V STOJEČ DOŠTAVNIK — Z dostavnim avtomobilom se je 4. decembra popoldne peljal od Gotne vasi proti Novemu mestu Franc Klobučar iz Stopič. V križišču z Zagrebško cesto je na estsišču stal avto, zato je Klobučar ustavil za njim. Tudi Ekrem Selimović iz Ljubljane bi moral ustaviti svojo „škodo“ za Klobučarjem, pa tega ni storil, zaletel se je v zadnji del dostavnega avtomobila in povzročil za 3.000 din škode.

KARTELJEVO TVEGANO PREHITEVANJE Portugalec Jose Manuel Simoes Rodriges je 5. decembra zvečer vozil proti Ljubljani avto „landrover“, in pri Karteljevem

na neprekinjeni črti začel prehitovati tovornjak s prikolicco. Tedaj je naproti pripeljal osebni avto Zagrebčan Marjan Radovčič in vozili sta se opazili. Za Radovčičem je vozil osebni avto Mehmed Porić iz Bosanske Krupe in zaradi prekratke varnostne razdalje trčil v Zagrebčanov avtomobil. Na vozilih je za 10.000 din škode.

PREHITRO PO SPOLZKI CESTI

V smeri Drnovega je 3. decembra zjutraj skozi Krško peljal tovornjak Leopold Grešak iz Turjeja pri Hrastniku, nasproti pa mu je pripeljala z osebnim avtomobilom Stanka Vahčić iz Drnovega. Zaradi neprimerne hitrosti na spolzki cesti je voznico začelo zanašati in trčila je v sprednji levi del tovornjaka. Pri tem je osebni avto odbilo na travnik, pa tudi tovornjak je ostal na cesti le z zadnjimi kolesi. Vahčićeva se je hudo poškodovala in prepejali so jo v novomeško bolnišnico, na vozilih pa je za 21.000 din škode.

PADLA IZ AVTOBUSA

Nekateri Novomeščani so 3. decembra okoli 13.30 lahko videli v kandijškem križišču dokaj nevaren prizor, ki jim je pognal velik strah v kosti. Avtobus „Gorjanci“ LJ 264-20 je vozil šolske otroke, in ko je v križišču zavijal na Zagrebško cesto, so se odprla sprednja vrata, ven pa je padla 13-letna Mojca Seničar iz Smolenje vasi. Manjkalo je le nekaj centimetrov, pa bi šlo zadnje kolo čez njo. Avtobus je odpeljal naprej, deklica pa je omočnita ob sedela na cestišču. Sreča v nesreči bi lahko rekli, saj ni dosti manjkalo do tragedije, deklica pa je ostala nepoškodovana. Voznik avtobusa Jože Moravec iz Malega Nerajca pa bo moral vseeno pred sodnika za prekrške.

Na pločnikih: NE!

Saj bi nikogar nič ne brigalo, koliko in kakšne avtomobile imamo, ko bi imeli prvovrstne ceste, dovolj parkirnih prostorov, še posebej pa vzorne voznike. Pa ni tako! In rastoče število avtomobilov, pomanjkanje parkirniš ip. postavlja pod vprašaj disciplino voznikov. Komodnost ljudi, ki malodane še v trgovino zapeljejo z avtom, je pripeljala do tega, da so pogosto „priročni“ in „primerni“ parkirni prostori tudi pločniki. Da je tako od vzlet varen prometni pas pešcem, ni treba posebej poudarjati, prenekateri vozniki pa mislijo, da jim je dovoljeno domala vse, kar ni izrecno prepovedano. Taka kratkovidnost je botrovala že prenekateri jezi. Ko bi le samo jezi! Ne, celo škodo in prelivanje krvi je že povzročala.

Trdoglavim voznikom je zdaj stopil na prste novi republiški zakon o varnosti cestnega prometa, točneje: njegov 14. člen prepoveduje ustavljanje in parkiranje na pločnikih s celotnim vozilom ali le deloma povsod, kjer to ni dovoljeno s prometnim znakom. Primerna denarna kazen sledi vsem, ki predpisa ne upoštevajo, zakon pa hkrati predvideva tudi odstranitev nepravilno ustavljenega ali parkiranega vozila, ki predstavlja nevarnost ali oviro za promet. („Pajki“!)

Kljub glasovom „proti“ parkirne ure še naprej ostaja važen dejavnik pri reševanju parkirne zagate, kjer pa parkirnih ur ni, je ustavljanje ali parkiranje omejeno na določen čas. 16. člen novega zakona določa, da mora voznik nastaviti parkirno uro v vozilu. Določene olajšave veljajo le za zdravstveno osebje pri opravljanju dolžnosti in za invalidne voznike. Kajpak bo izjem malo.

Za vse pa velja: Bodimo dosledni!

D. RUSTJA

JE VOZIL VINJEN?

Po Šmihelski cesti v Novem mestu se je 4. decembra zvečer peljal z mopedom Franc Vidmar iz Petan. Pred stavbo osnovne šole „Milke Šobar-Nataše“ je zapeljal na desno, trčil v rob pločnika in padel. Pri padcu se je poškodoval in odpeljati so ga morali v bolnišnico. Če se bo sum, da je Vidmar vozil moped pod vplivom alkohola, izkazal za utemeljenega, bo mopedist potikal tudi na vrata sodnika za prekrške.

nesorazmerne. Danes imajo zakonite predpise, ki določajo stopnje obresti organizacijam, ki se ukvarjajo z bančnimi in kreditnimi posli ali pa sklepajo veljavno-pravne posle bodisi medsebojno, bodisi z občani. V tem sestavku se v nadaljnjem omejujemo samo na pravna pravila o obrestih, ki jih danes uporabljamo v poslovnem prometu

1972 z odredbo o prenehanju veljavnosti odredbe o zamudnih obrestih. Do sedaj še ni bilo izdano novo zakonito določilo in so zato morala sodišča ustvariti novo pravno pravilo s sodno prakso. Ta temelji na odločbah vrhovnega sodišča SR Slovenije in Zveznega sodišča Jugoslavije. Po sedanjih pravnih pravilih so zamudne obresti 6%. Zato je sporazum o obrestih med občani pravno veljaven samo, če obrestna mera ne presega 6%. Če pa se bodo stranke dogovorile za višje obresti, bodo sodišča prisodila le 6% obresti. Zato so neutemeljene zahteve, kadar občani zahtevajo višje obresti in svoje stališče utemeljujejo, da tudi denarni zavodi dajejo višje obresti.

Zamudne obresti tečejo v primerih, ko je denarna obveza že ugotovljena, npr. z računom, od dneva, ko bi moral upnik izpolniti obveznost; torej od zamude dalje. V takem primeru bo lahko zahteval upnik že v tožbi obresti od dneva zamude, in ne šele od dneva vložitve tožbe. Če pa denarna obveznost še ni ugotovljena, npr. višina odškodnine, in jo bo moralo sodišče šele ugotovljati, pa tečejo obresti od vložitve tožbe dalje.

STEFAN SIMONČIČ

Zamudne obresti

litve; ker je pojm obresti vsem znan.

V prvih letih našega novega prava so bile pogoste razprave, ali so obresti med občani v naši družbi sploh dopustne ali pa so proti temeljnemu načelom socialističnega prava. Glavni pomislek zoper dopustnost obresti je bil, da bi lahko nekateri, če bi posojali denar proti obrestim, živeli od kapitala, torej od obresti, ki bi jim jih kapital prinašal, in ne od svojega dela. Sodna praksa in naše sedanje socialistično pravo pa sta na stališču, da so obresti dopustne, vendar ne smejo biti

med občani; torej kdaj in katero stopnjo obresti je dopustno uporabljati med občani.

Do nedavne je bila v veljavi že v letu 1957 sprejeta odredba o zamudnih obrestih. Odredba je med drugim določila, da plača dolžnik, ki dolga ne poravnava pravočasno, upniku zamudne obresti, in sicer po obrestni meri 5%. Če pa zamudne obresti ali obrestna mera niso bile dogovorjene, pa ne sme presegati obrestna mera 5%, četudi so se stranke dogovorile v pogodbi za višjo obrestno mero. Ta zakoniti predpis je bil razveljavljen v letu

Zmrznjeni dogovori

Po sledih zakona o polaganju depozitov za negospodarske investicije — Bomo sprejemali samoupravne dogovore zoper samoupravne dogovore?

Delegati skupščine občine Novo mesto so negativno ocenili zakon ter odlok o polaganju depozitov za negospodarske investicije. In to zato, ker menijo, da so vse investicije v SR Sloveniji sestavni del dogovorjene politike, ki je zajeta v podpisanim dogovoru o delitvi dohodka in oblikovanju skupne porabe. Vlaganja v graditve

v temelju zanika bistvo dogovorov in sporazumov v združenem delu. Če že je družbeno utemeljeno, da se za določen čas preneha z vsakim investiranjem v neproizvodne dejavnosti, je takšno spoznanje mogoče uresničiti z dogovorom in ne z administrativnim ukazovanjem.

Investicije v neproizvodne dejavnosti so praktično onemogočene že zato, ker že nekaj časa velja zakon o prepovedi kreditiranja, če je investitor družbenopolitična ali interesna skupnost. Ta prepoved uvaja sistem zberi denar in šele nato vlagaj, to pa pomeni ob znani inflaciji dejansko razvrednotenje zbranih dinarjev. Če k temu pristojejo še obvezno polaganje depozitov, je na dlani vprašanje, ali lahko dandanes sploh govorimo o možnostih uresničitve kakršnihkoli investicij na področju družbenih dejavnosti. In to investicij, za katere vsi vemo, da so upravičene, potrebne — predvsem pa dogovorjene.

M. B.

Bo administracija zavrla tudi graditve vrtcev?

težav objektov družbenega pomena (vrtci, osnovne in srednje šole itd.) temelje na zbiranju sredstev za skupne in prednostne naloge ali pa na sklenjenih samoupravnih sporazumih — vse to pa je sestavni del republiškega ali občinskih družbenih dogovorov.

Novomeški delegati menijo, da takšno administrativno omejevanje neproizvodnih investicij ni ustavno, saj

Na obljubah ni mogoče zidati

Novomeški občini se obeta, da bo prihodnje leto za zdravstvo, otroško in socialno varstvo, šport in kulturo na voljo precej manj denarja kot letos

Združevanje sredstev za prednostne in skupne naloge v SR Sloveniji in izenačevanje pogojev uresničevanja programov na vseh slovenskih območjih ob znizani bruto prispevni stopnji na osebni dohodek v letu 1976, odpirata vprašanje, kako uresničiti občinske ter regionalne programe interesnih skupnosti.

Po izračunu, ki so ga na temelju dosedaj znanih podatkov izdelali v novomeški občini, bo prihodnje leto „ostalo“ za uresničevanje programov novomeške izobraževalne, kulturne, telesnokulturne, socialnoskrbne in otroškovarstvene skupnosti le 4,79 prispevne stopnje od skupne, ki je 29,10. Če to govorico številke prevedemo v preprost jezik, lahko zapišemo, da bo od vsake 29,10 dinarja, ki jih bomo v novomeški občini zbrali za financiranje slovenskih prednostnih nalog, ostalo „doma“ le 4,79 dinarja.

Da načrti novomeških interesnih skupnosti v prihodnjem letu resnično vise v zraku, potrjuje tudi podatek, da smo letos porabili za izobraževanje, kulturo, šport ter socialno in otroško varstvo 7,42 prispevne stopnje. Torej toliko in tolikokrat po 2,63 dinarja več kot se obeta prihodnje leto; kljub temu pa bi z lučjo pri belem dnevu težko našli občana, ki bi trdil, da je na primer vprašanje otroškega varstva v novomeški občini zadovoljivo rešeno. Še kako je potemtakem umestna ocena delegatov novomeške občinske skupščine, ki so dali republiškim vrhovom vedeti, da prispevna stopnja 29,10 ne more zagotoviti skupne porabe v letošnjih okvirih, če bomo od nje odšteli za uresničitve občinskih programov interesnih skupnosti tako bistveno okleščene dinarje.

Novomeško mnenje je tudi, da skupna poraba ni nepotrebna rešila,

vi družbenega proizvoda. Skupna poraba je sestavni del razvojnih programov, katerih uresničitev je neodvisna od stanja na področju družbenih dejavnosti. Če hočemo preprečiti hudo kri, je potreben dolgoročen pristop k oblikovanju materialnih temeljev družbenih dejavnosti. In to v okviru realnih možnosti. Zal pa smo dandanes na tem področju priče stalnemu spreminjanju družbenih instrumentov. Drugače povedano: pozitivna zakonodaja predpisuje eno, ob pogovorih o obsegu skupne porabe pa se na republiški ravni pokaže, da bomo dobili drugo — in sicer manj od predpisane.

v katere mejah se lahko delajo bilančne izravnave primanjkljajev v delit-

PRAZNIK NOVOMEŠKIH PRIPADNIKOV JLA

Jutri ob 11. uri bo v kasarni „Milan Majcen“ slovesnost v spomin na ustanovitev hrvatske narodnoosvobodilne brigade „Matija Gubec“, katere tradicije nosi in goji novomeška vojaška enota. Slovesnosti se bodo udeležili tudi predstavniki občine Novi Marof, ki je podelila novomeškemu vojakom in starješnam domicij.

Ali veste:

... da je ustanovitelj Novega mesta Rudolf IV. plemičem sicer dovolil naseljevati se v novo ustanovljenem mestu, vendar so bili žlahtniki prav tako kot meščani odgovorni mestnemu sodniku, modra kri je morala plačevati davke, stražariti, pomagati pri popraviljanju mestnega obzidja itd.?

... da je leta 1820 okrožno glavarstvo okaralo novomeško mestno gosposko, češ da se okrožnemu mestu ne spodobi, da je toliko luž in gnojnic iz hiš na Velikem trgu (današnji Glavni trg), speljanih kar na cesto, „kjer teče in se pari ob njenih straneh gosta rjava juha, ki napravlja neznošen smrad in škodi dobremu imenu mesta.“

... da je leta 1599 razsajala v Novem mestu tako huda kuga, da je „pribila k tlom ne le vse trgovstvo in obrtstvo, ampak tudi nad 800 ljudi, med njimi 149 gosposdarjev.“ Od preživelih je lahko gosposka izterjala komaj za 400 goldinarjev davkov.

... da je leta 1775 vlada ukazala, da se je novomeškim mesarjem „glede na ceno mesa ravnati po Ljubljani.“ Načeloma je gosposka tudi določila, naj bo meso v Novem mestu za en krajcar cenejše kot v Ljubljani, ali pa, če hočejo, en krajcar dražje kot v Zagrebu.

... da je leta 1797 4. aprila zvečer prijezdila v Novo mesto Napoleonova patrulja, ki je štela 14 moških. Prihod Francozov v Novo mesto je napravil grozen, vendar nepotreben strah. Francozi so se namreč takrat na Dolenjskem obnašali tako ljudomilno, da so se temu celo avstrijske oblasti čudile.

O DELU MLADINCEV — KOMUNISTOV

Za danes popoldne sklicujeta komite občinske konference ZK Novo mesto in občinska konferenca ZSM Novo mesto skupno sejo, na kateri bodo razpravljali o reorganizaciji ZSM po IX. kongresu in delu mladincev-komunistov.

SKUPŠČINA NOVOMEŠKIH STUDENTOV

Včeraj zvečer je imel v ljubljanskem lokalu „Rio“ redno letno skupščino Klub novomeških študentov. V tekočem študijskem letu prvič zbrani študenti so pregledali razmeroma neopazno lanske letošnje dejavnost, izvolili nov odbor kluba, skupščini pa je kot običajno sledil „najvažnejši del“ — družabni večer.

ZBOR DPD „DUŠAN JEREB“ GOSTOVAL V SKOCJANU

Moški zbor DPD „Dušan Jereb“ je minulo nedeljo gostoval v Skočjanu. Mnogi poslusalci je njihovo ubrano petje toplo pozdravilo, hkrati pa je bilo slišati tudi pripombe, kako malo krat se zgodi, da obišče ta kraj, ki ni ravno bogu za hrbtom, kakšna kulturno-umetniške skupina.

PRITOŽBA ZAVRNJENA

Poročali smo že, da je sodišče združenega dela v Novem mestu 8. oktobra odločilo, da je Prometna sekcija Novo mesto izdala pravno neveljavno odločbo o prenehanju lastnosti delavca v združenem delu Vladimirju Romšku iz Novega mesta. Prometna sekcija se je na odločitev novomeškega sodišča združenega dela pritožila, njeno pritožbo pa je sodišče združenega dela SR Slovenije 21. novembra kot neutemeljeno zavrnilo.

Novomeška kronika

NAD NEUREJENO kanalizacijo in slabo, neasfaltirano cesto se ne pritožujejo samo prebivalci Regerčeve vasi, ampak tudi stanovalci tako rekoč čisto mestne Cankarjeve. Za razliko od Regerčev pa imajo urejeno javno razsvetlavo. Najbrž zato, da tudi ponoči vidijo, da nimajo asfalta.

NAJBRŽ NE VESTE, da sta novomeški komisiji za tehnične preglede motornih vozil lani „pregledali v obisti“ kar 14.067 jeklenim konjičkom. Pomankljivosti so našli na 3658 motornih vozilih, največkrat so „zatajile“ svetlobne ter svetlobnosignalne naprave. Se vam ne zdi, da med te podatke slabo luč na motorizirane Novomeščane?

POZNOJESENSKA TRŽNICA je ponujala jajca od 1,90 do 2,20 din, kilogram jabolk je stal 10, hrušk od 12 do 14, mandarin 20, grozdja od 18 do 20, limon 17 in kakijev 10 dinarjev kilogram. Dovolj je bilo tudi solate po 15 din, kislega zelja in repe po 7, čebule po 14 in zeljnatih glav od 4 do 5 dinarjev kilogram. Kilogram postrvi je stal 45, krapov pa 22 din. Se primerjava z ljubljansko tržnico: jabolko od 7,50 do 9 din kilogram, jajca od 1,60 do 2,20, grozdje od 12 do 16 din. Očitno ceneje!

NA TRANSFUZIJSKI postaji so minuli teden našli 84 krvodajalcev, članov delovnega kolektiva novomeške tovarne „Krka“.

ŽARIŠČU

Ze lep čas in vsak dan v večji meri nas naša ljubja televizija pita s tako imenovanim ekonomsko-propagandnim programom. Seveda je tudi najbolj navadnemu smrtnemu občanu jasno, da jugoslovanske televizije ne morejo živeti samo od tistih dinarjev, ki jim jih vsak mesec odštejejo za bolj, predvsem pa manj kvalitetne redne in eksperimentalne programe. Toda ljudje božji, bi rekli kakšen očanec, ali smo res dolžni poslušati vse tisto kokodiranje, prepevanje, šumenje najbolj osvežujočih pijač, cviljenje avtomobilskih gum, spanje na najboljših posteljah tega sveta, cvrčanje najhitreje pripravljivih in najbolj okusnih jedi itd. itd. itd.?

Če bi se občan ravnal po navodilih ekonomsko-propagandnih oddaj, bi bil njegov dan videti nekako takole. Zbudil bi se v postelji, ki jo je izbrala Klotilda, si opral usta z zobno pasto, ki zajamčeno preprečuje zobno gnulobo. Iz priročne slovenske nejevolnosti bi dodal v usta brizgo iz razpršilnika zoper zadah, intimni deli telesa pa bi bili delni podobne prhe iz razpršilnika ustemu zadahu konkurenčne tovarne. Sedel bi k mizi ter

Posilstvo z ekrana

popil čaj ali kavo, ki se pripravljata tako rekoč sama od sebe, oblekel srajco, ki jo nosijo samo moške, da o čevljih, ki hodijo sami ter obleki, ki se ji ne more upreti noben ženski pogled, niti ne govorimo. Potem ko bi z 200-odstotnim ključem zaklenil ključavnico vrat stanovanja, ki je nezavzetna trdnjava, bi sedel v enega od jugoslovanskih avtomobilov, ki slove za najhitrejši v Evropi, če že ne na svetu. Preden bi zaškrpale sloveče gume, bi seveda preveril, če ima v karterju olje, pomensko s posebnim plinom.

Po še eni dobri kavici, ki se prav tako kot jutranja kuha sama od sebe (je pa od druge firme) in ki jo je prinesla tajnica v najboljšem konfekcijskem kostimu, ki ga zaradi raznolikosti zajamčeno nosi pol Jugoslovank, bi naš najbrž že utrujeni občan, zaokkazal „tajmout“ za sladki prizredek. Njegovi sodelavci bi iz ljubezni do osvežujočih pijač med prepovedanim pili najčudovitejšje tovrstne zvarke, delavci ob strojih pa zaradi prohibicije nadomestke najrazličnejših studentčkov. Potem bi naš teoretični občan spet malo delal za eno od slovečih pisalnih miz, vse do poslovnega kosila, sestavljenega iz najokusnejših in najgloblje zamrznjenih ptičev, da o dišečih juhah, stisnjenih v kocko, niti ne govorimo.

Zadovoljen s svojim videzom in počutjem, ki ga je omogočilo toliko že omenjenih in še več neomenjenih dobrin, bi se odpravil domov, sedel v fotelji, ki ga je izbrala Cecilija, ter prižgal televizor. Na zaslonu bi se zasvetil naš pis PEP. MARJAN BAUER

Križanja z zvezno resolucijo

Novomeški dvom o tezi o možnosti ohranitve realnih vrednosti namenskih stanovanjskih hranilnih vlog — Kdaj v Sloveniji stroškovne stanarine?

Nekaj pripomb so imeli delegati skupščine občine Novo mesto tudi na tisti del resolucije o skupni politiki ekonomskega in socialnega razvoja Jugoslavije v letu 1976, ki se tiče stanovanjskega in komunalnega gospodarstva.

Največji dvom je naperjen na tezo o možnosti ohranitve realnih vrednosti namenskih hranilnih vlog za stanovanja. V primerjavi z ostalimi republikami ima Slovenija pri bankah zelo velik delež tovrstnega varčevanja. Banke še ob sedanjem sistemu ne morejo pokrivati sprejetih obveznosti do varčevalcev, že nekaj let se za kritje teh obveznosti uporablja denar nekdanjih občinskih skladov za zidanje stanovanjskih hiš. Novomeško mnenje je, da bi se ob današnji inflaciji cen v gradbeništvu v slovenskih bankah čez noč rodilo vprašanje, od kod in s čim pokrivati še na novo sprejete obveznosti.

Druga pripomba je, da bi bilo ob sedanjem slovenskem stanovanjskem primanjkljaju nezahvalno znižati stopnjo stanovanjskega prispevka. Stanovanjski prispevek se namreč plačuje iz bruto osebnega dohodka, ta pa je kot osnova relativno precej nižji kot nekdati. Iz njega so zdaj izločeni nekateri prispevki, ki so nekoč šteli v okostje bruto osebnega

dohodka. Bolj preprosto rečeno: 6 odstotkov od bruto osebnih dohodkov za stanovanja v letu 1975 je manjši denar kot podobnih 6 odstotkov pred (recimo) dvema letoma.

Poleg tega pa govori zoper znižanje stopnje stanovanjskega prispevka tudi dejstvo, da bodo prihodnje leto namenska odvajanja za stanovanjske graditve pri organizacijah združenega dela predvidoma nižja kot v preteklih letih. Zaradi manj ugodnih pogojev gospodarjenja bo namreč

nižja tudi akumulacija, kar bodo nedvomno potrdili letošnji zaključni računi.

Novomeško mnenje je tudi, da ni mogoče sprejeti predloga zvezne resolucije, po katerem bi rasti stanarin omejili administrativno. Še posebej zato ne, ker nameravamo v Sloveniji postopoma preiti na sistem stroškovnih stanarin. Zvezna resolucija to onemogoča, čeprav nekateri menijo, da bi morali gibanje stanarin in cen komunalnih storitev uravnavati družbeni dogovori med občinskimi skupščinami v okviru republike. In to dogovori, ki bi ob načelu stroškovnih stanarin seveda sočasno krepko razvijali tudi komponente solidarnosti in socialne varnosti.

Potapljanje, ki je delo

Člana Kluba za podvodne aktivnosti v dobri uri očistila mreže v črpališču tovarne „Krka“

Da potapljanje ni samo šport in zabava, ampak tudi družbi koristno delo, sta minuli teden dokazala člana Kluba za podvodne aktivnosti Novo mesto Drago Les-Čarlin in Brane Baržič.

Na pomoč ju je poklicala tovarna „Krka“; v črpališču za tehnološke vode so se namreč zamašile mreže, ki zadržujejo smeti. Mrežam rečejo po domače koši in če se na njih nabere preveč smeti, se pretok vode tako zmanjša, da morajo v najslabšem primeru celo ustaviti obratovanje toplotne.

Doslej so smeti odstranjevali z močnimi curki vode, kar pa ni bilo posebno uspešno.

Ob vseh teh težavah se je nekdo v „Krki“ spomnil, da dela v Novem mestu tudi Klub za podvodne aktivnosti. In tako so potapljačev ponudili preizkušnjo za „vzorec“ morebitnega sodelovanja.

Oblečena v neoprenske obleke, z maskami na glavi in akvalungami na plečih sta se Čarlin in Brane spustila v ne preveč vabljivi jašek. Košev sta se lotila z žičnimi krtačami. O tem, da delata in da sta živa, so pričali samo slapovi zračnih mehurčkov, ki so vrela na gladino mrzle, kalne vode.

Čez dobrih deset minut je strojnik pri kompresorju vzrdoščeno zaklical, da se je vodni pretok bistveno zvečal, po dobri uri dela tam doli v temačni globini, ki so jo razsvetljevale samo potapljaške svetilke, pa je bil pretok tolikšen kot takrat, ko so naprave pred dvema letoma začele delovati.

S tem so novomeški potapljači položili izpit, svojo kakovost so potrdili še naslednjega dne, ko so očistili mreže tudi na Krkini obali. Zvedeli smo, da bo „Krka“ sklenila s Klubom za podvodne aktivnosti pogodbo o rednem čiščenju črpališča. Z zasluženim denarjem si bodo no-

vomeški ljubitelji vodnih globin nabavili potapljaško opremo, razmišljajo pa tudi, da bi svoje delo ponudili tudi kakšni drugi delovni organizaciji.

Čarlin in Brane med sestopanjem v temačno globino.

NOVOMEŠKA TRIBUNA

V gospodarjenju je še zastoje

V delovnih kolektivih varčujejo — Izvoz manjši od planiranega — Povečujejo se stroški in zaloge nedokončane proizvodnje in trgovskega blaga

Po podatkih za prvih devet mesecev v letu so v krški občini ugotovili zastoj gospodarske rasti. Konec prvega polletja dopolnjeni in na novo izdelani varčevalni programi v tozdih in organizacijah združenega dela so sicer dosegli svoj namen, vendar so ti prihranki le deloma ublažili pritisk na nadaljnje povečevanje cen. Ugodno so vplivali na krepitev samoupravnih odnosov in občutek odgovornosti slehernega posameznika za gospodarjenje kolektiva.

Industrijska proizvodnja se je ustavila pri lanskem obsegu za isto obdobje in je bila dosežena le z 69,5 odst. Vzrok za to, da plan ni bil dosežen, je predvsem v dvomesečni zakasnitvi obratovanja tretjega papirnega stroja v Celulozi in v omejenem obratovanju elektrarne v Brestanici zaradi hidroloških razmer.

Letos so se zelo povečali stroški, in sicer za 38,6 odst. Nanje so vplivale cene. Indu-

strijski izdelki so se pri proizvajalcih podražili za 33,4 odst., v prodaji na drobno pa so poskočili za 28,5 odst.

Povečale so se tudi zaloge nedokončane proizvodnje (za 124,1 odst.), zaloge gotovih izdelkov (za 8,5 odst.) zaloge trgovskega blaga (za 63,9 odst.) Plan izvoza so v devetmesečnem obdobju uresničili komaj s 33 odstotki letnih predvide-

vanj. Celuloza, Labod — tozdi Libna, Turist hotel Sremič in Kovinarska niso dosegli plana. Kolektiv Imperiala ga je presejel za 12,6 odst., Lisca Senovo za 24,8 odst. in Gozdno gospodarstvo Brežice za 10,8 odst. Vrednost celotnega izvoza v tem obdobju je znašala nekaj nad 4,4 milijona ameriških dolarjev, v istem obdobju lani pa 6,3 milijona dolarjev. Vrednost letošnjega uvoza je dosegla 21,5 odst. letnega plana. Reprodukcijski material predstavlja v tej vrednosti 95,8 odst., ostalo pa oprema in rezervni deli.

J. TEPPEY

V prometu soodgovorni starši

Krško: pripraviti se je treba na prometne novosti

Da ne bi bili nepripravljeni na novosti, ki jih prinaša zakon o cestnem prometu, so se pred dnevi sestali na razširjeni seji člani občinskega sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu.

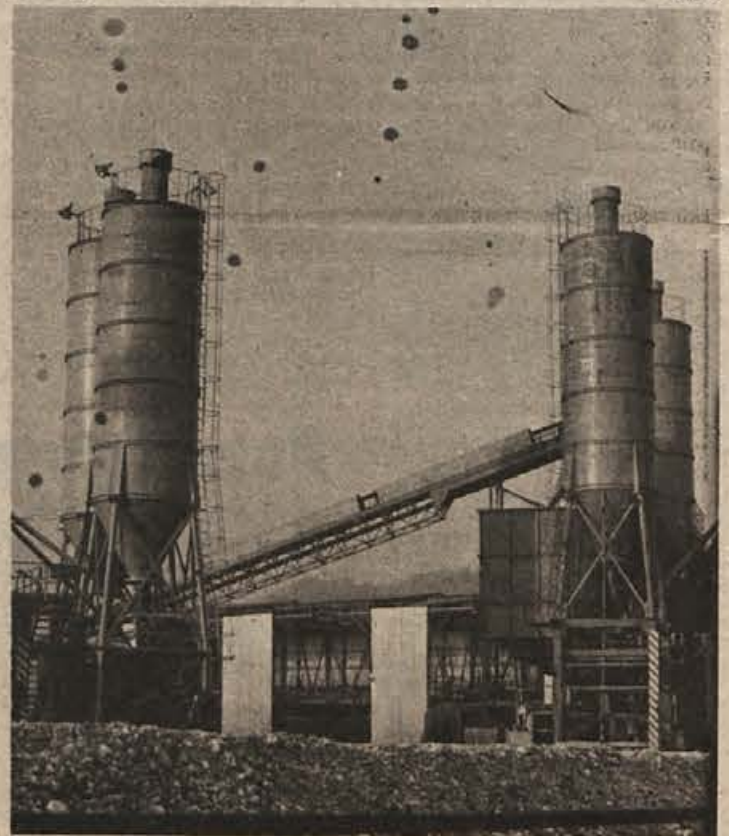
Govorili so največ o pouku prometne vzgoje na vseh šolah, ki ima z določilom o izpitih za otroke-kolesarje posej večji pomen, in kar je še bolj važno, postaja odgovorna družbena naloga. Da bi v okviru osemletnega osnovnega izobraževanja zajeli v ta pouk res slehernega učenca in ga tudi praktično usposobili, da bo zanj naraščajoči promet manj nevaren, ne bo smelo vse breme sleteti le na ramenih posameznih mentorjev.

Vsekakor bo nujna pomoč širokega kroga zunanjih sodelavcev, od

članov avto-moto društev do združenja poklicnih šoferjev, društev prijateljev mladine, pa tudi Zveze socialistične mladine.

Na sestanku v Krškem, kjer je bil navzoč tudi predsednik republiškega sveta Boris Čizmek-Bor, so prisotni posredovali za namizij predlog, o katerem bi veljalo v republiškem merilu resno razmisliti. V prometni vzgoji otrok bi morali biti posledje obvezno prisotni tudi njihovi starši. Zanje bi morali zato izdati posebna pisana navodila, ki naj jih v nepriljubljeni obliki doma in na cestah nenehno predelujejo s svojimi otroki. Sicer pa so se na posvetu odločili, da občinski svet za vzgojo in preventivo v cestnem prometu še do konca leta izdela dve testni polji s izpitnimi vprašanji, prilagojenimi nižji in višji stopnji pouka. Le-ta naj bi bila osnova za opravljanje izpita za otroke-kolesarje.

2. 8.

Pogled na betonarno na gradbišču jedrske elektrarne v Krškem. (Foto: Jožica Teppey)

Krške novice

KMALU ZNOVA — Občinska konferenca ZSM je pravkar sodelitvijo diplom in pokalov zaključila več mesecev trajajoče poletno-sportske igre. Za zimski čas predvidevajo prav tako tradicionalna tekmovalna, tokrat v košarki, namiznem tenisu in streljanju z zračno puško.

ZA MLADO IN STARO — Program, ki ga je za sezono 1975-76 sestavilo vodstvo občinskega združenja „Glasbene mladine Slovenije“, obsega pet koncertov. Program je sestavljen tako, da se bodo poslušalci seznanili z različnimi stilnimi obdobji in instrumenti. Verjetno bo združenje nekaj koncertov v večernih urah ponovilo tudi za odrasle poslušalce.

PONOVNO SEMINAR — Vodstvo posavske pevske zveze, ki ima sedež v Krškem, ugotavlja velik razmah zborovskega petja in rast njegove kvalitete. Vseeno pa bi tudi to

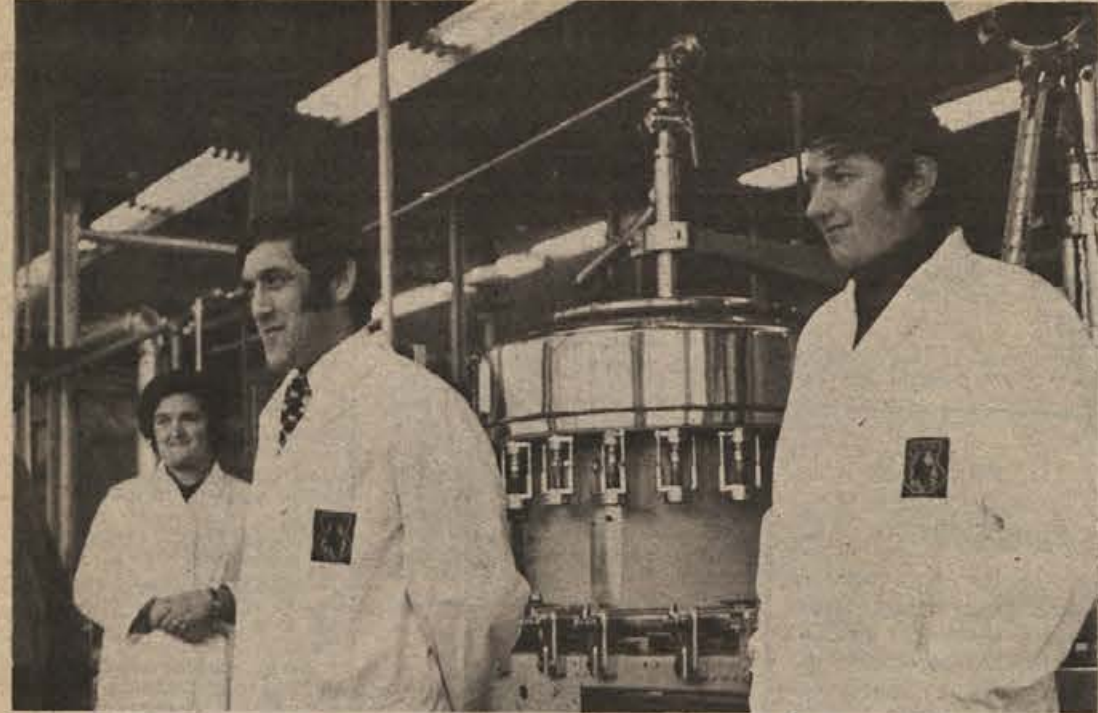
zimo pripravilo že tradicionalni strokovni seminar za zborovodje, ki naj bi njihovo sedanje predano delo privedel še za stopnico višje.

NOVA OBLIKA — Ob sorazmerno visokem deležu kmečkega prebivalstva naj bi poslej v krški občini posvetili več pozornosti organiziranju mladih, ki se vztrajajo v tej gospodarski panogi. Tako bodo še ta mesec ustanovili konferenco mladih iz kmetijstva, ki bo prva v posavski regiji.

VEKTRATNO OPOZORILO — Krška postaja milice ponovno ugotavlja, da se številni prometnih nesreč večja. Ob tem, ko so že večino občinskih cest prekrili s asfaltom, na njih nenehno narašča tudi avtomobilski in drugi promet. Žal pa hkrati s tem niso poskrbeli za potrebno cestno signalizacijo oziroma prometne znake. Za prav tako pomemben del javnega prometa je žal zmanjkalo denarja.

J. T.

Delavci Slovina v Brežicah imajo v novi kleti predelovalnega obrata v Šentlenartu mnogo ugodnejše delovne pogoje. Vseposvoda so na toplem, pa tudi utesnjenost jih več ne ovira. (Foto: Jožica Teppey)

Nevarno spanje med baklami

Za varstvo pred požari je bilo doslej slabo poskrbljeno — V prihodnje več pozornosti tovrstni vzgoji občanov, ki je sestavni del družbene samozasčite

Malomarnost, nevednost, gradbene pomanjkljivosti, dotrajana električna napeljava in nepazljivost nasploh poberejo vsako leto precejšen davek družbi in posameznikom. Opozorila požarne inšpekcije naletijo pogosto na gluha ušesa, čeravno je nevarnosti za požar vsako leto več. Pa ne samo v gospodarstvu, ampak tudi v stanovanjih.

Tako se je na primer zelo povečala poraba butana v gospodarskih organizacijah in gospodinjstvih. Jeklenke s plinom so shranjene na neprimeren prostor. Kleti nekaterih stanovanjskih blokov so spremenjene v priročna skladišča za kurilno olje, butan plin, bencin in druge gorljive snovi. Stanovanjski bloki na

primer, zgrajeni pred 1966. letom, sploh niso opremljeni s predpisanimi pripomočki za gašenje. To velja za zgradbe, s katerimi upravlja stanovanjsko in komunalno podjetje. Seveda te stvari niso urejene niti tam, kjer imajo potrebno opremo, saj ni dovolj poskrbljeno za vzdrževanje aparatov.

V podjetjih prav tako zanemarljivo skrb za nakup, vzdrževanje in pravilno namestitvev pripomočkov za gašenje. Večina delovnih organizacij nima nikogar za opravljanje službe požarnega varstva, čeravno bi morala določiti za to enega izmed članov kolektiva. Na sejah samoupravnih organov poredko ali pa sploh nikoli ne obravnavajo tovrstnih problemov, zato tudi ne sprejemajo preventivnih ukrepov.

Iz poročila oddelka za notranje zadeve, ki so ga prejeli delegati občinske skupščine, izvem, da so tudi med delovnimi organizacijami izjeme. Med njimi navedajo Tovarno poštstva, Agroservis, trgovsko podjetje

„Posavje“, Agrario ter Prevoz. V drugih delovnih organizacijah so slabo opremljeni in ne vzdržujejo gasilnih aparatov ter zidnih in podzemnih hidrantov.

V tovarni avtomobilskih prikolic IMV na primer je inšpektor naletel na več pomanjkljivosti, ki niso ogrožajo premoženje in ljudi. Tovarniški objekti so od vseh strani zaštrpani s prikolicami, da jim ni mogoče priti blizu. V delovnih prostorih pa so prav tako nakopičene zaloge raznega materiala, da se je težko prebiti do gasilnih aparatov. V tovarni razen tega nimajo urejenega centralnega skladišča vnetljivih tekočin, zato je nevarnost za požar toliko večja. Tudi vode za gašenje jim primanjkuje, zato so po zadnjem inšpekcijskem ogledu sklenili urediti vsaj najbolj pereče stvari.

J. TEPPEY

Nikarte pozabiti na otroke!

Prijatelji mladine ne zmorejo vsega sami

Zveza prijateljev mladine v Brežicah že zdaj opozarja, da je za letovanje otrok v Šavudriji vsako leto več prošenj in da ne more ugoditi vsem, ker zanje nima prostora. Vsekakor bi kazalo izkoristiti možnost za nakup zgradbe, ki je na razpolago. Z denarno soudeležbo bi morale prisostiti na pomoč samoupravne interesne skupnosti in še kdo. Letos je letovalo 213 otrok. Denar so prispevali starši, kjer pa to ni bilo mogoče, so jim prisostila na pomoč društva in občinska Zveza prijateljev mladine. Letos so prispevali denar za letovanje tudi delovne organizacije, skupščina in občinski sindikalni svet.

Društva so imela izredno pestre delovne oblike in so si vse leto prizadevala, da bi izpolnila naloge, ki so jih sprejela hkrati s tekmovalnim programom. V letu dni so Artičani dosegli 1804 točke, Dobovčani 1619 točk, DPM Brežice 1605, DPM Velika Dolina 1295, Globoko 1190, Pišce 1176, Cerklje 1101, Bizeljsko 1054, Kapele 1051 in Bušča vas 992. Slede Mrzlava vas z 800 točkami, Skopice s 600 točkami in Čatež s 500 točkami. Vrednost točke je letos 1,20 din.

Zveza prijateljev mladine v Brežicah je že sprejela sklep o nadaljevanju tekmovalnosti v obdobju do prihodnjega septembra. Pokazalo se je, da tekmovalni duh spodbuja društva in da jim ni vseeno, s kakšnimi dejavnostmi se ob koncu lahko izkažejo. V tekmovalnosti se bodo letos štele tudi vesela šola, pionirska hranilnica, sodelovanje pri tabornikih in gasilcih ter gojitev stikov med šolami oz. društvi.

KOLIKO STANOVANJ UPRAVLJA SIS?

Samoupravna stanovanjska skupnost v brežiški občini ima v upravljanju 433 stanovanj. Od tega je 59 stanovanj starih nad 100 let, 41 stanovanj od 80 do 100 let, 34 stanovanj od 60 do 80 let, 25 stanovanj od 40 do 60 let ter 45 stanovanj od 20 do 40 let. Do 20 let starih stanovanj je 299 ali 52,88 odst. Povprečna površina stanovanja je 46,76 kvadratnega metra, povprečna vrednost stanovanja pa 37,535 dinarjev.

jo pišečko osnovno šolo. Prevoz šolarjev sofinancira izobraževalna skupnost.

SE PRED KONCEM LETA — Samoupravna interesna skupnost za varstvo pred požarom bo ustanovljena še ta mesec, tako da bo z novim letom začela normalno delati. Pokazalo se je, da je skupnost za te namene nujno potrebna, saj jo čaka vrsta nerešenih vprašanj, katerih ni mogoče več odlagati.

ZAZIDALNI NAČRT ZA CERKLJE SPREJET — Občinska skupščina je na zadnji seji z odlokom sprejela zazidalni načrt za Cerklje ob Krki. Prepoved za gradnjo na tem območju je s tem prenehala veljati. Načrt predvideva gradnjo 25 enodružinskih hiš, 18 vrstnih stanovanjskih hiš, 9 stanovanjskih četvorčkov in 2 večstanovanjska objekta. Predvidena je tudi graditev javnega zaklonišča. Poleg krajevnega urada in pošte pa predvidevajo novo trgovino z mesnico in bifejem. Zazidalni načrt, ki ga je izdelal Region, vsebuje tudi načrte komunalnih naprav.

REPUBLIŠKA RAZSTAVA CVETJA

Bralcem smo že sporočili, da bo prihodnje leto republiška hortikulturna razstava v Brežicah, in sicer v Posavskem muzeju. Razstavljavci bodo imeli na voljo slavnostno dvorano ter večino drugih prostorov, grajsko dvorišče in stopnišče.

Novo v Brežicah

990 VAGONOV VINA — Pri Slovini, tozdi Bizeljsko-Brežice napovedujejo v letih 1975 - 1979 za 75 milijonov dinarjev novih investicij. V tem obdobju bodo povečali letno realizacijo od sedanjih 990 vagonov vina na 1400 vagonov in od sedanjih 10 milijonov steklenic brezalkoholnih pijač na 17 milijonov. Obseg trgovskega blaga se bo v tem času povečal od 100 na 300 vagonov.

KUPCI ČAKAJO NA POPUST — December je za trgovce dober mesec, saj se ljudje zlasti pred prazniki množično zaženejo v trgovine. Mnogi želijo izkoristiti novoletni popust, zlasti pri večjih nakupih. Letos se trgovcem ne mudi z objavo popusta, kupci pa vseeno čakajo nanj in na razne novoletne sejme, kjer se jim obeta ugoden nakup. To velja predvsem za vse vrste gospodinjstvih aparatov, televizorjev in podobno.

UGODNA PROGA — Na relaciji Brežice-Pišce je šolarjem zelo dobrodošla nova proga. Avtobus ima odhod iz Brežic ob 12. uri in 30 minut, iz Pišce pa se vrača ob 13. uri. Pot objhuje predvsem otrokom iz Dednje vasi in Blatnega ki obiskuje-

BREŽIŠKE VESTI

Za krajevne skupnosti ne le proračun

Po osnutku novega samoupravnega sporazuma o financiranju krajevnih skupnosti združeno delo za te namene po 250 dinarjev na zaposlenega

Po novi ustavni vlogi bi se morale krajevne skupnosti vse bolj nasloniti na neproračunske vire za svoje dejavnosti. Osnetek družbenega dogovora za financiranje krajevnih skupnosti v trebanjski občini tudi elemente solidarnosti za tiste krajevne skupnosti, kjer nimajo delovnih kolektivov.

Po osnutku, pripravljenem za javno razpravo, naj bi šlo za potrebe

krajevnih skupnosti na zaposlenega v združenem delu, obrtnike in delavce pri zasebnikih po 250 dinarjev; v eni varianti je predviden tudi nižji znesek - 200 dinarjev. Kot vir za ta denar v združenem delu se omenja dohodek iz sklada skupne porabe in celo neto osebni dohodki. Zbrani denar naj bi krajevnim skupnostim delili po nekaterih skupnih potrebah, kot je npr. kritje stroškov javne razsvetljave; večino denarja pa naj bi delili glede na število prebivalcev (40 odst.), dolžino vaških poti ozir. v naseljih ulic (25. odst.) in številu zaposlenih (10 odst.). Četrtino vsega zbranega denarja naj bi namenili za nekakšen solidarnostni sklad kot pomoč posebno slabo razvitim krajevnim skupnostim na območju občine.

Spremljanje izvajanja nalog, za katere bi krajevne skupnosti dobile denar, nehalno delo ob razdelitvi ipd. bo naloga posebne komisije podpisnikov sporazuma, v kateri naj

bi bilo enako število delegatov zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine, zbora združenega dela, SZDL, sindikatov in občinskega izvršnega sveta.

Za soboto je predviden poseben seminar za vodstva krajevnih skupnosti. Predsedniki svetov KS, predsedniki delegacij, blagajniki in tajniki KS naj bi se na tem enodnevnem seminarju dobri seznanili z nalogami krajevnih skupnosti.

KAKO NAPAJATI?

Elektro Novo mesto bi moralo v naslednjih petih letih na svojem območju v trebanjski občini zgraditi 30 transformatorjev, vendar bi na leto lahko postavili le dva ali tri. Zaradi pomanjkanja denarja je tretji transformator že negotov. Vprašanje je seveda, zakaj ne pride v te namene noben dinar iz prispevka, ki ga pobira republika. Ta denar gre izključno za proizvodne zmogljivosti, kar bo čez čas lahko pripeljalo do tega, da na terenu vseeno ne bo mogoče uporabljati energije, ker ne bo ustreznega omrežja niti transformatorjev! Trebanjska občina se zavzema tudi za 110-KV daljnovod iz Novega mesta in ravno tako iz Sevnice, za kar bosta dajala Elektru Krško in Novo mesto vso podporo v republiški interesni skupnosti elektrogospodarstva.

BABILONSKI STOLP KMALU NA ODRU

Predvsem mlajši člani Prosvetnega društva Ivan Cankar iz Velike Loke želijo se v tem mesecu uprizariti sodobno Roksandičovo komedijo Babilonski stolp. Pri uprizaritvi sodeluje le pet igralcev, uprizaritev pa traja dve uri in pol. Proti koncu januarja naj bi postavili na oder tudi Jurčičeva Domna.

Za 26-letnico nepretrganega dela pri Kinu Trebnje je Društvo slovenskih filmskih delavcev v Ljubljani podelilo plaketo in značko tudi Milošu Bizjaku, upravniku kina in prosvetnega doma. Slovesnost je bila 26. novembra v dvorani kina Union v Ljubljani. Čestitamo!

BOLJŠE TELEFONSKE ZVEZE

V začetku decembra naj bi Trebnje po novem kablu pridobilo z Novim mestom 23 novih telefonskih zvez. Poštni delavci zagotavljajo izboljšave tudi na Mirni, ki naj bi po nadzemnem kablu prevzela še šentruperške telefonske naročnike. Za Catež bi bili potrebni ojačevalci, ki naj bi okrepili slinost. Te ojačevalce so vnesli v novi srednjeročni program ptt omrežja. Samo Novo mesto bo dobilo več med krajevnih zvez s pomembnimi slovenskimi središči. Za srednjeročni program ptt omrežja bi bilo potrebno zagotoviti za naložbe 5,80 milijonov dinarjev, kjer lahko podjetje za PT promet zagotovi le 45 odst. svoje udeležbe, ostalo bo treba iskati v obliki posojil in neposredno pri uporabnikih. V bodoče bodo stroške za kabliranje za krajevno mrežo vključili v stroške komunale ureditve.

Računajo na pomoč

Štatenberški gasilci kljub odmaknjenosti napredujejo

V zadnjih 15 letih je gasilsko društvo Štatenberg lepo napredovalo, čeprav dela v odmaknjenih in revnih krajih na Trebeljanskem. Člani so si sami kupili 20 svečanih uniform, leta 1972 so zgradili nov stolp. Občani vseh 11 vasi, kolikor jih zajema njihovo požarno območje, so se lepo izkazali pri zbiranju denarja za gasilski kombi, pomagal je tudi občinski gasilski sklad. V tej akciji sta bila še posebno prizadevna poveljnik Drago Gorenc in predsednik Alojz Vrsaj. Nadaljevali so z zbiranjem denarja. V glavnem so ga dobili od zabav. Tako so se letos lahko odločili za nadzidavo gasilskega doma, zamenjavo dotrajnega stropa in novo ostrešje. Vsa dela so opravili člani sami. Izkupiček od raznih prireditve je zadostoval za nakup betonskega železa, betonskih kvadrov, strešno opeko, hlodovino za plohe. Gasilci so hvalični članom in kmetom, ki so jim podarili les za ostrešje.

Poslej bi lahko v nadzidanem gasilskem domu imeli dvorano za razne sestanke in predavanja. Menijo, da bi bil novi prostor lahko tudi spodbuda za ustanovitev mladinske organizacije v teh krajih. Doselej so razne javne shode lahko prirejali le v zasebnih hišah. Za zaključna dela bi potrebovali še precej denarja. Gre za novo električno napeljava, treba je kupiti okna in vrata, ometati stene. Upajo, da jim bodo organi v občini in družbenopolitične organizacije pomagali dokončati prepotrebni dom, edino shajališče občanov v tej dolini.

SPET DOLGA SEJA

Zadnja seja občinske skupščine v tem letu, predvidena za 27. december, bo dolga. Predviden je namreč dolg spisek samih pomembnih vprašanj. Gre za resolucijo o družbeno-ekonomskem razvoju občine za prihodnje leto, financiranje splošne in skupne porabe, delo krajevnih skupnosti v letošnjem letu, program javnih del za prihodnje leto, reševanje občinskega proračuna, vprašanje ustanovitve informacijsko-dokumentacijskega centra, obravnavo zakona o bankah, poročilo o delu delegacij v zvezni skupščini. Ravno tako bo treba obravnavati poročilo o davkih in sečnih načrtih gozdnih gospodarstev.

Tudi v Knežji vasi bi vaščani želeli boljše elektriko. Minuli teden so električarji opravili nekaj nujnih vzdrževalnih del na omrežju. Vaščani so jim radi priskočili na pomoč, samo da bi še prišli mednje z večjimi deli, kjer jih ravno tako ne bi prepustili samim sebi. (Foto: Zeleznik)

Iz kraja v kraj

PRIPRAVA NA SUHEM - Več kot tri mesece organizira trebanjski smučarski klub tako imenovane suhe treninge za svoje člane v telovadnici trebanjske osnovne šole. Teh vaj se je redno udeleževalo okrog 70 članov. Na sneg torej ne čakajo ne pripravljeno.

NE V SVOJEM IMENU - Delegati šentruperške krajevnne skupnosti v občinski skupščini so na predzadnji seji doživeli precej žolčne pripombe na svoja vprašanja. Po seji je delegat Banič dobil z občine razaj vprašanja, ki jih je zastavil v imenu delegacije, niso pa prišli na krajevno skupnost. Delegat potrebuje potemtakem tudi nekaj poguma za svoj nastop.

ZGODNJI ALKOHOLIZEM - V zadnjih treh letih so pri šestih učencih ugotovili kronični alkoholizem. Neki šolarček v mali šoli je ob malici zavrnil mleko, češ kaj bi tisto, ko pa sem zajtrkoval vino in kruh... Tako se je po drugi strani potrdila ugotovitev, da se je treba vprašanja alkoholizma lotevati že v šoli, med drugim so tudi zdravljeni alkoholiki v svojih izpovedih dostikrat navajali

POSLEJ PRAVA SPRICEVALA - Občinska skupščina je na zadnji seji sprejela ustanoviteljski akt za glasbeno šolo pri trebanjski osnovni šoli. Šola potrebuje ta dokument za verifikacijo. Zatem bo lahko svojim slušateljem šole izdajala spricevala, ki bodo imela veljavnost tudi drugod. Za glasbeni pouk vlada med mladino in starši veliko zanimanja. Raznih glasbil se uči okrog 90 mladih.

OVIRA JIH OZKA CESTA - Pisali smo že o ozki cesti Poljane-Ornuška vas, ki je trd oreh za IMV-jev delavski avtobus; treba bi jo bilo namreč razširiti. Ob srečevanju 24. novembra avtobusu niso odpovedale zavore, kot smo napačno zapisali. Drugemu vozilu se je umaknil tako, da je zavil na doljno stran ceste.

V torek naj bi od gradbincev prevzeli temelje za novo osnovno šolo na Blanci že Marlesovi delavci za montažo same šolske stavbe. Šola naj bi bila gotova do 27. aprila. (Foto: Zeleznik)

Šolstvo dela stabilizacijsko

Pred odločitvijo o programih izobraževalne skupnosti za prihodnje leto so delegati dobili poročilo o vzgojno-izobraževalnem delu v občini v minulem šolskem letu

Finančni načrt izobraževalne skupnosti za letošnje leto je bil ovrednoten na nad 23 milijonov dinarjev. Letošnji napredek je najbolj očiten v primerjavi z dosežki predhodnega obdobja. Najbolj splošen podatek o tem je sam učni uspeh učencev. Le-ta se je v minulem šolskem letu povzpela na 98,7 odst., kar je napredek za 0,6 odst. v primerjavi s prejšnjim šolskim letom. Se naprej se je zmanjšal osip.

Zanimivo je, da so zaposleni v šolstvu opravljali tudi vrsto del, za katera po enotnih republiških merilih niso dobili denarja. Tako družba priznava stroške samo za 120-urno mazo šolo, v občini so opravili po 200 ur na oddelek. Pripravili so šolo v naravi za 286 učencev 4. razredov v Valovinah pri Pulju (od 219 neplačalcev se jih je naučilo plavati 178), za kar izobraževalna skupnost ne dobi dinarja. Ravno tako ne dobijo denarja za investicijsko vzdrževanje šol in za vrsto dejavnosti. V šolstvu ne poznajo 150-odst. plačila nadur, temveč le pavšalni znesek. Vse to pomeni odgovodovanje v korist mladine in tudi družbe.

Značilno za šolstvo v občini je veliko število vozačev. Vsak dan se vo-

zi v šolo vsak tretji šolar! Opremljenost šol ni najboljša. Delavnico za

Vse vrste sevnškega Partizana so v četrtak občinstvu pokazale, kaj so se člani naučili v zadnjih treh mesecih redne vadbe. Delo vodnikov, ki so zrasi v društvu, je usmerjeno na vse močnejše vrste mladih telovadcev od cibabanov dalje. Na sliki: z nastopa deklet na gredi. S podobnim nastopom se bodo predstavili tudi spomladi.

TRŽIŠČE: DOBILI ASFALT

Konec minulega tedna je bilo asfaltirana pol cestišča skozi vas. Cestarji so nadaljevali asfaltiranje tudi naslednje dni. Zaradi strmin in drugih ovir je bilo treba precej asfalta položiti ročno.

KAJ ČRTATI?

Izvršni odbor izobraževalne skupnosti se je znašel v četrtak v težavnem položaju, saj se je treba odpraviti večini akcij tako imenovanega dogovorjenega programa, ker republiška izobraževalna skupnost uvršča v financiranje le redni program. Na večje obremenjevanje gospodarstva - stopnja v sevniški občini je že tako višja kot v vrsti razvitejših občin - ne morejo računati. Delegate izobraževalne skupnosti bodo obširneje obvestili o namenu posameznih akcij (med drugim so to tudi plačila šolskih malic socialno šibkim otrokom in šola v naravi), ki so jih doslej uspešno razvijali.

Sevniški paberki

PROŠNJA ZA POMOČ - Preurejanje sevnškega gasilskega doma za urejeno kulturno dvorano v mestu se približuje kraju. Kulturni skupnosti ob tem pohaja sapa, saj manjka za vse precej denarja. Po pomoč so se obrnili tudi na delovne kolektive in ostale interesne skupnosti.

VSEGA NE ZMOREJO SAMI - Mladi v Šentjanžu so bili letos precej uspešni pri pripravi različnega gradbenega materiala za obnovo prosvetnega doma. Imajo les za ostrešje, betonske kvadre, precej stavbnega pohištva, skratka, vse skupaj že presega vrednost 50.000 dinarjev. Samega dela se žal še vedno ne morejo lotiti, ker jim manjka okrog 20.000 dinarjev za strop. Skoda bi bilo, če bi jim vse skupaj propadlo. Upajmo, da jim bo kulturna skupnost priskočila na pomoč.

tehnični pouk premoreta le šoli v Boštanju in Sevnici. Za telesno vzgojo sta pri šolah le telovadnici v Sevnici in Šentjanžu (skromna na posebni šoli); čitalnice skupaj s knjižnico so le na šolah v Boštanju, Šentjanžu in v posebni šoli; prostor za interesne dejavnosti ima samo nova šola v Boštanju; otroci imajo jedilnico le na osnovni šoli v Boštanju in v posebni šoli. Razen v Boštanju zadostajo šolske kuhinje le za pripravo šolskih malic. Šole lepo skrbijo za knjižnice, kjer pride že dobrih šest knjig na učenca.

A. ZELEZNIK

Preusmeritev ni nedosegljiva

V sevniški občini so preusmerili že skoraj 60 kmetij

V sevniško občino je hranilno-kreditna služba pri Kmetijskem kombinatu pritegnila precej posojil v korist zasebnih kmetov, v glavnem za sodobnejše hleve. Lani so se usmerili predvsem na posojila mednarodne banke, saj je kmetijstvo občine prišlo na prednostno listo kot manj razvito za levi breg Save, desni breg pa za višinske kmetije. Lojze Rupar, vodja hranilno-kreditne službe, (HKS) pravi, da je bilo tako lani uporabljenih 4,20 milijona dinarjev. Letos so podali zahteve za 18 novih kmetij pri mednarodni banki. Gre za 324 stojšč za govedo in 775 kubičnih metrov silosov; prijavljena vrednost po predračunski vrednosti znaša 10,26 milijonov dinarjev.

„Poglavitna ovira pri tem je, da denar pozno priteka. Nerazumljivo je, zakaj je treba na posojilo čakati skoraj še celo leto, če je bila vsa dokumentacija potrjena že spomladi,“ meni Lojze. Tako za letos ni prišel še dinar.

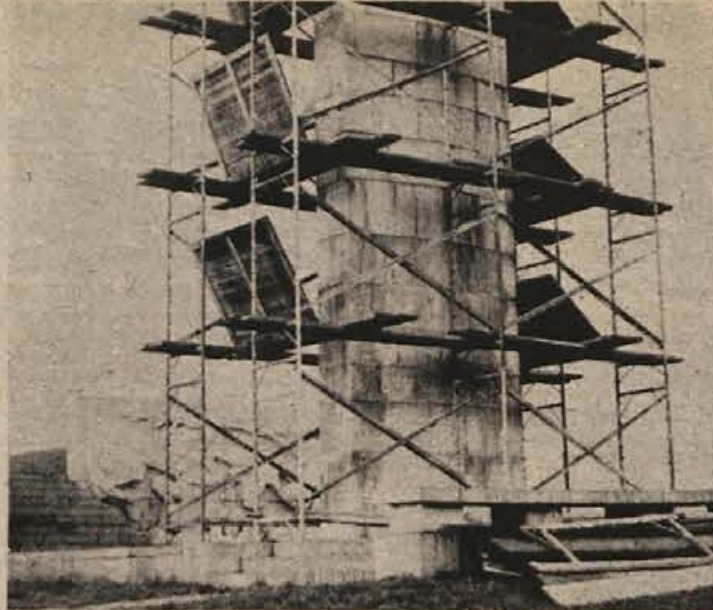
Lojze Rupar: „Pri posojilih moti kmete pozen dotok sredstev.“

Kmetom so zato skušali pomagati z raznimi viri za premostitev. Tako je v občini že 40 novih hlevov, od 50 do 60 kmetij je preusmerjenih v živinorejo. Vrednost programov za prihodnje leto znaša 50 milijonov dinarjev. Gre tudi za novo mehanizacijo, pet novih hlevov in razne skupnosti. Poleg skupnosti za jagodičevje želijo podpreti še sadjarsko skupnost, vinogradniško skupnost, predvideni sta tudi dve skupnosti za mehanizacijo.

KS ČRNOMELJ: ZA DELO PREMALO DENARJA

Črnomaljska krajevna skupnost se močno razlikuje od ostalih krajevnih skupnosti, kaže pa, da so nekateri na to pozabili. V sporazumu, ki predvideva razdelitev denarja za prihodnje leto (sporazum so sprejeli na zadnji seji občinske skupščine), so na posebnosti črnomaljske krajevnih skupnosti pozabili, kajti z omenjenim zneskom ne bo mogla delati. Določeni znesek bi namreč zadostoval komaj za osebne dohodke zaposlenih. Kljub temu da je bil sporazum sprejet, v krajevni skupnosti upajo, da bodo o financiranju njihove skupnosti še razpravljali.

Črnomaljski spomenik padlim za svobodo je prijetno zbiralšče mladih in občanov, ki imajo radi sprehode v naravo. Te dni je spomenik dobil malce čudno obleko. Nepoučeni mislijo, da bodo spomenik prekrili, toda delavci ga bodo na mestih, kjer je začel razpadati, popravili.

Kljub težavam najcenejši

V črnomaljskem dijaškem domu, edinem v Beli krajini, so gojenci od 8. do 19. leta

Dijaški dom v Črnomlju je edina ustanova te vrste v Beli krajini; starost gojencev doma, ki obiskujejo srednje, posebno in osnovno šolo, je od 8 do 19 let.

V prejšnjem in tem šolskem letu so v črnomaljskem dijaškem domu

Črnomelj: uspel literarni večer

Poslušalo 70 mladih

Na predvečer dneva republike je črnomaljska ljudska knjižnica pripravila poskusni večer poezije, na katerem so nastopili mladi belokranjski pesniki in pesnice.

Nastopajoči so se zbrali v prostorih ljudske knjižnice, na večer pa je prišlo okoli 70 gimnazijcev in študentov. Navzoče je pozdravila vodja knjižnice Lea Grabrijan in jih seznanila z mesecem knjige, nato pa se je predstavilo pet mladih pesnikov in Nežka Raztresen z Adlešičev. Svoja dela so brali Stanko Štrajn, Stanislav Bahor, Tomaž Skrbinec, Nada Žepuhar in Miroslav Plut. Vezno besedo je bral Stanko Štrajn, nastopajoče pa je na kitari spremljal študent muzikologije Igor Saje.

Večer poezije je nedvomno uspel, saj organizatorji niso pričakovali, da se bo zbralo toliko poslušalcev, ki so dela mladih črnomaljskih in Raztresenove nagradili z močnim aplavzom. Grabrijanova je povedala, da bodo v kratkem pripravili še nekaj literarnih večerov belokranjskih začetnikov, ki so se na prvem večeru izkazali z dokaj obetavno poezijo.

Črnomaljski drobir

GRAŠČAKI, NE JEZITE SE – Grajska cesta je po besedah stanovalcev tako razrita, da ima vsak, kdor vanjo zaide, občutek, da hodi po nevdarčevani gozdni poti. Na cesti je veliko blatnih luž, kar občuti neprijeten stanovalec zlasti ponoči. Zaradi „znamenite“ ceste so dobili stanovalci v tem mestnem delu ime graščaki. Zlobneži pravijo, da so lahko zadovoljni, češ da so bili pravi graščaki veliki gospodje, pa se zaradi blatnih cest niso pritoževali. Torej, graščaki, kaj se jezite? Organizirajte rajše prostovoljno delovno akcijo...

ZANEMARJENI PLOČNIKI – V Črnomlju je veliko cest brez dobrih pločnikov in še tiste, ki jih odgovorni ponavadi zgradijo le polovično, propadajo. Kot kaže, so pločniki v mestu lepo ogledalo pridnosti odgovornih služb, ki jim ni mar za videz mesta in za varno hojo občanov.

VEČ PODOBNIH LICITACIJ – Črnomaljska krajevna skupnost je minuli ponedeljek pripravila v svojih prostorih licitacijo, na katero je prišlo kar precej občanov. Skupnost je ponujala motorno kolo in motorno kosilnico, oboje v nevoznem stanju. Predvsem nekaj kmetov je potarvalo, da bi bilo prav, ko bi poslej pripravili več podobnih licitacij, o katerih naj bi obvestili kar največ kmetov.

BOLJE NA TRETJEM TURNIRJU – Črnomaljski košarkarji so na drugem košarkarskem turnirju v počastitev dneva republike v Novem mestu uresničili naše napovedi. Lani so izgubili vsa srečanja in so bili četrti, letos pa so premagali novo-meško Loko 74. Ker so izgubili z Obutvijo in ker je Loka premagala Obutev, je o vrstnem redu odločala medsebojna razlika v koših, ki je Črnomaljske postavila na – četrto mesto.

Črnomaljski poročevalec

18 DOLENJSKI LIST

Pritegniti še 248 upokoјencev

Predsednik metliškega Društva upokoјencev bo še naprej Franc Jakljevič, tajnik pa Jože Matekovič – V občini 700 upokoјencev, včlanjenih pa le 452

Sredi prejšnjega meseca je imela metliška občinska podružnica upokoјencev ustanovni občni zbor, na katerem so v zvezi z zakonom o društvih ustanovili samostojno „Društvo upokoјencev“ s svojimi pravili.

V začetku zбора je predsednik društva Franc Jakljevič podal poročilo o dosedanjem delu. Povedal je, da so se metliški upokoјenci zbrali že 1947, s prvim delom pa so pričeli, ko so dobili primerne prostore. Ob lanskem občnem zboru je bilo včlanjenih 431 upokoјencev, sedaj ima upokoјensko knjižico 452 upokoјencev.

Ob dnevu armade veliko proslav

Koordinacijski odbor za izvedbo proslav ob dnevu JLA pri metliški občinski konferenci SZDL je že pripravil okvirni program praznovanj. Tako bo okoli 15. decembra redna skupščina rezervnih vojaških starešin, pri predsedniku sveta za splošni ljudski odpor pri metliški občinski skupščini bodo pripravili sprejem, na katerem bodo prisotni predstavniki iz črnomaljskega garnizona, rezervni starešine, predstavniki družbenopolitičnih organizacij, teritorialne obrambe, borci in drugi.

Na dan JLA bodo po krajevnih skupnostih okrasili grobove padlih partizanov, spomenike in spominska obeležja. Do praznovanja bodo prikupili filme z vojaško vsebino, po krajevnih skupnostih bodo organizirali srečanje borcev z mladino itd. Praznik JLA bodo počastili tudi v delovnih organizacijah, sestali se bodo delavski sveti in odbori za splošni ljudski odpor, kjer se bodo pogovarjali o pomenu naše JLA in dobro organiziranega ljudskega odpora. Solarji se bodo spomnili naše armade na svojih prireditvah, na katerih bodo sodelovali tudi borci in predstavniki JLA, ki bodo osnovnošolce seznanili z življenjem in delom naših vojakov.

koјencev. V občini je okoli 700 občanov, ki so že v pokoju, zato si morajo vsi člani prizadevati, da bi v društvu pritegnili še ostale.

Jakljevič je govoril tudi o prizadevanjih, da bi razširili dom upokoјencev pri domu počitka. Če ne bo težav, bodo začeli graditi že čez dobre pol leta. Ko je govoril o aktivnosti upokoјencev, je predsednik društva omenil številne izlete, ki so med člani najbolj priljubljeni. Povedal je, da si že dalj časa prizadevajo ustanoviti pevski zbor, pa ga, ker nimajo pevovodje, ne morejo. Vsi člani so se razveselili novice, da je društvo v sodelovanju s konferenco delegatov skupnosti pokojniškega in invalid-

škega zavarovanja dobilo denar za nakup dveh enosobnih stanovanj in ene garsonjere. Stanovanja bodo vseživja predvidoma v prvi polovici prihodnjega leta.

Ob koncu zбора so člani sprejeli sklep, da bo društvo tudi vnaprej vodil stari pravni in nadzorni odbor, nato pa so najbolj delavnim članom podelili diplome. Dobili so jih: Jože Kremesec, Pavla Malešič, Jože Pušič, Stanja Požek, Jože Simonič, Martin Škof, Ivan Turšič, Anton Tožak in Anton Zevnik.

Začetek razprav po KS 12. decembra

Metliška občinska konferenca SZDL je že določila datume za zbere delovnih ljudi in občanov. Začeli se bodo 12. decembra in bodo po običajnih mestih v krajevnih skupnostih, zaključili pa se naj bi dva dni kasneje.

Na zborih bodo občani še enkrat razpravljali o osnutku družbenogospodarskega načrta razvoja metliške občine v obdobju 1976 – 1980, govorili bodo o ovrednotenih programih in stopnjah samoupravnih interesnih skupnosti za prihodnje leto ter izvolili organe za krajevne skupnosti, in sicer po teritorialnem načelu.

Razprave bodo vodile krajevne konference SZDL, ki vabijo občane, da se javne razprave, na katerih bodo govorili tudi o razvoju krajevnih skupnosti, udeležijo v čim večjem številu. Vse pripombe, ki jih bodo občani dali k osnutku družbenogospodarskega načrta, bodo poslali na občino, kjer jih bodo tudi upoštevali.

BREZ SKLADA ZA POSPEŠEVANJE KMETIJSTVA

Sklad za pospeševanje kmetijstva v metliški občini je bil ustanovljen konec 1969, na zadnji seji občinske skupščine pa so se dogovorili, da ga ukinejo. Sredstva in obveznosti ukiniteljnega sklada so se prenesla na Kmetijsko zemljiško skupnost, in se bodo tudi vnaprej uporabljala za pospeševanje kmetijstva.

NA PREDSTAVE V ČRNOMELJ ALI NOVO MESTO

Kot kaže, letos gledališkega abonmaja v metliški občini ne bo, ker je premalo denarja. Kljub temu pri kulturni skupnosti zagotavljajo, da bodo pripravili najmanj tri gostovanja poklicnih gledališč, tako da metliški ljubitelji le ne bodo ostali brez tovrstnih prireditev. Vsi tisti, ki radi zahajajo v gledališča, pa bodo morali poslej na predstave v Črnomelj ali celo v Novo mesto, kjer bo predstav veliko več.

pa porabijo v korist gojencev doma. Ob novem letu obdarijo svoje gojence, sodelujejo tudi v vseh akcijah, ki so v korist mladine.

Dijaškemu domu v Črnomlju primanjkuje strokovnega vzgojiteljskega osebja, na tesno so tudi s prostotrom. Z gradnjo stavbe centra srednjih šol, ki je sedaj v domu, bi pridobili nujno potrebni prostor. Lahko bi organizirali tudi preprosto družbeno prehrano, za začetek vsaj za prosvetne delavce.

T. V.

ODLOK O ODVOZU SMETI

Da bi postal Črnomelj bolj čisto in urejeno mesto, pripravljajo črnomaljska krajevna skupnost v sodelovanju s komunalno obrtnim podjetjem in oddelkom za gospodarstvo pri občinski skupščini odlok o obveznem odvažanju smeti. Odlok naj bi občinska skupščina sprejela po novem letu, sestavljali pa upajo, da se bodo občanom že sedaj ravnali po njem.

PIONIRJI SO BILI V DUGI RESI

V počastitev 29. novembra je odpotovala v Dugo Reso – hrvaško mesto je pobrateno s črnomaljsko občino – skupina cicibanov iz črnomaljske, semiške in viniške osnovne šole, kjer so jih na proslavi ob dnevu republike sprejeli z učenci domače osnovne šole v pionirski vrste. Belokranjski učenci, ki so bili gostje osnovne šole, so sodelovali tudi pri kulturnem programu.

Darilo za Vietnamce

Pionirji počastili 29. november – 152 novih pionirjev

V počastitev dneva republike je črnomaljska osnovna šola pripravila v prosvetnem domu mikavno proslavo, na kateri so nastopili osnovnošolski recitatorji, člani ritmičnega in folklornega krožka in dramske skupine.

Po proslavi so v pionirsko organizacijo sprejeli 152 cicibanov, med njimi tudi 22 učencev iz podružničnih šol iz Doblič, Gribeč in Adlešičev. Po sprejemu so pionirji izvolili delegacijo, ki bo vodila akcijo zbiranja solidarnostnega dinarja za nakup šolskih torbic za vrstnike iz vietnamskih šol. Ladja, ki bo v Vietnam odpeljala 20. decembra, bo imela na krovu tudi darila jugoslovanskih pionirjev, med njimi pa bo 1000 torb iz Slovenije. V vsakem darilu, torbici, bodo vse šolske potrebščine, pionirska ruta, kapa, značka in darilo, značilnost kraja. Kot kaže, bodo črnomaljski pionirji s pomočjo vseh treh podružničnih šol poslali v Vietnam dve torbici in še enkrat dokazali, da se zavedajo pomembnosti sodelovanja med našo državo in prijateljskim Vietnamom.

Za pridne roke ni ovir

„Tam, kjer so doma pridne roke, je dovolj kruha, je sreča cela, je družina zadovoljna. In taka zadovoljna družina je naša vas. Lotili smo se ceste, nalezeli na številne težave in jih z dobro voljo, predvsem pa s prostovoljnimi delom, prebrodili. Danes nas mnogi sprašujejo, kako smo zmogli, in vsakemu odgovorimo: poskusite, pa boste videli. Čeprav je težko, gre...“

Tako nekako mi je odgovoril na vprašanje, kako so prišli do sodobne asfaltne ceste, Anton Humljan iz Boldraža. Anton je kmet, doma ima 9 hektarjev veliko kmetijo, ki jo je, ko so delali cesto, čeprav s težkim srcem nekajkrat zapustil. Za cesto, za svojo in srečo svojih. In kako so gradili? Anton Humljan je povedal: „Nekako pred dvema letoma smo se dobili na sestanku in se pogovarjali o novi cesti. Najprej je bila na vrsti trasa. Vsak, kdor je imel zemljo ob cesti, je rade volje prepustil nekaj metrov zemlje za bodočo cesto. Dogovorili smo se, da bodo prav vsi delali na trasi in s prostovoljnimi urami pocenili delo. Tako je delalo vsak dan okoli 12 ljudi in velikokrat se je zgodilo, da so opravili kar dva delovna dneva. Ko je bila trasa pripravljena, smo zbirali denar. Vsak vaščan, ki je v službi, je odstopil mesečni osebni dohodek, kmetje pa smo prispevali povprečno „mesečno plačo“ na kmetiji. Vendar to ni bilo vse. Ker je bilo denarja premalo, je deset hiš v vasi prispevalo po 3000 dinarjev, ostale manj, in tako smo prišli do 500 metrov asfalta, ki se vije skozi naselje. Jasno je, da ni šlo vse tako lepo, kot sem povedal. Večkrat nam je na pomoč priskočila občina, povedati pa moram, da imajo največ zasluge mladi. Če bi obupali oni, ceste ne bi nikoli imeli. No, pa s pol kilometra sodobne ceste nismo zadovoljni. Pogovarjamo se, da bomo pripravili novo delovno akcijo. Ta naj bi dala še najmanj 400 metrov asfalta, ki nas bi pripel na cesto, ki pelje na Slavno vas. O tej delovni akciji in načrtih pa kaj več drugič.“

Lani so na metliški osnovni šoli ustanovili „Pionirsko hranilnico“, iz knjige vlagateljev pa je razvidno, da so mali Belokranjci varčni. Banka je odprta vsak torek in petek, v sredo pa posluje tudi v popoldanskih urah. Na sliki: učenci v pionirski hranilnici. (Foto: Janez Pezelj)

Sprehod po Metliki

NOVO LETO NI VEČ DALEČ, zato že marsikdo razmišlja, kje bo preživel najdaljšo noč v letu. Silvestrovanje pripravljajo v hotelu Bela krajina, kjer bo potrebno odšteti za posameznika 200 dinarjev. Veselo bo tudi po zasebnih gostilnah in seveda po stanovanjih, kjer bodo pač silvestrovali doma.

O KULTURI SO SPREGOVORILI na minuli konferenci Zveze komunistov. Najprej so se seznanili z nič kaj rožnatim stanjem, nato pa so sprejeli vrsto sklepov za izboljšanje položaja in za učinkovitejšo delo v bodočnosti.

DVANAJST METLIŠKIH FANTOV je sestavilo instrumentalno skupino, ki vadi v mladinskem klubu. Fantje imajo precej glasbenega znanja, saj so sodelovali vrsto let v godbi na pihala, nekateri med njimi

pa so si znanje nabirali tudi v glasbeni šoli. Poslušalcem se nameravajo predstaviti že prihodnje leto.

MINULI PONEDELJEK so komunisti na osmi seji občinske konference ZKS med drugimi razpravljali o osnutku družbenogospodarskega načrta o razvoju metliške občine v obdobju 1976 – 1980, sprejeli so poslovnik občinske organizacije ZK in njenih organov ter dali soglasje k poslovniku častnega razsodišča OK ZKS.

ČETUDI JE MLADIH v mestu zelo veliko, jih je bolj malo videti na javnih prireditvah v domu Partizana na Pungartu, so pa zato ob istem času bolj polni gostinski lokali. To je toliko bolj nerazumljivo, ker mladi ob vsaki priložnosti tarnajo, da so razen v gostilne nimajo kam dati.

metliški tednik

Meteorološka „vojna“ v Kočevju

Po Kočevju so se razširile novice, da je občinska skupščina odpovedala sodelovanje z ljubljanskim Meteorološkim zavodom, kar pomeni, da bo ukinjena meteorološka postaja v Kočevju in da na televiziji ter radiu ne bodo več objavljali podatkov o temperaturi v Kočevju. Nekateri so trdili, da se to ne bi smelo zgoditi in da bi tistih 15.000 oziroma 20.000 din za to postajo morali kje dobiti. Omenjali so tudi možnost, da bi to skupno financirali občinska skupščina, Turistično društvo, Skupnost za varstvo okolja in morda še kdo.

Predsednika izvršnega sveta Alojza Petka smo vprašali, kaj je na teh govorih, oziroma če bo meteorološka postaja v Kočevju res ukinjena.

Povedal je, da sta zdaj v Kočevju dve ineteorološki postaji. Prvo, pri Oskarju Kopitarju v Podgorski ulici 1, vzdržuje in plačuje Meteorološki zavod Ljubljana, drugo, pri Franju Kranjcu na Trati, pa je pred nekaj leti iz ne še povsem razumljivih razlogov naročila občinska skupščina in jo tudi plačuje. Zdaj je prevladalo

mnenje, da je za Kočevje dovolj ena meteorološka postaja. Ta naj bi opravljala sedanje delo obeh. Čeprav po mnenju občinskih organov za kočevsko občino objavljane temperatur v RTV ni posebno pomembno, bi to kljub temu lahko ostalo še vnaprej. Razen tega bi morala

ta postaja prevzeti merjenje onesnaževanja zraka, ker je Kočevje med tistimi (onesnaženimi) mesti, ki mora to službo organizirati. Za tako merjenje pa je bolj pripravna in pomembna meteorološka postaja v mestu (se pravi v Podgorski ulici) kot v nekoliko bolj oddaljeni in višje ležeči Trati.

J. PRIMC

Ali že veš...

... da je kočevska občina po odstotku krvodajalcev na 5. mestu v republiki, po odstotku posodobljenih cest pa na 55. med 60 občinami?

... da je bila cesta Skofljica-Brod na Kolpi sprejeta pred kratkim med magistralne, kar pomeni, da je na njej dovoljena največja hitrost 100 km na uro, medtem ko je bila doslej 80 km na uro?

... da letos v kočevski občini niso porastle cene, ki jih odobrava občinska skupščina za več, kot je bilo dogovorjeno? Izjema so le stanarine, ki so narasle nad dogovorjenih 25 odstotkov, pri čemer pa še ni upoštevana prikrita podražitev, kot so na novo uvedeni obratovalni stroški, znižan odstotek za tekoče vzdrževanje in podaljšana doba trajanja elementov stanovanjske opreme.

... da so zabeležili v devetih mesecih letos Trikon, Kmetijsko gospodarstvo in lovišče „Medved“ skupno za 8.835.000 din izgube in da je znašala letos zguba kočevskega gospodarstva skoraj trikrat več kot v istem obdobju lani?

... da v občini nismo dovolj upoštevali priporočil in zahtev dobrega gospodarjenja, saj je ob tričetrtletju padel ostanek dohodka za 6 odstotkov, osebni dohodki pa so večji za 36 odstotkov, in da so osebne dohodke zvečali tudi v Trikonu, čeprav poslujejo z izgubo?

... da so se po uradni statistiki od lani cene zvečale za 14 odstotkov, naši trgovci pa ugotavljajo, da so večje za 28 odstotkov?

SOLARJI ZA PRAZNIK

V petek, 28. novembra, smo učenci osnovne šole Kočevje proslavili dan republike in 30-letnico svobode. Imeli smo tri proslave: za dopoldansko in popoldansko izmen v novi šoli in še za učence v stari šoli. Na njih so nastopili mladinski pevski zbor pod vodstvom Iveta Staniča in recitatorji z recitalom, posvečenim 29. novembru, ki so ga naštirali pod vodstvom Drage Mlakarjeve.

L. P.

Priznanja varnostnikom

V obeh občinah je nad 100 varnostnikov

Tudi kočevsko-ribniški varnostniki, se pravi člani kolektiva TOZD Varnost, ki delajo na območju obeh občin, so lepo praznovali letošnji praznik republike. Ker traja njihov delovni čas vseh 24 ur na dan, so organizirali svečanost dvakrat.

Na teh praznovanjih so spregovorili tudi o svojem delu in podelili priznanje najzaslužnejšim svojim članom, se pravi tistim, ki se posebno odlikujejo pri varovanju družbenega premoženja. Razen tega so se ob tej priložnosti spomnili tudi svojih nekdanjih tovarišev, med njimi svojih prvih vodij takratne izpostave, Alojza Rauha in Slavka Bergerja. Na

Na praznovanju letošnji dan republike, ki je bila 28. novembra v avli osnovne šole Ribnica, je govoril predsednik KO SZDL Tone Andoljšek, šolarji pa so pripravili svečano akademijo. (Foto: D. Mohar)

Praznični sprehod skozi občino

Povsod je bilo svečano in zabavno — Zdaj mislijo že na novo leto

Dan republike so v ribniški občini zelo svečano praznovali ne le po območnih središčih, pač pa tudi po šolah in delovnih organizacijah, kjer so na dan pred praznikom skoraj povsod delali le do 12. ure. Nekateri delovne organizacije so na praznovanju podelile tudi nagrade najzaslužnejšim članom kolektiva.

28. novembra zvečer so bile proslave v Ribnici, Sodražici in Dolenji vasi, na katerih so podeljevali priznanja za delo v OF oziroma SZDL. Na ribniški je spregovoril Tone Andoljšek, predsednik krajevne organizacije SZDL, v kulturnem delu pa so nastopili člani kulturnih skupin oziroma krozkov osnovne šole. Na praznovanju v Sodražici so nastopili razen šolarjev še trije pevski zbori. Podobno je

V imenu vseh, ki so prejeli ob dnevu republike v Ribnici priznanja za delo v OF oziroma SZDL, se je zahvalila Franja Bojc-Bidovec, znana partizanska zdravnica, ki je obljubila šolarjem, da se bo mednje vrnila že 19. decembra in jim pred dnevom JLA pripovedovala spomine iz NOB. (Foto: D. Mohar)

bilo tudi v Dolenji vasi, naslednji dan pa še v Loškem potoku. Na praznovanju so bila izvajana predvsem glasbena dela in recitacije na temo iz NOB.

V hotelu Jelka v Ribnici je bil dva praznična večera ples. Konsumacija je veljala 80 din. Igrali so „Ribniški fantje“. Zabave so trajale do zgodnjih jutranjih ur.

Mladinska organizacija iz Dolenje vasi je priredila ples v DC-16. Igral je ansambel iz Vasi-Fare. Oba večera je bila dvorana polna pretežno mladih. Nekateri zametijo organizatorjem, da je bila pijača (vino, pivo in kokta) razmeroma draga. Vendar, sodeč po praznih steklenicah, je bilo kljub temu dovolj prometa in je organizator verjetno zaslužil.

Tudi mladinska organizacija iz Malega Loga je organizirala ples. Igral je ansambel „Spo-

min“. Razen tega so bili plesi in zabave še drugod.

Vreme je bilo med prazniki slabo, zato so mnogi raje ostali v domačih krajih, kot da bi se vozili po nevarnih cestah. Kljub temu so praznik republike dostojno praznovali. Nekateri ljubitelji dobre kapljice pa pravijo prav po ribniško, da so morda res tokrat kaj zamudili, vendar bodo kmalu nadoknadili, pri čemer so gotovo mislili na silvestrovanje oziroma novo leto.

M. GLAVONJIC

KORISTNI JEZOVI

Eden zadnjih jezov, če ni celo zadnji, na Bistrici je pri Ilčevem mlinu v Goriči vasi pri Ribnici. Nekateri pravijo, da je bilo pred vojno oziroma tudi kmalu po njej na Bistrici kar 7 jezov. Morda so v Ribnici vedno pogostejše poplave tudi zato, ker ni jezov in voda hitreje pridere po strugi. Jez pa ne zadržuje le vode, ampak jo tudi bogati, saj je v njej lahko več rib. Razen tega jez tudi olepuje pokrajino.

Ilčev jez je eden zadnjih na ribniški Bistrici. (Foto: D. Mohar)

Ribniški zobotrebci

POMAGAJMO TURIZMU — Na območju Dolenjske je veliko zanimivih krajev, ki privlačijo domače in tuje turiste. Na našem območju turizem se ni posebno razvil, pričakujemo pa, da bo bolje, ko bodo posodobljene ceste proti Delnicam, Postojni, Novemu mestu in Beli krajini, kar bo urejeno predvidoma že v prihodnjih nekaj letih. Zato se želi ribniško Turistično društvo že zdaj okrepiti. Zdej zbirajo nove člane, ki bodo delovali na področju pospeševanja turizma.

M. G.

KMALU OTVORITEV — Dom JLA pospešno dokončujejo. Pridni graditelji so dehal tudi na praznik 1. decembra. Dom bo odprt 19. decembra. Proslava bo še posebno svečana, ker bo letošnji dan JLA, 22. december, izjemoma tudi državni praznik, ker praznujemo 30-letnico zmage.

KLUB OLIMPIJCEV — Navada je, da imajo večja športna društva klube svojih navijačev (simpatizerjev) po manjših krajih. Nogometni klub Olimpia ima svoj klub ljubiteljev oziroma navijačev tudi v Ribnici. Naloga članov kluba je, da s propagando spodbujajo priljubljenost za nogomet, zato razobešajo plakate pred tekmami, prodajajo

— Zakaj boste na Gori zgradili letališče za helikoptere?

— Da se bodo ljudje lahko izseljevali tudi pozimi, ko je naša cesta pol leta neprevozna.

NOVI AVTO

Te dni je izšla druga številka glasila delovne skupnosti Avto Kočevje. V njej obravnavajo pogoje za ustanovitev treh tozov (tovorni promet, mehanična delavnica in motel Jasnica), gospodarjenje v devetih mesecih letos, razen tega pa objavljajo sestavki o nameravani nakupu novih vozil, o sklepih samoupravnih organov, novih cestnih predpisih, izobraževanju, delu sindikalne organizacije in drugem.

PRED SPREJEMOM

Konferenca delegatov krajevne skupnosti Kočevje bo še letos sprejela program dela za prihodnje leto, program dela do leta 1980 in finančne načrte. Še pred sprejemom pa bodo o predlogih teh programov razpravljali na sestanku mestnega odbora SZDL, predsednikov območnih odborov KS in SZDL. Na tem sestanku bodo usklajevali dosedanje predloge občanov s predlogi načrtov.

Na nedavno svečanost ob sprejemu novih članov v ZK, ki jo je organiziral občinski komite ZK Kočevje, so povabili tudi 25 komunistov iz vse občine, ki so letos dopolnili 60, 65, 70 ali 75 let, oziroma so bili rojeni pred letom 1900. Stare komuniste — med njimi je bil tudi Karel Glad iz Kočevja (na fotografiji) — so ob tej priložnosti obdarili s knjigami. (Foto: Primc)

Drobne iz Kočevja

VESELO IN ZALOSTNO — Praznične dni so občani izkoristili za lov, krajše izlete pa tudi za oddih. Žal je nagajalo vreme. Veliko jih je ostalo kar doma in so se prav dobro imeli. Bilo je vsega na pretek, jedaječa in pijača, o čemer so pričali tudi smetnjaki, polni odvržene hrane, steklenice dragih pijač pa tudi ovojnice raznih zdravil, s katerimi so občani zdravili mačka. Pa nam gre res čisto dobro, a žal ne vsem! Upokojenci so sedeli doma, ker so prejeli pokojnino šele po praznikih. Tako dobočata koledar in novi zakon. Vendar je

prav njihovo minulo delo pripomoglo, da danes mladi ljudje lahko veselo praznujejo praznike. Sicer pa bo mo vsi nekoč stari...

FILM SNEMAJO — Amaterji snemajo po kočevskih ulicah film, ki naj bi prikazal spoštovanje prometnega reda in discipline. Poslali ga bodo na republiško tekmovanje. Za posnetke nerada ne bo težav, ker ga je na naših ulicah dovolj, za posnetke discipline in reda pa si bodo morali verjetno pomagati z režijo igralnega filma in z uvoženimi igralci.

SOCIALNO SLIKARSTVO — Nove znamke so izšle, in sicer serija šestih pod naslovom „Jugoslovanska umetnost skozi stoletja — socialno slikarstvo“. Kot zadnja letos pa bo izšla še serija treh znamk „Evropsko leto varstva arhitektonske dediščine“.

SNEG IN PRATIKA — „SNEG na Andreja (21. novembra) sto dni leži in žito mori.“ — No, snega na ta dan ni bilo. Stoletna pratika pravi še: „Barbara (4. dec.) v mirazu — miraz bo trajal neprekinjeno še naprej.“ Vprašanje pa je, če ni mulasto „sodobno“ vreme zmešalo tudi pojmov in ugotovitev tisočletnih opažanj, ki so osnova trditve stoletne pratike.

— Zakaj pa hodiš nag po Kočevju?

— Pred tremi meseci sem opravil za Idek neko delo, plačila pa še danes nisem dobil.

KOČEVJSKE NOVICE

Vinko Muhič, direktor TOZD Varnost Kočevje, je podelil priznanja zaslužnim varnostnikom in sodelavcem. Priznanja sta dobili tudi postaji milice Kočevje in Ribnica, prevzela pa sta ju komandirja (na fotografiji). (Foto: Primc)

REŠETÓ

Premalo zastav

V Kočevju je še precej občanov in hišnih svetov, ki pozabljajo na svojo državljanstvo dolžnost, da morajo ob državnih praznikih izobesiti zastave.

Ogledali smo si natančneje samo Šeskovo in Kidričevo ulico in ugotovili, da v Šeskovi ulici, ki šteje okoli 30 hišnih števil, vse zastave le na štirih, in sicer na stolpiču pri Ekonomskem bloku, trgovini Oskrba, Križevih hiš in Šeskovi št. 2. Seveda je ta ugotovitev porazna, posebno če upoštevamo, da v Ulici prvoborca in heroja Jožeta Šeska stanuje, oziroma ima hiše tudi več borcev, članov ZK, pa tudi članov ali predsednikov raznih organov in organizacij. Skupnost jim je omogočila, da so si nakupili ali uredili hiše, dobili stanovanja, nakupili automobile, za zastavo pa jim je zmanjkalo denarja ali pa so jo med tridnevnimi prazniki, ko so uživali dobro jedočo in pijačo, se zabavali ali počivali, pozabili izobesiti.

Nič bolje ni v Kidričevi ulici, kjer na vseh štirih stolpičih – v vsaki je 32 stanovanj – ni bilo niti ene zastave. Ob prejšnjih praznikih so sicer izobesili vsaj po eno, tokrat pa nič. V teh blokih pa stanujejo med drugim tudi predstavniki naših najvišjih občinskih organov.

Ob Ljubljanski cesti je bil položaj precej boljši, vendar še ne zadovoljiv. Z gradbe, kjer so župnišče, Peko, Galanterija in več stanovanj, je visela le ena zastava, in sicer zastava mesta Kočevje. Pri Likovnem salonu sta viseli na dveh drogih jugoslovanska in partijska zastava, na tretjem drogju pa so ostali le še trakci, se pravi znak, da je slovensko zastavo nekdo strgal z droga.

Vse to nas opozarja, da bo treba zaostri odgovornost do izobesanja zastav, verjetno pa bo treba izdelati tudi pravilnik, kdaj lahko (oziroma mora) viseti posamezna zastava, na primer: državna za državne praznike, republiška za republiške, krajevna oziroma mestna pa za mestni oziroma krajevni praznik.

J. PRIMC

OB DARITEV OSTARELIH

Krajevna skupnost Kočevje tudi letos pripravlja v sodelovanju z Rdečim križem, Zvezo borcev in Društvom upokojencev obdaritev ostarelih, osamelih in bolnih občanov. Po dogovoru bo RK obdaril socialno ogrožene, ostale ostarele in borce pa krajevna skupnost oziroma Društvo upokojencev. Po sprejetem sklepu bo vsak obdarjeni dobil približno enako daril kot lani, obdaritev pa se bo začela okoli 25. decembra.

Skromnost kot da ni več lepa čednost

Bolj si ponižen, manj imaš, to velja tudi pri asfaltiranih cestah – Kočevska občina o srednjeročnem načrtu razvoja cest – Občinski organi morajo biti odločnejši

Na proslavi ob otvoritvi ceste Livold-Brod je predstavnik republiškega komiteja za promet in zveze Lojze Blenkus med drugim dejal, da je kočevska občina kljub pridobitvi te ceste med zadnjimi v republici po odstotku posodobljenih regionalnih in magistralnih cest ter da bo zato treba v kočevski občini hitreje posodobljati ceste kot drugod.

V osnutku republiškega srednjeročnega programa posodobljivanja cest za obdobje 1976 do 1980 pa je še naprej predvideno, da bo kočevska občina med zadnjimi po posodobljenih cestah. V tem osnutku je tudi predlog, naj bi do leta 1980 bilo v vsaki občini posodobljenih najmanj 50 odstotkov regionalnih cest, medtem ko bi znašalo povprečje teh posodobljenih cest 76,7 odstotka.

V kočevski občini je zdaj 84,15 km regionalnih cest (medtem ko je bila cesta Jasnica-Kočevje-Brod, dolga 41,15 km, sprejeta prejšnji mesec med magistralne). Izmed regionalnih cest jih je v občini asfaltiranih le 6,85 km ali 8 odstotkov. To so ceste skozi nekatera naselja, ki so bile asfaltirane z občutno občinsko soudeležbo oziroma samopriskepkom občanov.

Po sedanjem republiškem predlogu naj bi v kočevski občini asfaltirali do leta 1980 le še 17,9 km cest, kar pomeni, da bi bilo asfaltiranih skupno le 29 odstotkov regionalnih cest (medtem ko je v osnutku načrta rečeno tudi, naj bi bilo v vsaki občini asfaltiranih najmanj 50 odst. regionalnih cest, povprečno pa bi bilo v republici asfaltiranih 76,7 odst. teh cest). Po republiškem predlogu naj bi asfaltirali 10,5 km ceste Kočevje-Stari log, 4,4 km ceste Livold-Brezovica in 3 km ceste Bosljiva Loka-Osilnica.

V kočevski občini je bila o tem predlogu široka razprava, v kateri so sodelovale razen občinske skupščine še vse politične organizacije, krajevne skupnosti in drugi. Na tako široki razpravi je bil do 3. decembra izoblikovan predlog, naj bi v srednjeročnem programu razvoja slovenskih cest zagotovili kočevski občini posodobitev 48 km cest. To pomeni, da bi bilo leta 1980 v občini posodobljenih 65 odstotkov regionalnih cest. Ta predlog je zelo skromen, saj bi kljub njegovi uresničitvi kočevska občina še vedno znatno (za 11,7 odstotka) zaostajala za povprečjem posodobljenih regionalnih cest v Sloveniji.

Po kočevškem predlogu naj bi posodobili vso cesto Kočevje-Dvor, ki je je 19,5 km v kočevski občini. Ta cesta je pomembna za zveze z Novim mestom in Zagrebom, pomembna pa je za vso Slovenijo, ker bi razbremenila cesto Ljubljana-Zagreb, posebno še, ko bo posodobljen vsa cesta od Sodražice do Postojne. To bi bila tudi boljša obvoznica poleti prometno prenatrpane

Nova cesta Kočevje-Brod je z izjemo odseka proti Jasnici edina posodobljena cesta v kočevski občini (na fotografiji otvoritev te ceste), zdaj pa je najbolj nujno potrebno posodobiti še ceste proti Novemu mestu, Črnomlju in Čabru. (Foto: Primc)

Ljubljane za vožnjo do morja oziroma Zagreba.

DEDEK MRAZ PRIHAJA

Igrico „Dedek mraz prihaja“ pripravljajo člani lutkovnega krožka posebne osnovne šole Kočevje, ki jih vodi znani kočevski lutkar Matija Glad. S to igrico bodo predvidoma nastopili tudi v vrtcu in še kje, če jih bodo povabili, pravi vodja lutkarjev.

Nismo pa doslej še ničesar slišali o delu kočevskih lutkarjev, ki so nasledili delo Matije Glada. Nekateri že mislijo, češ da so mladi Gladovi nasledniki veliko obljubljali, zdaj pa ne bo iz vsega tega nič. Otroci pa upajo, da tudi ti lutkarji pridno delajo in da jim v tajnosti pripravljajo kakšno posebno presenečenje.

Pomagati pomoči potrebnim

Na kratko o programu dela Rdečega križa

Občinski odbor Rdečega križa Kočevje je pred kratkim sprejel delovni program za naslednje obdobje, ki med drugim določa, da bo organiziral delo s krajevnimi organizacijami RK na osnovi delegatskega sistema, svoje delo pa bodo usklajevali tudi s SZDL, krajevnimi skupnostmi in SIS, posebno še s SIS socialnega skrbstva, kateri bodo odslej vsako leto predložili svoj letni finančni načrt.

Organizirali bodo tudi sosedsko pomoč in nego na domu za ostarele in bolne osamljene občane, pa tudi obiske in srečanja ostarelih in osamelih. To dejavnost, kakor tudi reševanje zadev Romov bodo organizirali v sodelovanju z drugimi, ki so tudi dolžni te zadeve urediti.

Nadalje naj bi asfaltirali cesto Livold-Brezovica v dolžini 16,5 km. To je zveza Kočevja z Belo krajino, se pravi zveza manj razvitih in mejnih slovenskih območij. Pomembna je tudi za razvoj turizma na tem območju.

Na cesti Stari Log-Fara so predlagali asfaltiranje odsekov skozi naselja Dol in Slavski laz v skupni dolžini 2 km in še 8 km ceste Bosljiva Loka-Osilnica. Ta cesta povezuje najbolj nerazvita območja kočevske občine in naše republike ter Hrvaške.

Na cesti Hrib-Trava pa so dali v načrt posodobitev 2 km cest skozi naselja Srednja vas in Trava.

Predlogi kočevske občine so zelo skromni, saj so daleč pod načrtovanim republiškim povprečjem posodobljenih regionalnih cest. Skromnost pa žal danes ni nobena čednost, ampak slabost. Zato kočevski občani menijo, da ta skromni predlog ne bi smel biti le predlog, ampak zahteva do naše skupnosti. Kočevska občina mora biti namreč v (vseh) načrtih republike obravnavana enako pravno z drugimi. PRIMC

ASFALT V KOBLARJE

3. decembra so vaščani Koblarjev pri Stari cerkvi v kočevski občini doživeli zelo svečan dan. Delavci novomeškega Cestnega podjetja so jim namreč asfaltirali vaško cesto, ki je bila prej vedno zelo jamasta, polna blata in luž. S samopriskepkom so si vaščani Koblarjev zgradili tudi avtobusno postajališče ob glavni cesti v Mrtvicali.

Radoje Krstić, sekretar občinskega komiteja ZK Prokuplje, odpira novi kočevski plavalni bazen. (Foto: Primc)

Kotiček pobratenih

IZ PROKUPLJA IN ŠKOFJE LOKE NA OTVORITVAH

Nedavnih svečanosti ob otvoritvi ceste do Broda ter telovadnice in plavalnega bazena v Kočevju sta se udeležili tudi delegaciji pobratenih krajevnih skupnosti iz Prokuplja v Srbiji in Škofje Loke. Ob otvoritvi bazena sta predstavnik obeh delegacij tudi spregovorila udeležencem svečanosti. V imenu KS Škofja Loka je spregovoril predsednik IS KS Tone Kržišnik, sekretar občinskega komiteja ZK Prokuplje Radoje Krstić pa je prerezal trak in tako odprl novo telovadnico in bazen.

kulturnem področju. Pri LIK pa so se dogovarjali o opremlitvi in njihovi občini z našim šolskim pohištvom.

KDO JE OSVOBODIL PROKUPLJE?

Niške Narodne novine, ki poročajo tudi za območje pobratene Prokuplja, so pred kratkim odgovorile bolgarskemu tisku, kako je bilo osvobodeno Prokuplje. Skupina bolgarskih polkovnikov je namreč skušala ponovno potvrditi zgodovinska dejstva in prikazati, da so pri osvoboditvi Prokuplja sodelovali tudi bolgarske enote. Narodne novine pišejo, da so bolgarske enote res sodelovale 3. septembra 1944 v bojih za osvoboditev Prokuplja, vendar na drugi strani, se pravi, da so Prokuplje branile skupaj z belogardisti in nedičevci pred partizani. Tako je o osvoboditvi Prokuplja pripovedoval Radoje Krstić, ki je bil takrat komandant drugega bataljona 3. srbske udarne brigade 2. proletarske divizije in je prvi prišel v osvobodeno Prokuplje. Narodne novine tudi pišejo, da je na območju Prokuplja (to je območje Toplice) med vojno izgubilo življenje okoli 10.000 borcev in občanov, med njimi jih je bilo okoli 80 odstotkov žrtev bolgarske okupatorske vojske, ki pa je proti koncu vojne res obrnila orožje proti Nemcem.

TRI DNI PRI NAS

Delegacija krajevnih skupnosti in občine Prokuplje je bila na obisku v Kočevju od 26. do 29. novembra. V teh dneh ni sodelovala le na proslavah in otvoritvah, ampak je obiskala tudi več naših delovnih skupnosti, in sicer zdravstveni dom, osnovno šolo, kulturno skupnost in LIK. Ni se pozanimala le za delo teh ustanov, ampak tudi za možnost nadaljnjega sodelovanja, predvsem na

Pripravljajo urnik plavanja

Kopanje velja 20 din

Preizkušnja naprav v novem bazenu v Kočevju se zaključuje in odpravljajo še zadnje pomanjkljivosti, tako da bosta bazen in telovadnica v kratkem pričela obratovati. Pri krajevni skupnosti, ki upravlja z bazenom, so že izdelali časni cenik uslug, ki bo veljal, dokler ne bo izdelan dokončni cenik na osnovi dejanskih stroškov. Po sedanjem ceniku bo veljalo enkratno kopanje za občana 20 din. Izposojanje kopalke bo 5 din, brisače 5 din, polivinilne kape (brez kap kopanje ne bo dovoljeno) 5 din in hranjenje vrednostnih predmetov 1 dinar. Kazen tega bo treba za kopalke, brisače in garderobne ključke plačati še kavčico. Povedali so nam, da so te cene nižje kot v drugih kopalnicah. To je možno zato, ker je bazen zgrajen s samopriskepkom. Delovne in druge organizacije, šole, sindikati in društva že prijavljajo krajevni skupnosti (KS) svoje potre-

SPET TEČAJ

be oziroma želje za uporabo bazena. KS bo vse te želje in predloge zbrala, nato pa izdelala urnik uporabe bazena. Vse organizacije in drugi, ki žele organizirati skupno kopanje oziroma rekreacijo za svoje članove, naj čimprej prijavijo potrebe krajevni skupnosti, da ne bi izpadli iz reda kopanja oziroma uporabe telovadnice. Organizirane skupine (sindikati, šole, organizacije in društva) bodo imele pri uporabi telovadnice in bazena 25 odstotkov popusta.

PRODATI ŠOLO

Na razgovoru mladine osnovne šole Kočevje s sekretarjem ZK občine Kočevje Jožetom Novakom leta 1973 je solarje zanimalo tudi, kdaj bo dobilo Kočevje plavalni bazen. Sekretar jim je razložil, da je to odvisno od tega, kdaj bo na razpolago denar, saj bi zaprt bazen veljal kar okoli 12 milijonov dinarjev. Pa se je oglasila neka bistra glavica bolj za šalo kot za res: – Prodajmo novo šolo! – Že, že, je odvrnil sekretar, a bi zanjo dobili komaj polovico potrebnega denarja.

Poročila se je z boljševikom

Osemdeset let Plotove mame

Pred kratkim je v Kočevju praznovala 80. rojstni dan Plotova mama, ki se je rodila kot Štefanova Urška-Tomšičeva na Žvirčah pri Hinjah. Delala je na polju, bila dekla in hlapec in včasih gospodinja. Ob izbruhu prve svetovne vojne je bil njen izvoljenec France Plot zrel za vojake. Na ruski fronti je bil ranjen, ujet in se je šele 1920 vrnil domov. Ker je doživel oktobrsko revolucijo in je njene ideje razglašal tudi doma, so mu pravili „boljševik“. Oče ni maral slišati, da bi se hči poročila z boljševikom, pa tudi župnik se ju je branil poročiti. Vendar je obveljala Urškina. Poročila sta se leta 1921. De-

vetnajst let je živila z možem, poznejšim borcem-spomeničnjem, in mu rodila osem otrok. Z možem sta se težko prebijala še posebno zato, ker je bil invalid, zaslužka malo, zemlja pa skopa. Med leti 1935 do 1941 je mož našel stike s kočevskimi komunisti, pokojnim narodnim herojem Šeskom, pokojnim Videničem, z Bradacem in Hacetom, ki so se v teh letih pri njem sestajali. Na Jorasovem skednju so v seniku uredili bivališče za ilegalca Antona Pleška iz Ljubljane, kjer je ta imel tudi pisalni stroj za pisanje parol, letakov in razglasov OF. Mama Plotova je tedaj

stražila, skrbela za hrano, bila kurirka in obveščevalka. V Jorasovi konjarni na Mlaki, kjer sta takrat živel, so pripravljali in sušili meso in zbirali drugo za partizane. Mož je bil odbornik OF, obveščevalec, zbiralec prispevkov in pripadnikov osvobodilnega gibanja, pri čemer mu je bila žena krepka opora. Leta 1942 so se z Mlake umaknili na Grintovec, kjer so želi in zbirali hrano za partizane. Od tam se je družina preselila v Stari Log in ob veliki roški ofenzivi dalje na Rog, kjer pa so jih Italijani zajeli. Moža Franceta so odpeljali v Kočevje in ga ni več videla. Šele po osvoboditvi je zvedela, da so ga Italijani 20. avgusta 1942 skupno s petimi soborci ubili v gozdicu za nekdanjo Lakerjevo hišo v Kočevju, ob cesti v Dolgo vas.

Plotova mama je praznovala 80-letnico skupaj s hčerkama in sinovoma.

skoro vojašnico in od tam prek Reke na Rab. Tja je za njimi prišla še hči Marija, ki je bila v partizanih, a so jo pri Žuzemberku zaeli. Od tam so jo z otroki odgnali v Gonars, nato pa 23. aprila 1943 izpustili. Kljub prestanemu trpljenju je znova delala za osvobodilno gibanje. Trpljenja seveda še ni bilo konec. Leta 1943 ji je mima na Mlaki ubila sina Toneta. Leta 1944 so jo Nemci in domobranci v Kočevju zasliševali in mučili; le zgovornosti Rudolfove Lenčke, ki je znala nemško, se ima zahvaliti, da je niso odgnali v nemško koncentracijsko taborišče. Zdaj stanuje v borčevskem bloku v Kočevju. Otroci so se poročili in si ustvarili družine. Sredi njih je praznovala čila in vedra, četudi bolelna, visoko obletnico. Še veliko mirnih, srečnih in zdravih let ji je zaželela razen domačih tudi mladina stolpiča in isto želimo Plotovi mami občani Kočevja.

V. FIGAR

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame, babice in tete

MARIJE DRAGAN

roj. Kebejl
iz Golobinja pri Mirni peči

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, posebno še sosedom Anici Kovačič in Anici Novak za njuno pomoč. Zahvaljujemo se tudi zdravniškemu osebju pljučnega oddelka novomeške bolnice za vso skrb in pomoč, ki so jo nudili v težkih trenutkih, kolektivu Beti Mirna peč, Elmi Črnuče, Opremi Kočevje in tovarni zdravil Krka v Novem mestu za podarjene vence in cvetje ter vsem, ki so nam izrekli sožalje, duhovniku pa za opravljeni obred.

Žalujoci: hčerki Anica in Slavka z družinama, Marija z možem, sin France z ženo, vnukinja Malči z družino in drugo sorodstvo.

Mirna peč, Črnuče, Kočevje, Novo mesto

OBVESTILA

NOVO! - Vaše radiatorje boste temeljito in brez truda očistili prahu. Prah, ki se nabira na radiatorjih, zadržuje toploto, izgoravanje prahu povzroča slab zrak. Obnavljam vse ščetke za loščilce in sesalce prahu. Slavko Armjič, spec. ščetarstvo, Ljubljana, Tržaška 52.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta ter starega očeta

JOŽETA JAKLIČA iz Šahovca 5 pri Dobrniču

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem za vso pomoč, izrečena sožalja ter podarjene vence in cvetje. Zahvaljujemo se osebju splošne bolnice - kirurški oddelk Novo mesto za vso skrb in nego v zadnjih dneh pokojnikovega trpljenja. Iskreno se zahvaljujemo kolektivu Zdravilišča Dol Toplice in Tekstilu Ljubljana za podarjene vence. Najlepša hvala gasilecem Dobrnič - Šahovec za poslovilne besede ob odprtjem grobu ter župniku za lepo opravljeni obred. Vsem, prav vsem še enkrat prisrčna hvala.

Žalujoci: žena Marija, otroci: sin Jože z družino, hčerka Lojzka z družino, sinova Franci in Janez ter hčerka Mimica z Damjančkom, Anica z možem in Jožica

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, deda in brata

IGNACA MURGLJA

iz Trebnjega

se najiskrenejše zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podarjene vence in cvetje ter vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti. Najlepše se zahvaljujemo družbenopolitičnim organizacijam, pevcem, godbi, govornikom ter sostanovalcem in sosedom za pomoč.

Žalujoci: žena Katarina, hčerke Ida, Sonja in Hilda z družino, vnuki, brata France in Tone ter drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi našega dobrega in ljubljenega očeta

PETRA GRUBARJA

iz Javorovice 11 pri Šentjerneju

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem in vaščanom, ki so od blizu in daleč prišli v tako velikem številu, da bi se še zadnjič poslovili od našega ata. Hvala vsem tistim, ki ste ga spremjali na njegovi zadnji poti in mu darovali mnogo vencev in cvetja. Posebna zahvala velja nad vse dobrim sosedom, ki so nam mnogo pomagali v teh težkih dneh. Enaka zahvala velja ZB Šentjernej in govorniku Škrbcu za lepe besede in podarjen venec, godbi tovarne Djuro Salaj iz Krškega, tovarni Rog iz Ljubljane za venco in spremstvo, župniku za lep ganljiv govor in pogrebni obred ter vsem, ki so kakorkoli pomagali in nam izrekli sožalje.

Žalujoci: žena Lojzka, otroci Peter, Martin z ženo, Ivan, Lojzka, Micka, France, Pepca, Fani in Nežka z družinami

ZAHVALA

V težki žalosti nas je po hudem trpljenju v 73. letu starosti za vedno zapustila naša dobra mama in stara mama

JOŽEFA GRČMAN

iz Koprivnika

Iz srca se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnico v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Še posebno se zahvaljujemo predstavnikom ZB iz Kočevja in Koprivnika za poslovilne besede, kakor tudi pevkam, ter župniku za obred, in vsem sosedom, ki so nam v težkih trenutkih pomagali in nam stali ob strani.

Žalujoci: hčerka Pepca z družino, sinova Lojze in France z družino ter 11 vnukov

ZAHVALA

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto - USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Marjan Bauer, Milan Markelj, Janez Pezelj, Jože Primc, Jože Splichal (urednik priloge), Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Oblikovalec priloge Peter Simič.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lubšina.

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 5 din - Letna naročnina 169 dinarjev, polletna naročnina 84,50 din, plačljiva vnaprej - Za inozemstvo 340 din ali 20 ameriških dolarjev oz. 49 DM (oz. ustreza druga valuta v tej vrednosti) - Devizni račun: 52100-620-107-32000-909-8-9

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 60 din, 1 cm na določeni strani 90 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 120 din. Vsa mali oglasi do 10 besed 22 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 7 od 3. 1. 1975. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu 52100-601-10558 - Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 - Telefon (068) 21-227 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - Časopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto - Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica Ljubljana.

17. 12. ameriški barvni film Sprehod slonov.
KOSTANJEVICA: 14. 12. ameriški barvni film Ned Keli.
KRŠKO: 13. in 14. 12. ameriški film Frenzy. 17. 12. italijanski film Emigrant.
METLIKA: Od 11. do 14. 12. ameriški barvni film Privatni detektiv. Od 12. do 14. 12. ameriški barvni film Stamatii psi. Od 12. do 14. 12. ameriški barvni film Klan Djuka Andersopa. 17. in 18. 12. jugoslovanski barvni film Partizani.
MIRNA: 13. in 14. 12. film Francoska zveza.

NOVO MESTO, KINO KRKA: 12., 13. in 14. 12. ameriški barvni film Billy - dva klobuka. 15. 12. domači film Poslednja postaja. Od 16. do 18. 12. ameriški film Metulj.
RIBNICA: 13. in 14. 12. zahodno nemški barvni film Klic črnih volkov.
SEVNICA: 13. in 14. 12. ameriški film Moje pesmi, moje sanje.
TREBNJE: 13. in 14. 12. italijanski barvni avturistični film Pustolovca v zraku. 17. 12. nemški barvni film ljubezenski film Ljubezen je le beseda.

PRODAM vinogradniško parcelo (15 arov) na Dolenjskem blizu Apnenika pri Šentrupertu. Lepa sončna lega, lapornasta zemlja, primerno za dva lastnika. Dostop z avtomobilom. Danijel Potočar, Račje selo 9, Trebnje.
PRODAM vinograd v Novi gori v velikosti 15 arov. Sončna lega, dostop z vsakim avtomobilom, primerno za vikend. Ugoden nakup. Naslov v upravi lista (2936/75).

RAZNO

IZGUBILA sem zlato žensko uro na stopnicah bloka 9 na Mestnih nji-vah. Izgubljena je bila v jeseni letos. Poštenega najditelja prosim, da jo proti nagradi vrne na naslov: Nada Vahčić, Mestne njive blok 9, stan. 16, Novo mesto.
POROČNI PRSTANI! - Želite presenetiti nevesto? Zlata Otmar Zidarč v Ljubljani v Gosposki 5 (poleg univerze) Vam bo rad pomagal! - Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

PREKLIC

MARIJA MRHAR, roj. HUMAR, Mirna 100, 68233 Mirna, prepevujem Jožetu Mrharju, roj. 1940, Stan, Mirna, in njegovi materi Jožefi Babič iz Crnomlja. Na utrdbah 8, ter ostali njegovi družini vsak vstop v moje stanovanje in ostale lastniške prostore. Proti vsakomur zgoraj navedenih sem primorana v primeru nadlegovanja moje družine smatrati za nasilnost in primerno ukrepati.
PREKLICUJEM izjavo o tovi. Zdenki Blaznik. Majda Murn, Naselje heroja Maroka 7, Sevnica.

ČESTITKE

VERONIKI in ROLFU HUSSMANN, ki živita v Hamburgu, čestitamo k srečnemu dogodku, Danici pa lep pozdrav in srečno vrnitev domov, sorodniki iz domovine.

JANEZ AMBROŽIČ
iz Gabrja 124
Čas beži, ne izbriše bolečine iz naših žalostnih src. Vsem tistim, ki se ga spominjate, se lepo zahvaljujem.
Vedno žalujoci: žena Tončka, hčerke Silva, Olga, Jožica, sin Srečko, vnuki Zvonko in Srečko.

ZAHVALA

Po dolgotrajni bolezni nas je v 41. letu starosti za vedno zapustil naš dragi brat in stric

STANE VINTAR

iz Desinca pri Crnomlju
Iskreno se zahvaljujemo kirurškemu oddelku novomeške bolnice za lajšanje bolečin, kolektivoma Kovinar in Varnost za venco ter cvetje, sosedom, sorodnikom in prijateljem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala družini Banovec in tovarišici Modic iz Novega mesta za vse, kar so storili zanj, ter župniku za opravljeni obred.
Žalujoci: brat Jože z družino ter drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega moža, očeta in starega očeta

JOŽETA BUKOVCA

z Uršnih sel št. 22
se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam pomagali in nam stali ob strani v težkih trenutkih. Hvala za izrečeno sožalje, poklonjene vence in cvetje ter spremstvo na zadnji poti. Zahvaljujemo se pevskega zboru Gorjanci iz Straže za žalostinke, kolektivu TOZD Gozdarstvo Novo mesto, kolektivnu predilnice Litija ter župniku za opravljeni obred.
Žalujoci: žena Franciška, sinova, hči ter vsi vnuki

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 11. decembra - Danijel Petek, 12. decembra - Ivana Sobota, 13. decembra - Lucija Nedelja, 14. decembra - Dušan Ponedeljek, 15. decembra - Kristina Torek, 16. decembra - Albina Sreda, 17. decembra - Lazar Četrtek, 18. decembra - Radoslav

LUNINE MENE

18. decembra od 15.39 - ščip

KINIO

BRESTANICA: 13. in 14. 12. ameriški barvni film Cromvel.
BREŽICE: 12. in 13. 12. ameriški barvni film Umazane roke nad mestom. 14. in 15. 12. ameriški barvni film Sinovi puščave. 16. in 17. 12. ameriški barvni film Zadoz.
CRNOMELJ: 12. 12. ameriški barvni film Surova Oklahoma. 14. 12. ameriški barvni film Dilinger.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

TAKOJ zaposlim mlajšega nekvalificiranega delavca, starega do 17 let, za priložnostna dela v pekarni. Oskrba zagotovljena. Pekarna Franc Petne, Medvedova 10, 61240 Kamnik.

STANOVANJA

OPREMLJENO SOBO s kopalnico, centralno ogrevano, oddam v Trebnjem za 6 mesecev. Naslov v upravi lista (2891/75).
STUDENTKA nujno potrebuje opremljeno in ogrevano sobo v Novem mestu. Zdenka Božič, Jerebova 12, Novo mesto.

Motorna vozila

PRODAM karamboliran VW 1200. Jože Vinšek, Smarje 11, Šentjernej. Ogled vsak dan od 14. ure dalje.
PRODAM traktor Stever 18 km s kosilnico. Cena 31.000,00 din. Ogled v soboto in nedeljo. Alojz Lamovšek, Bistrica 15 na Dolenjskem.
KUPIM LADO special, letnik 1975. Naslov v upravi lista (2900/75).
PRODAM fiat 750, letnik 1973, dobro ohranjen. Jože Bratkovič, Gor. Brezovica 26, Šentjernej.
PRODAM ZASTAVO 750 luxe, letnik 1972, tehnično pregledan in registriran do oktobra 1976. Ogled v popoldanskem času. Drežčeta pot 28, Novo mesto.
PRODAM FIAT 600 za 3.000,00 din. Naslov v upravi lista (2907/75).
KUPIM rabljen, dobro ohranjen avto zastavo 750 ali 850. Dam nekaj gotovine, ostalo gradbeni material. Ponudbe pod „ZAMENJAVA“.
VESPO 150 sprint ugodno prodam. Naslov v upravi lista (2924/75).
PRODAM AUSTIN 1300, prevoženih 50.000 km, tudi na obroke. Poizve se popoldne po telefonu 21-138.
UGODNO PRODAM zastavo 750, letnik 1971, tehnično pregledan 4. novembra 1975, registriran do 4. novembra 1976. Ogled vsak dan od 16. do 19. ure. Badovinac, Mestni trg 13, Metlika.
PRODAM dobro ohranjen traktor zator 2511 s plugom in kosilnico. Alojz Rabzelj, Veniše 17, 68273 Leskovec pri Krškem.

PRODAM

UGODNO prodam dve rabljeni tridelni okni, tridelno omaro, polkavč, posteljo, nočni omarici in psiho. Ferko, Šmihel 34, Novo mesto, telefon 22-862.
PRODAM pomivalno mizo in električni štedilnik. Jože Bašelj, Gor. Kamenje 5, Novo mesto.
UGODNO prodam stabilni bencinski motor 8 KM. Anton Novak, Brežina 10, Brežice.
PRODAM hrastovo spalnico. Pavla Doberdrug, Groblje 3, Novo mesto.
ELEKTRIČNI VLAK Fleischmann HO z več kompozicijami in maketo 3,60 x 1,30 prodam. Telefon (061)443-263 Ljubljana.
UGODNO prodam dobro ohranjeno 120-basno klavirsko harmoniko. Informacije dobite po tel. 21-181 ali na naslovu: Mrak, Jerebova 3, Novo mesto.

KUPIM

KUPIM motorno žago Stihl 041 v dobrem stanju. Ivan Globevnik, Skocjan 2.
TAKOJ KUPIM stavbno parcelo z vsemi dovoljenji in takojšnjo možnostjo gradnje, hišo v gradnji ali vseljivo hišo v okolici Krškega, najraje na območju Polšče. Karel Novak, Trdinova 10, Krško.
MANJŠI vinograd z zidanico, primerno za vikend, kupim. Ponudbe pod „DOLENJSKA“.

POSEST

PRODAM hišo z gospodarskimi posloplji, zemljo in vinogradom blizu Žužemberka. Bogdanja vas 4, Žužemberk.
PRDAM enostanovanjsko hišo v Dol. Straži. Naslov v upravi lista (2889/75).
PRODAM vinograd v Novi gori pri Prečni. Alojz Krese, Podgora 2, Straža.
PRODAM 10 arov vinograda na Ljubnu. Primerno za vikend. Ob parceli je elektrika, dostop z avtomobilom. Danica Jakše, Regerča vas 17a, Novo mesto.
PRODAM negovan vinograd (1870 m2) v Semicu, zasajenih je 1600 rodnih trt. Cena po dogovoru. Informacije na naslov: Leopold Plut, Kočevje 23, Crnomelj, ali po telefonu 76-086.
PRODAM gospodarsko poslopje (možnost adaptacije hiše) in motorno kosilnico BCS. Marija Planinc, Zadržna cesta, Crnomelj.

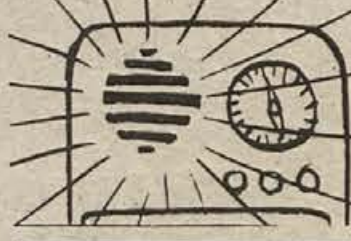

II. del barvne TV drame (Lj) - 21.45 Kulturne diagonale (Lj) - 22.15 TV Dnevnik (Lj)
TOREK, 16. 12. - 8.10 TV v šoli (Zg) - 11.20 TV v šoli - ponovitev (do 16.00) (Zg) - 16.10 Cortina: Smuk za ženske - posnetek (Lj) - 17.10 Sviloprejška - barvni film (Lj) - 17.20 A. Lindgren: Erasmus in Potepuh - TV nadaljevanje (Lj) - 17.55 Obzornik (Lj) - 18.10 Vidra - barvni film (Lj) - 18.40 Mozaik (Lj) - 18.45 Ne prezrite: Studentska kultura (Lj) - 19.10 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cirkak (Lj) - 19.30 TV Dnevnik (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.05 Pogovor o... (Lj) - 20.55 Barvna propagandna oddaja (Lj) - 21.05 G. de Maupassant: Lepi striček - barvna nadaljevanje (Lj) - 21.50 TV Dnevnik (Lj)
SREDA, 17. 12. - 8.10 TV v šoli (do 10.35) (Zg) - 15.45 Cortina: Slalom za ženske - posnetek (Lj) - 17.15 Dvoživka in temparji - III. del (Lj) - 17.50 Obzornik (Lj) - 18.05 Mladi za mlade: Mladi v JA (Lj) - 18.35 Mozaik (Lj) - 18.40 Zelenci otok - barvna reportaža TV Zagreb (Lj) - 19.10 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cirkak (Lj) - 19.30 TV Dnevnik (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.05 Film tedna: Poročena ženska (Lj) - 21.40 Gorenje novosti - propagandna oddaja (Lj) - 21.45 Miniature: Iz fotografij Stojana Kerblerja (Lj) - 22.00 TV Dnevnik (Lj)

VSAK DAN: Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.00, 22.00, 23.00, in 24.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.
CETRTEK, 11. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo. 9.35 Zborovska glasba iz dobe čitalnic. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Uganite, pa vam zaigramo po želji. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Silva Avšič: Novosti v sortimentu vrtnin. 13.30 Priporočajo vam... 14.40 Mehurčki. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Jezikovni pogovori. 17.20 Iz domačega opernega arhiva. 18.20 Iz kasnetne produkcije RTV Ljubljana. 18.35 Vedre melodije. 19.40 Minute z ansambлом Mojmir Sepeta. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Cetrtkov večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer. 21.40 Lepe melodije. 22.20 Slovenska komorna glasba od 1900 do danes. 23.05 Literarni nočno. 23.15 Paleta popevk in plesnih ritmov.

poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 14.05 - 18.50 Nedeljsko popoldne. 17.50 - 18.28 Radijska igra. 19.40 Glasbene razglednice. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Skupni program JRT - studio. 23.05 Literarni nočno. 23.15 V lučeh semaforjev.
PONEDELJEK, 15. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.20 Pet minut za novo pesmico in pozdravi za mlade risarje. 9.40 Mali vokalni ansambli in solisti. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Dopoldanski komorni koncert. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. France Adamič: Pomen rajonizacije v sadjarstvu. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtljak“. 17.20 Koncert po željah poslušalcev. 18.20 Ob lahki glasbi. 19.40 Minute z ansambлом Dobri znanci. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 „Ti in opera“. 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev. 23.05 Literarni nočno. 23.15 Za ljubitelje jaza.

Radijska šola za višjo stopnjo. 9.35 Slovenska zborovska glasba iz dobe čitalnic. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.10 Predstavljamo vam. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Andrej Salohar: Bodoči razvoj praščereje. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Kaj radi poslušajo. 14.40 Med šolo, družino in delom. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Jezikovni pogovori. 17.20 Iz domačega opernega arhiva. 18.20 Iz kasnetne produkcije RTV Ljubljana. 18.35 Vedre melodije. 19.40 Minute z ansambлом Latinos. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Cetrtkov večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer. 21.40 Lepe melodije. 22.20 Slovenska komorna glasba od 1900 do danes. 23.00 V gosteh pri tujih radijskih postajah. 23.30 Marjana Deržaj - naš nočnjajši gost.

RADIO BREŽICE

CETRTEK - 11. DECEMBRA: 16.00 - 16.35 - Napoved programa. Povejmo na glas. Poročila. - Nove plošče RTB. 16.35 - 16.45 - AKTUALNOST TEDNA - 16.45 - 17.00 - Obvestila in reklame - 17.00 - 18.00 - Glasbena oddaja IZBRALI STE SAMI
SOBOTA - 13. DECEMBRA: 16.00 - 16.20 - Napoved programa - Za gram humorja in glasbe - 16.20 - 16.30 - Radijska univerza - 16.30 - 16.50 - Jugoton vam predstavlja - 16.50 - 17.00 - KRONIKA - 17.00 - 17.20 - Med mladimi ustvarjalci - 17.20 - 18.00 - Za naše najmlajše - Obvestila in reklame - Domače zabavne na valu 192 m
NEDELJA - 14. DECEMBRA: 10.30 - 12.00 - Napoved programa - Uvodnika radija Brežice - DOMAČE ZANIMIVOSTI - Za naše kmetovalce - Naš komentar - Nedeljski magnetofonski zapis: Praznik vina na Čatežu - Obvestila in reklame - Spored kinematografov - 12.00 - 15.30 - OBCANI ČESTITAJO IN POZDRAVLJAJO
TOREK - 16. DECEMBRA: 16.00 - 16.30 - Napoved programa, Poročila - Iz produkcije RTV Ljubljana - Iz naše matične knjižnice - 16.30 - 17.00 - Kaj prinaša nova številka Dolenjskega lista - Športni pregled - Obvestila in reklame - 17.00 - 18.00 - MLADI ZA MLADE

PETEK, 12. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo. 9.30 Jugoslovanska narodna glasba. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Po Talijinih poteh. 12.10 Revija orkestrrov in solistov. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Franc Ušeničnik: Izбира semen za spomladansko setev. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Napotki za turiste. 15.45 „Vrtljak“. 16.50 Človek in zdravje. 18.05 Ogledalo našega časa. 18.20 Zvočni signali. 19.40 Minute z ansambлом Mihe Dovžana. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Stop-pops 20. 21.15 Oddaja o morju in pomorskih. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Literarni nočno. 23.15 Jazz pred polnočjo.
SOBOTA, 13. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 9.35 Kaj vam glasba pripoveduje. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Sedem dni na radiju. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Andrej Kljinar: Normativi za sečnjo in izdelavo lesa iglavcev. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 S knjižnega trga. 17.20 Gremo v kino. 18.05 Pogovor s poslušalci. 18.15 Sobotni glasbeni omnibus. 19.40 Minute z Ljubljanskim jazz ansambлом. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Radijski radar. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

TOREK, 16. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo. 9.30 Iz glasbenih šol - Maribor. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Promenadni koncert. 12.10 Popevke brez besed. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Jože Sparnjak: Preskušanje in potrjevanje novih sort za Slovenijo. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Skladbe za mladino. 14.40 Na poti s kitaro. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Človek in zdravje. 17.20 Obiski naših solistov. 18.05 V torek nasvidenje! 18.35 Lahke note. 19.40 Minute z ansambлом Mojmir Sepeta. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Slovenska zemlja in pesmi in besedi. 20.30 Od premiere do premiere. 21.30 Zvočne kaskade. 22.20 Simfonične toccate 23.05 Literarni nočno. 23.15 Popevke se vrstijo.

SREDA, 17. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Za mlade radovedneže. 9.25 Zapojevno pesem. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Urednikov dnevnik. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Janez Rihtar: Gojivno gospodarstvo vloga kostanja v kmečkem gozdu. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Loto-vrtljak“. 17.20 Iz repertoarja Komornega zbora RTV Ljubljana. 18.05 Po poteh odločanja. 18.35 Instrumenti v ritmu. 19.40 Minute z ansambлом Jožeta Privška. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Koncert iz našega studia. 22.20 S festivalov jaza. 23.05 Literarni nočno. 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe.
CETRTEK, 18. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05

PETEK, 2. 12. - 8.10 TV v šoli (Zg) - 14.10 TV v šoli - ponovitev (do 16.00) (Zg) - 16.20 Smučarska tekmovanja - barvni posnetek iz Madonne di Campiglio (Lj) - 17.20 Morda vas zanima (Lj) - 17.50 Obzornik (Lj) - 18.05 Čez trigore, čez tri vode, Oktet bratov Pirnat, barv. odd. (Lj) - 18.35 Mozaik (Lj) - 18.40 Svet, ki nas obdaja: Makromolekule in življenje, barvna odd. (Lj) - 18.55 Zive meje, barvna oddaja (Lj) - 19.10 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cirkak (Lj) - 19.30 TV DNEVNIK (Lj) - 19.50 Tedenski notranjepolitični komentar (Lj) - 19.55 Barvna

RADIO SEVNICA

NEDELJA, 14. DECEMBER: 10.30 - Napoved programa in EPP I. del - 10.45 - Pravljica za najmlajše - 10.55 - Slikarka Ivana Kobolica - 11.05 - Po domače - 11.20 - Tisoč in en nasvet - 11.30 - EPP II. del - 11.40 - Naš razgovor - 12.05 - Za vsakogar nekaj - 12.30 - Poročila - 12.50 - Čestitke in pozdravi naših poslušalcev - 14.30 - Zaključek programa
SREDA, 17. DECEMBER: 16.00 - Napoved programa in EPP - 16.20 - Tisoč in en nasvet - 16.30 - Poročila - 16.40 - Po domače - 16.50 - Športni leksikon (košarka) - 17.05 - Iz disko-teke naših poslušalcev - 17.25 - Iz literarne zakladnice (lirika) - 17.40 - Mladinska oddaja (mladi na Impoljci) - 18.00 - Zaključek programa
SOBOTA, 20. DECEMBER: 16.00 - Dober dan! (Napoved in 1 + 1) - 16.10 - Smejmo se! - 16.15 - 5 minut za... - 16.20 - EPP I - 16.30 - Poročila - 16.35 - EPP II - 16.40 - Nasvet za vsakdanjo rabo - 16.45 - Mini anketa - 16.50 - Najmlajšim - 16.57 - Melodija za slovo...

propagandna oddaja (Lj) - 20.00 3-2-1 (Lj) - 20.10 V vročici noči - celovečerni film (Lj) - 21.55 625 (Lj) - 22.30 TV DNEVNIK (Lj)
SOBOTA, 13. 12. - 9.30 TV v šoli (Bg) - 15.40 Svetovno prvenstvo v rokometu za ženske - posnetek (Lj) - 16.40 625 ponovitev (Lj) - 17.15 Po belih in črnih tipkah - ponovitev (Lj) - 17.45 Obzornik (Lj) - 18.00 Mozaik (Lj) - 18.05 Kako se je kalilo jeklo - barvna nadaljevanje (Lj) - 19.10 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cirkak (Lj) - 19.30 TV DNEVNIK (Lj) - 19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.05 Življenje je lepo, barvna oddaja TV Beograd (Lj) - 20.30 Zabavno glasbena oddaja (Sa) - 21.30 Moda za vas, barvna oddaja (Lj) - 21.40 TV DNEVNIK (Lj) - 21.55 Barvna propagandna oddaja (Lj) - 22.00 Kojak - serijski barvni film (Lj)
NEDELJA, 14. 12. - 9.00 Poročila - 9.05 L. N. Tolstoj: Ana Karenina - TV nadaljevanje (Lj) - 10.05 Barvna propagandna oddaja (Lj) - 10.10 Otroška matineja: Klovn Ferdinand in zima, Znameniti živalski vrtovi (Lj) - 11.10 Mozaik (Lj) - 11.15 Ljudje in zemlja (Lj) - 12.15 Poročila (do 12.20) (Lj) - 13.10 Madonna di Campiglio: Smučarska tekmovanja - posnetek in prenos (do 15.00) (Lj) Nedeljsko popoldne: Morda vas zanima: Niko Goršič. Za konec tedna, Moda za vas, barvna oddaja, Poročila - 16.40 Košarka Partizan: Jugoplastika - prenos (Bg, Lj) v odmoru propagandna oddaja - 18.20 Pionirji letalstva - barvna serija (Lj) - 19.10 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cirkak (Lj) - 19.30 TV Dnevnik (Lj) - 19.50 Tedenski gospodarski komentar (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.05 M. Kerstner: Gruntovčani, barvna oddaja TV Zagreb (Lj) - 21.05 Karavana: Bohinj - barvna oddaja TV Beograd (Lj) - 21.35 TV Dnevnik (Lj) - 21.50 Športni pregled (Zg)

List za vsakogar »Dolenjski list«

PONEDELJEK, 15. 12. - 8.10 TV v šoli (do 11.05) (Zg) - 14.10 TV v šoli - ponovitev (do 16.00) (Zg) - 17.20 H. Ch. Andersen: Snežna kraljica - I. del (Lj) - 17.35 Čarobna žoga, barvna risanka (Lj) - 17.50 Obzornik (Lj) - 18.05 Od zore do mraka: Vojaški vozniki (Lj) - 18.35 Mozaik (Lj) - 18.40 Marksizem v teoriji in praksi: Informburo in neokominformizem - II. del (Lj) - 19.00 Odbočamo (Lj) - 19.10 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cirkak (Lj) - 19.30 TV Dnevnik (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.05 H. Laxness: Ribji koncert -

F. S. FINŽGAR 23
PREROKOVANA

Mati jo je plačala. Golob pa ni strpel in je pomolil za njo skozi vrata krono za pridav. „Bog bodi zahvaljen,“ je vzdihnila mati, ko sta bila sama. Golob se je pa takoj potuhnil in razsodil: „Naj le poskusi, kako tuje duri po petah bijejo.“ Potem je pa vprašal ženo, če ima kaj jesti. Da je ta zadnja ženska doglana, kje je Franca, ji je pomogla Jera, ki je trosila zgodbo od hiše do hiše po vsem razsežnem Kozjem hribu. Natolcevala in obrekovala je s toliko gorečnostjo, da so ljudje čuda zijali, tleskali z jeziki in majali z glavami. Na večer je Jera obstala sredi tobakarjev pri Korenčku in si privoščila dva fraklja strdenega žganja - za pogum na zadnjo pot k Jančarici. In nastopila jo je maščevanja željna o mraku. Jančarjevi so bili pri večerji, razen gospodinje, ki je imela opravka v kuhinji, ko je stopila Jera na prag. „Dober večer, gospodinja,“ je Jera hinavsko sladko nagovorila Jančarico. Ta se je ozrla izpred peči in hladno odzdravila: „Bog daj.“ Napela je oči in jih ob luči zasenčila z roko, da bi spoznala v temi, kdo je. Jera se je prestopila čez prag. „Lej jo! Jera! Saj te resnično nisem poznala, ko te skoro nikoli ni k nam.“

„Nimam hoditi po kaj. Tisti pa, ki so jim mar takele vojne vdove, pa že pridejo, jeli?“ „Jera!“ je rekla Jančarica in se upokoncila pred njo. Jera se je začela zlobno hihitati in se v smehu tolči ob kolena. „Veš kaj, Jančarica, Matic me je zapodil in si vzel mlado dekle - hi-hi - in kakšno! Hi-hi-hi - ene sorte tiči skup lete - tisto Golobovo, ki je zafrčkala svoje poštenje in so jo doma vrgli skozi duri. Sedaj boš ti zadaj ali pa bo imel Matic mlin in žago. Saj stara koza celo vrečo pregrizne, če ne more do soli.“ V Jančarici je zavrelo. Topotnila je z nogo, roke stisnila v pesti in velela: „Ven, ven! Pober se, grdoba pijana!“ Tedaj je tudi v Jeri izbruhnilo. Roke je uprla v boke, pomolila komolce naprej in začela: „Le udari, kar udari! Prešušnica! Mene si izgrizla od Matica, kjer sem popustila kri in moč. V grehah se valjaš, ko mož preliha kri, hudoba. Fej te bodi - tebe in Matica in te halodre!“ Jančarici se je zamleglo pred očmi. Zagrabila je burkle in jih nastavila v Jero. Iz hiše je prišel begunec Roman, za njim dekla, otroci. Roman je zaklel po poljsko in iztegnil roko po Jeri, Janezek se je stisnil k mami, jokal in klical: „Po tlica, po tlica!“ Jera se je umaknila čez prag in kričala z dvorišča: „Razbojniki! Sram vas bodi! Vsa vas smrdi od vaših grehov! Še prahu na podplatih me je sram. Odrgnem si ga, da ne zanesem te kuge drugam.“ Jera je pobrskala z nogami kakor pes, ko zagrebe lastno blato, da ji je krilo odletavalo. Nato se je spustila v tek po hribu. Begunec je pobral poleno in zalučil bi ga ji bil v pete, da ga ni prestregla Jančarica: „Pusti pijanko!“ „Pojdimo molit,“ je nato dostavila in šla z družino v hišo. Ko je Jančarica spravila po molitvi otroke spat in so odšli tudi vsi drugi, je šla v kuhinjo, dasi ni

imela posebnega dela, in se naslonila na ognjišče. Na okajeni steni je gorela majhna lučka. „Kaj se je pravzaprav zgodilo?“ je začela premišljevat. „Da je Matic spodil Jero!“ - In Jera je pridirjala nadme in me dolžila. - In Matic je vzel tisto Golobovo za dekle. - Le kako ga je sramotila! - Da bi bil Franca tak? - Saj ni mogoče! - Ampak da vzame k sebi tako žensko - In Lojza! Svetnica. - Saj se nič več ne spoznam. - Grda vojska, vsemu svetu se je zmešalo.“ Jančarica je slonela, krog nje je brnel roj muh, v glavi so se ji sukale misli - od začetka do konca in od konca k začetku, dokler se ni ustalilo vse vrenje ob edinem vprašanju: „Zakaj je šla Jera, zakaj je prišla Golobova?“ - „Prav je, da ima mlado dekle,“ je bil prvi pomislek. „Mi bo dal vsaj mir in se ne bo obešal tod ter čakal Blaževe smrti. Vzame naj jo, saj je iz dobre hiše.“ To je bila prva misel. Ali še hitreje jo je izpodirvala druga. Franca jo je pehala od sebe. Čim bolj pa jo je pehala od sebe, tem bolj krčevito se je oklepala njenega srca. Nič več si ni mogla utajiti, da jo vendarle draži taka nastava pri Maticu, in izmislila in pripravila si je za „sivega strica“ perečo besedo, s katero ga zbode, ko se prvič spet srečata. Na smeh ji je šlo, ko je še enkrat preudarila, kako ga izplača. „Da bo vedel, norec stari, in si desetkrat premisli, preden se spet prisladka k nam. Za las ne premakne nobene reči več pri nas. Bomo že kako, saj je Roman vsak dan močnejši.“ Gospodinja je prestavila nekaj kuhinjske posode - brez potrebe - segla po luč na steno in hotela iti spat. Prav takrat je rahlo potrkalo na vrata. Prvi hip se je tako prestrašila, da ji je skoro zdrsnila luč iz rok. Potrkalo je še enkrat. Franca je postavila luč na ognjišče in šla k vratom: „Kdo je?“ „Nekaj bi ti rad povedal Franca.“

Jančarica je koj spoznala Matica. „Pa zdaj hođiš,“ je rekla nekoliko zadirčno in že imela pripravljeno besedo na jeziku, da bi ga ostrknila kar skozi zaprta vrata. Ali vedi ga, kako ji je prišlo. Namesto zabavljice je odrinila zapah in mu odprla. „Zgodaj hodite spat,“ je rekel Matic, ko je stopil skozi duri in jih tiho zapiral za seboj. Franca je videla njegov obraz, kako je žarel od veselja. „I seve,“ je zategnila Franca, „mi stari in otroci spat - takile mladi fantje pa voglarit.“ Matic ni nič razumel, kam cika, in se je smejal ter hitel: „Danes sem jo izplačal! Prekljani kolovrat stari! Ali veš, da je Jera naju tožila pri župniku?“ „Jera?“ je osupnila Jančarica in še mar ji ni bilo več zabavljice, kakor si jo je bila izmislila zanj. S predpasnikom mu je pobrisala stol in ga povabila: „Sedi no in povej! Kar tukaj, da jih ne bova budila v hiši.“ Matic ji je na široko razodel vso zgodbo, Franca ga je hvaležno gledala. „Ali sem naredil prav ali nisem, kaj?“ „Prileže se ji!“ Nato je povedala Jančarica zgodbo z Jero; Matic jo je verno poslušal in jo spremljal z jezimi vzkljiki. „To je prav, to je prav, da se je vse zvedelo,“ je ponavljal in nametal na Jero še kopo grdih pritkljajev, potem pa naglo dostavil: „A - in ti ne veš, kako smo zamenjali! Golobova, ho, tako ji stoji k rokam vsako delo, da je le veselje.“ Franca je na eno oko na pol zamajala in ga pomenljivo pogledala: „Le glej, da se navsezadnje še z Matijem ne stepeta, ko se vrne z vojske.“ France se je smejal in se drgnil po stegnih. „Le smeje se,“ je rekla Jančarica resno, da je Matic pri tej prici utihnil. „Boš že videl. Priložnost naredi tatu.“

Brigadirskih 2352 ur

Bojan Pureber, zaposlen v novomeškem Novoteksu, se od svojih brkatih sovrstnikov skoraj v ničemer ne razlikuje. Rad poseda z njimi v prijazni „Ribji“, se pogovarja o politiki, gospodarstvu, filmu, kulturi in podobnem. Odkar pa so ga povabili v komisijo, ki naj bi pripravila program za lokalne mladinske delovne akcije – tega bo okoli leto dni – je Bojan svoje navade nekoliko spremenil. Namesto „Pri vodnjaku“ sedi na sestankih, od tam pa gre navadno domov, kjer se posveti knjigam in študiju.

Zaradi požrtvovalnega dela (Pureber je „zapravil“ za mladinske delovne akcije skoraj ves dopust, vse sobote, nedelje, praznike, natančno 98 dni) je dobil Bojan vrsto priznanj, najbolj pa je ponosen na zaupanje, da je lahko vodil mladinske delovne brigade v Suhi krajini, na Brkinih, sodeloval pa je tudi na Karteljevem in v Dobrničju. In kaj meni o akcijah komandant, brigadir in udarnik Bojan?

„Mladi se zavedamo, da bratstva in enotnosti ni moč graditi s političnimi referati, parolami, z dopisovanjem, temveč s skupnim delom, medsebojnim spoznavanjem in enakopravnimi odnosi v mladinskih brigadah. Marsikdo nam očita, da izgubimo z organizacijo in pripravami na brigade veliko časa in da bi s stroji vse skupaj hitreje opravili. Povedati moram, da delo na trasah, pri kopanju vodovodnih jarkov in podobno ne pomeni samo gradnjo važnega objekta, pač pa mnogo več. V brigadah se spoznavamo, krepimo bratstvo in enotnost, v briga-

dah se „kujejo“ novi ljudje. Ko odhajajo domov, v šole, tovarne in na kmetije, so bogatejši, imajo nove ideje, drugače gledajo na svet.

Vem, vse to zveni aktivistično, toda kdor je bil enkrat samkrat na mladinskih delovnih akcijah, mi bo dal prav. Večkrat je težko, pečejo žužli, nehoti storjene krivice, norme so hude, vreme naga, vendar skupno življenje in veselje ob premaganih naporih vse ublaži. V to so me ničkolikokrat prepričali tudi moji starši, ki pravijo, da so otroci brigad. Kadarkoli se spomnijo na brigadirsko leto, so nekako srečni in ponosni obenem. Trdijo, da se naša mladina razlikuje od ostalih po volji do prostovoljnega brigadirskega ustvarjanja in po tem, da naredi nekaj takega, kar nihče ne verjame, da je možno. Bajše se Evropa po vojni ni mogla načuditi krhkim mladincem in mladinkam, ki so skoraj z golimi rokami, pridno kot mravlje, gradili in zgradili zdaj železnico, zdaj mostove, ceste, tovarne...

Menim, da smo mladi na minulih lokalnih, republiških in zveznih akcijah dokazali, da smo pravi sinovi in hčere nekdanjih poveljnih graditeljev razrušene domovine. Postavili smo temelje nekaj let pozabljenemu dehu, „kovačnicam“ pravih ljudi, bratstva in enotnosti ter nepozabnih spominov. O tem lahko vse prepriča 15.000 mladih Jugoslovancev, ki so s svojim delom prihranili okoli 400 milijonov knovih dinarjev in poskrbeli, da se še naprej uresničuje Titova želja: krepiti bratstvo in enotnost!

JANEZ PEZELJ

Umrla je Jelka Lavrič

Spominja se je na tisoče naših bralcev, ki so prispevali denar za njeno zdravljenje

V ponedeljek popoldne so na pokopališču v Ločni pokopali 43-letno Jelko Lavrič iz Žabje vasi pri Novem mestu. Množica znancev, prijateljev in sorodnikov jo je spremljala na zadnji poti, potem ko je prejšnji petek umrla v novomeški bolnišnici.

Jelke Lavrič se spominjajo tudi tisoči naših bralcev in naročnikov: 28. decembra 1970 smo objavili v prvi barvni prilogi našega tednika članek „Življenje v peku bolezni“, v katerem je Ana Vitkovič opisala Jelkino bolezen in trpljenje. Zaradi „skleroze multipleks“ je bila Jelka že takrat 17. leto priklenjena na posteljo. Po članku v Dolenjskem listu pa so začeli prihajati prispevki z vseh strani: Jelke so se spomnili otroci in odrasli, delavci in kmetje iz najrazličnejših krajev Slovenije in Jugoslavije. Za njeno ozdravljenje so prispevali več tisoč ameriških in kanadskih dolarjev tudi naši izseljenci. Zanjso so organizirali vrsto zbiralnih akcij sindikati dolenjskih podjetij, kmečke matere in dekleta so nam pošiljale spiske in denar, ki so ga zbrale po vaseh. Za Jelkino zdravljenje se je nabralo nad 9 milijonov starih dinarjev, ki so jih s pristranskimi pozdravi in željami pošiljali bolnici naši bralci, prizadeti spricho njenega trpljenja in upanja na ozdravitev.

Jelka se je zato lahko dvakrat po 3 mesece zdravila na zasebni kliniki dr. H. Selzerja v Schoenmuenzachu v Schwarzwaldu; z njo je bila tudi njena ljubeča mama, ki je žrtvovala za hčerkino zdravje vse svoje moči. Po

drugem zdravljenju se je Jelki stanje subjektivno popravilo in laže je prenašala tegobe mučne bolezni. Še letos julija je bila z mamom tri tedne na kliniki v Rimu, kjer so znova poskušali zdraviti njeno zahrbtno bolezen. Iz zbranega denarja, ki ga je imela Jelkina mama v banki, bo zdaj postavila hčerki skromen spomenik, ostanek pa bo podarila Rdečemu križu v Novem mestu za plemenito dejavnost te naše humane organizacije.

Ob Jelkini smrti nas je njena mama posebej prosila, naj se še

enkrat zahvalimo vsem, ki so z denarjem pomagali, da bi se Jelki vrnilo izgubljeno zdravje, ki so se je spomnili med dolgoletnim ležanjem, pristrčno zahvalo pa izreka njena družina tudi delavcem IMV v Novem mestu, ki so Jelko dvakrat peljali na zdravljenje v Nemčijo.

Zbiranje pomoči za Jelkino ozdravitev bo ostalo ena najlepših množičnih akcij našega domačega tednika, saj je v njej več tisoč naših bralcev nesebično odprlo srce v skrbi za bližnjega. Iz dinarjev so zrastle milijoni – Jelka pa je ganjena doživela radost spoznanja, da v svoji bolečini in trpljenju ni ostala sama.

TONE GOŠNIK

Posledice nepravilnega prehitavanja pri Dol. Podborštu: mrtev človek in kup raztolčene pločvine!

SLOVENE V FORMULI 1

– 24-letni avtomobilist, avtomobilist Franc Jeranič je pred nedavnim opravil v Goodwoodu v Angliji pri Johnu Surteesu, svetovnem avtomobilskem prvaku iz leta 1964, testne vožnje z avtomobilom formule 1 – surtees TS 16. Nekdanji svetovni avtomobilski as in vodja lastne tekmovalne ekipe je zadovoljen s sposobnostmi mladega ljubljana, člana AMD Škofja Loka, ki si sam prizadeva, da bi tudi Jugoslavija imela zastopnika med tekmovalci za najvišjo svetovno litorijo v avtomobilskem športu. To še posebno zaradi tega, ker prihaja na tekmovališči v Zeltwegu v Avstriji in Monzi v Italiji tudi veliko ljubiteljev avtomobilskega športa iz Jugoslavije, predvsem iz Slovenije in Hrvaške. Jeraničev nastop je odvisen sedaj predvsem od tega, kako bo John Surtees svoj napovedani obisk v Sloveniji lahko s pridom izkoristil za dogovore o materialni podpori njegovemu kandidatu za tekmovalno sezono 1976. (Na sliki: Franc Jeranič v avtomobilu Johna Surtees.) S. M.

SEVNIŠKI RADIO V TEŽAVAH

Urednik sevniškega radia Rudi Filej je podal ostavko, med drugim je namreč okrog te postaje, ki oddaja sedaj že trikrat na teden, več neresenih vprašanj. Naprave so iztrošene, še vedno po sluhosti ne zajema precejšnjega dela občine. Na volilni seji občinske konference ZSM v četrtek so Fileja izvolili za novega poklicnega sekretarja organizacije. Radio ima pripravljen program raznih potrebnih modernizacij. Postaja se je uveljavila s svojim delom, zato bo treba čimprej urediti njen položaj.

Prehitavanje ni uspelo

Viktor Taškov obsojen na pogojno kazen – Pokojnikov avtomobil je imel tri gume popolnoma zlizane

Zaradi malomarne vožnje, ki je imela za posledico prometno nesrečo s smrtnim izidom, je prejšnji teden senat novomeškega okrožnega sodišča obsodil bolgarskega državljanca, 39-letnega poklicnega voznika Viktorja Taškova na osem mesecev zapora, pogojno za dve leti.

Taškov je 17. junija 1973 zvečer vozil tovornjak vlačilec, naložen s 15 tonami stekla, po magistralni cesti od Zagreba proti Ljubljani. Ob 22.30 je pri Poljanah dohitel v klancu vozeči tovornjak s prikolico zagrebške registracije in ga na preglednem delu ceste začel prehitovati. Ko je Taškov že zavijal na desno polovico cestišča pred zagrebško vozilo, je iz ljubljanske smeri s precejšnjo hitrostjo pripeljal naspoti osebni

avto zastava 750, ki ga je vozil 24-letni Franc Gričar iz Sel pri Zburah. Gričar je zaviral, toda avto je začelo zanašati in približno na sredi vozišča je najprej oplazil levi bok nasproti vozečega bolgarskega vlačilca, nato pa je trčil v predzadnje kolo, od koder ga je odbilo izven ceste. Gričar je na kraju nesreče umrl zaradi hudih ran.

Razprava proti Taškovu se je zavlekla zato, ker je imel po omenjeni nesreči še eno tudi v Nemčiji, v kateri se je poškodoval. Njegovo slabotno zdravstveno stanje je vplivalo na razmeroma nizko kazen, pa tudi dejstva, da je Gričar vozil tehnično pomankljivo vozilo (tri gume so bile popolnoma zlizane, kar je vplivalo na zanašanje osebnega avta), sodišče ni obšlo.

USPEL SMUČARSKI SEJEM

Mladinci – planinci, dijaki novomeške gimnazije so v soboto, 6. decembra, že drugič organizirali „smučarski sejem“. Razen rabljenih smuč in smučarskih čevljev je bilo na prodajnih mizah tudi nekaj skoraj povsem nove opreme. Tako je bilo na tem sejmu rabljene smučarske opreme opaziti vse od smuču pa do rokavic, pač vse tisto, kar smučar potrebuje. Po mnenju prisotnih, ki so bili večinom Novomeščani ali iz okolice Novega mesta, je sejem uspel. Kazalo pa bi v prihodnje akcije razširiti in ji posvetiti več pozornosti in propagande, kajti na marsikaterem podstrešju leži smučarska oprema, ki bi jo lahko kdo z manj „cvenka“ v žepu s pridom uporabljal. No, kljub vsemu je nekaj smuču, čevljev in drugega spremenilo lastnika in nekaj tisočakov pripomalo v denarnice prodajalcev. M. F.

V ovinku čez črto

Zaradi prehitavanja mrtev sopotnik pri Dol. Podborštu

Magistralna cesta je v nedeljo ob 21. uri zvečer spet pobrala smrtni davek.

Tedaj je 22-letni Ifet Kumalič iz Lucije pri Portorožu vozil oseben avto „fiat 600“ iz zagrebške smeri proti Ljubljani in v ovinku pri Dol. Podborštu, kjer je neprekinjena črta, prehitaval tovornjak. Nasproti mu je pripeljal z „zastavo 1300“ Anton Saje iz Novega mesta in ko je zagledal prehitavačega, se je skušal umakniti na desni rob ceste. Bilo je prepozno, vozili sta silovito čelno trčili.

Zaradi hudih poškodb na glavi in prsnem košu je na kraju nesreče umrl sopotnik v „fiat 600“ Sukrija Kumalič, sopotnik Ibrahim Kumalič ima zlomljeno levo roko, sopotnik Fadil Osmančević in voznik Ifet Kumalič pa sta dobila lažje poškodbe. Tudi potniki v „zastavi 1300“ so se lažje poškodovali. Voznik Saje, 2-letni sin Davorin in žena Malči so dobili odrgnine in praske. Vse ranjene so prepeljali v novomeško bolnišnico, na obeh vozilih pa je za 12.000 din škoda.

MEDVED JE PADEL

V revirju lovske družine Velike Poljane v ribniški občini so pred kratkim odstrelili 140 kg težkega medveda. Nanj je streljal nemški državljan Alojz Neherom, ki prihaja sem na lov vsako leto. Pri tem mu je pomagal domači lovec Franc Grebenc iz Zlebiča. Medved je padel v Mali gori, in sicer v kraju, ki mu pravijo Šobe.

Sicer pa jeseni ožive vsi lovski revirji. Ljubitelji lova so pogosto v gozdu, zato pada v teh dneh marsikateri zajec, lisica, srna pa tudi druga divjad. Najbolj srečni lovci pa odstrele tudi medveda.

VLOM V BRŠLINSKO ŠOLO

V noči na 8. december je neznanec razbil okno iz zlezel v pritličje osnovne šole v Bršlinu. V stavbi je vlamjal skozi vrata; očitno je iskal denar, zato je preiskal več prostorov. V pisarni je vdrl v železničaromaro in odnesel 4.334 din, večnoma drobiž, ki so ga otroci zbrali za Vietnam. Z vlomilcem je šlo tudi za 1.200 din bencinskih bonon. Nepridiprav je bil gotovo tudi lačen, saj je iz hladilnika vzel okoli 26 kilogramov suhomesnatih izdelkov. V karton rošad, jih zavil v namizni prepro in odnesel v šrambo. Tu pa ga je lakota čisto minila, saj je hrano pustil in jo pobral samo z demarjem. Za vlomilcem kajpak poizvedo jejo.

REPIŠKO GLASOVANJE: „VSI SMO ZA TO!“

Delovni ljudje v Hitrotkalu so se dogovorili, da bodo o nekaterih najpomembnejših skupnih zadevah odločali na zborih delovnih ljudi, se pravi v najvišjem organu samoupravljanja, ko se lahko sleherni neposredni proizvajalec osebno opredeli do obravnavanega problema.

Tako se je v hitrotkalski menzi trlo delavcev, ko je bila na dnevnem redu obravnavati temeljnega samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij združenega dela v organizacijo združenega dela. V uvodnih besedah je bilo povedano, da v tako krat-

kem času ni bilo mogoče razmnožiti tolikšnega števila izvodov, da pa bodo razlagalci do potankosti razložili najpomembnejše odstavke temeljnega samoupravnega sporazuma, ki bo sicer natisnjen ob koncu leta v posebni knjizici, le-ta pa bo prišla v roke tudi poslednjemu delavcu.

In razlagalci so govorili, da je odzvanjalo po hitrotkalski menzi, medtem ko se je širil iz kuhinje prijeten vonj po okusni enolončnici, da je Mara Repiška večkrat nehoti pogledala na uro, ki se je počasi, toda vztrajno bližala štirinajsti, ko bo morala v vrtec

po svoja dva mala otroka. Mislil Jožeta Repiča pa so splavale skoz okno, kjer se je narava kopala v soncu in je bilo vreme kot naročeno za trgatve.

„Tako. Upam, da smo bili dovolj jasni. Zdaj pa bi želeli slišati še vaše mnenje, se pravi mnenja in pripombe vas iz neposredne proizvodnje.“

Med ljudmi je završalo in od vrat tam zadaj je bilo slišati nekoliko močnejše glasove.

„No, kdo bo kaj povedal?“ Glas od vrat tam zadaj je preglasil vedno večji nemir, kajti ljudem ni ušel glas zvon-

ca, ki je oznanil konec šihla. „Mi smo za to.“

Kmalu nato so bile v zraku desnice, nekateri pa so dvignili tudi leve roke. Potem so se odprla vrata in v menzi so ostali samo tisti, ki so se vpi-sali za kosilo tega dne.

V zapisniku z zboru delovnih ljudi je bilo moč prebrati, da je zbor zelo uspel in da je od sedemsto enainvajset prisotnih na zboru glasovalo za temeljni samoupravni sporazum sedemsto enainvajset delavcev. Proti ni bil nihče, a tudi vzdržal se ni nihče.

TONI GAŠPERIČ

KAMERA ODKRIVA – V strugi Bistrice med Ribnico in Gorj vasjo je polno avtomobilskih gum, desk, polivinila, škatel in drugih stvari, ki jo nato narasla voda odnaša v požiralnike in jih mas. Potem pa se Ribničanje čudijo, odkod poplave in zakaj morajo vedno pogosteje plavati, čeprav nimajo plavalnega bazena. (Foto D. Mohar)